

Titlul propunerii de politică publică	Cultura deschisă (Open Culture)
Departament inițiator	Ministerul Culturii prin UMP
Persoane responsabile și date de contact	
Stadiu (anunțare, avizare, prima lectură)	
Data	

Rezumatul propunerii de politică publică

Prezenta propunere de politică publică pleacă de la nevoia reală de atenuare a nivelului diferit de dezvoltare manifestat pe mai multe paliere în cadrul Sectoarelor Culturale și Creative (SCC), dintre care cele mai vizibile sunt urban/rural, public/privat sau import/export cultural. Intervenția asupra sectorului, la nivel guvernamental, crește potențialul de creativitate, cel puțin din perspectiva contribuției subdomeniului IT. Practic, lipsa de acțiune contribuie la creșterea distanței dintre urban și rural în ceea ce privește creativitatea și accesul cultural, calitatea și conținutul infrastructurii. În același timp, păstrarea actualei stări de fapt va contribui la privarea unei părți importante a populației de acces la cultură, indiferent de formele de manifestare ale acesteia.

Scopul politicii publice este creșterea cu 30% până în anul 2030 a numărului beneficiarilor cu acces la servicii și produse culturale diversificate și de calitate .

Obiectivul general al politicii publice, respectiv *garantarea accesului la cultură pentru toți, în mod nediscriminator și echitabil*, este susținut prin următoarele **obiective specifice**:

- Crearea și îmbunătățirea mecanismelor financiare și administrative pentru finanțarea multiplă și diversificată (public-public, public-privat) a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate;
- Asigurarea de specialiști ai operatorilor culturali cu competențe în comunicare în toate mediile și gestionarea infrastructurii aferente;
- Oferirea infrastructurii necesare unui acces adecvat și echitabil la produse și servicii culturale diverse pentru toți;
- Realizarea unei sinergii efective între cultură și educație, în folosul tuturor comunităților;
- Crearea de mecanisme și platforme de selecție și promovare a unei diversități mai mari a creațiilor culturale și creatorilor care să primească sprijin pentru o prezență activă în spațiul cultural național și european.

Opțiunile de soluționare a problemelor identificate sunt organizate pe trei straturi de intervenție guvernamentală, de la nivelul neimplicării totale până la nivelul maximei implicări. Analiza impactului a condus către opțiunea „intervenției parțiale”. Aceasta permite soluționarea provocărilor structurale care pun în pericol dreptul constituțional al cetățenilor de acces la cultură, lăsând comunităților locale, creatorilor individuali și operatorilor culturali de drept public și privat posibilitatea de a găsi cele mai potrivite soluții pentru situațiile specifice.

Acțiunile concrete al acestei intervenții privesc, în principal, următoarele aspecte: legislația muncii și protecției sociale, instruirea profesioniștilor din domeniul culturii și a publicului, îmbunătățirea infrastructurii culturale, comunicarea, diseminarea și distribuirea expresiilor culturale.

SECȚIUNEA 1

Argumentarea pentru inițierea propunerii de politică publică

În prezent, cultura României, în toate formele acesteia, este caracterizată printr-un nivel ridicat de segregare, manifestat pe paliere distincte:

- urban mare în raport cu urban mic în raport cu rural. Marile centre urbane concentrează majoritatea operatorilor culturali dintr-un județ, în timp ce comunitățile rurale sunt, în marea lor majoritate, lipsite de orice tip de operator cultural care să asigure o minimă ofertă;
- România este un importator net de cultură, în marea majoritate a sectoarelor culturale, cu excepția notabilă a patrimoniului cultural. În cinematografie, cultură scrisă sau muzică, accesul cultural este dominat autori și creații străine;
- diferențele importante între operatorii culturali de drept public și cei de drept privat. Operatorii culturali de drept public concentrează majoritatea elementelor de infrastructură fixă (sedii și spații pentru desfășurarea activităților culturale), în timp ce operatorii culturali de drept privat sunt mult mai flexibili și oferă venituri mai mari pentru creatori și personal cultural specializat;
- discrepanțele importante între diferitele sectoare ale culturii de drept public, reflectate, în special, în nivelul de salarizare;
- decalajele foarte mari între generațiile de beneficiari. Tinerii, cu mijloace financiare în general reduse, se plasează la extrema beneficiarilor de cultură digitală creată și oferită folosind tehnologiile societății informaționale, fiind, în egală măsură, prosumatori de cultură. Adulții și seniorii se situează la extrema beneficiarilor de cultură oferită prin modalități clasice, respectiv în spațiul fizic și al interacțiunii directe;
- nivelul scăzut de educație culturală, reflectat în lipsa de participare și implicare la un nivel redus al beneficiarilor, precum și în crearea unor extreme ale expresiilor culturale, cu un decalaj foarte mare între o ofertă culturală dedicată unui public specializat și una care este expresia cantitativă a funcției de divertisment a culturii.

În plan general, se apreciază că un produs sau serviciu cultural ieftin sau gratuit permite accesul oricărui cetățean la acesta. În realitate, costul accesului la cultură nu este format doar din prețul unui bilet sau al unei cărți, ci și *din toate costurile asociate accesului* beneficiarului la produsul sau serviciul dorit. Distanța foarte mare dintre beneficiar și ofertantul de cultură, precum și lipsa mijloacelor sau a căilor de acces transformă un produs sau serviciu cultural gratuit într-unul prohibit sau măcar greu accesibil.

- **Care sunt cauzele și efectele acestei probleme?**

Decalajele dintre urban și rural s-au produs relativ repede, în perioada postcomunistă, ca efect cumulativ al câtorva cauze: creșterea autonomiei locale, reducerea finanțărilor guvernamentale, migrația internă și externă a populației. În decurs de aproape două decenii, locuitorii din localitățile rurale și mic-urbane s-au văzut lipsiți atât de operatori culturali locali, cât și de posibilitatea de a avea acces la actul cultural în propria localitate. Practic, costul participării la cultură a devenit unul prohibitiv pentru cetățenii care locuiesc în comune și orașe mici.

În contextul cultural european și internațional, creatorii români s-au confruntat cu concurența creatorilor formați în culturi ale economiei de piață, mult mai bine adaptați regulilor cererii și ofertei și concurenței. Producătorii de cultură străină, susținuți sau nu de statele de origine, cunoșteau și au aplicat cu succes un marketing cultural agresiv, utilizând, aproape în timp real, noile tehnologii atât pentru creație, cât și pentru punerea în valoare a acesteia.

În ceea ce privește prezența culturii României în mediul internațional, se constată o partajare a competențelor de diplomație culturală între Institutul Cultural Român și Ministerul Culturii, cu o relativă lipsă de coordonare a eforturilor și inițiativelor. În plus, în cazul anumitor SCC-uri (cu o mențiune specială în cazul cinematografeii), reprezentativitatea a fost asigurată prin inițiative individuale și cu o adresabilitate limitată la publicuri avizate, cumva în afara interesului publicului larg.

Clivajul dintre „public” și „privat” este efectul unui cumul de factori care includ: cadrul normativ-juridic, care impune operatorilor de drept public o serie de bariere în dinamizarea ofertei culturale; constrângerile care afectează posibilitățile operatorilor de drept public de a se bucura de o mai mare mobilitate a resursei umane, de accesul la o resursă umană bine pregătită și dinamică; accesul limitat la infrastructura fizică pentru operatorii de drept privat, în special în ceea ce privește spațiile necesare desfășurării activităților proprii.¹

Pe lângă decalajul foarte mare dintre urban și rural în ceea ce privește accesul la cultură, se remarcă și diferențe semnificative între generații, de această dată pe fondul utilizării tehnologiilor specifice

¹ În interiorul culturii de drept public, diferitele subsectoare au condiționări juridico-normative diferite, fapt care va fi rezolvat prin implementarea acestei politici.

societății informaționale. Copiii și tinerii, cu competențe tehnologice sporite, folosesc cu o frecvență mai mare canalele informatice de comunicare a culturii, fiind și creatori de conținut în format digital. De cealaltă parte, adulții și seniorii, mai puțin obișnuiți să folosească rețele de informații și echipamente asociate, continuă să prefere televiziunea, radioul și formele „clasice” de comunicare a culturii. De asemenea, adulții și seniorii sunt, mai degrabă, beneficiari de cultură și mai puțin creatori de conținut.

- **Prezentarea datelor statistice care susțin definirea problemei**

În spațiul public, principalele practici de acces cultural sunt, în general: mersul la cinema, vizitarea muzeelor, vizitarea obiectivelor de patrimoniu, mersul la concerte și la spectacole de divertisment. Spectacolele de operă, filarmonică sau de teatru sunt preferate mai rar. Cele mai mici rate de acces și participare culturală se înregistrează pentru bibliotecile publice și frecventarea galeriilor de artă.²

Unul dintre elementele de patrimoniu imaterial pe care oamenii îl recunosc mai puțin este reprezentat de meșteșugurile tradiționale. O astfel de realitate este explicabilă prin prisma faptului că interesul pentru muzici și dansuri populare este mai ridicat la nivel național din punctul de vedere al legăturii directe între creație și public.³

Din punctul de vedere al utilizării internetului pentru activități artistice și culturale, acest mediu este folosit în special pentru accesul la filme, seriale și muzică. Pe următoarele poziții, mediul online este mai bine reprezentat pentru accesul la informație multimedia sau pentru oferte/servicii.⁴

Un grad redus de deschidere a culturii afectează:

- a) publicul larg și comunitățile dezavantajate cultural. Societatea românească este fracturată pe falii specifice, în medii disparate, precum urbanul în raport cu ruralul, centrul în raport cu periferia, cetățenii cu venituri care le permit accesul la cultură în raport cu cetățenii cu resurse financiare reduse;
- b) copiii și tinerii. Dacă în mediul urban există o ofertă consistentă din punct de vedere cultural, nu același lucru se poate spune și despre copiii și tinerii din mediul rural, România fiind pe primul loc în Uniunea Europeană la rata abandonului școlar la vârste timpurii⁵;
- c) personalul operatorilor culturali. Angajații din instituțiile publice sau organizațiile de drept privat active în cultură și artă sunt concentrați îndeosebi în mediul urban, prezența și activitatea acestora în mediul rural sau în mediile defavorizate fiind extrem de redusă. Motivele variază de la lipsa locurilor de muncă, a oportunităților financiare sau

² Date statistice, indicatori de acces și informații relevante legate de accesul la cultură pe categorii se regăsesc în anexă.

³ Cultura imaterială este reprezentată la nivelul acestei propuneri de politică publică prin accesul garantat la noile tehnologii atât al operatorilor de drept public, cât și al celor privați, indiferent de forma lor de organizare juridică.

⁴ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCFC, 2021, pag. 736.

⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220523-1>.

profesionale de dezvoltare personală până la lipsa de pregătire a personalului și a creatorilor;

- d) artiștii și creatorii de conținuturi culturale și artistice. Persoanele active în cultură și artă din mediul independent sunt concentrate, de asemenea, în mediul urban, excepția fiind dată de puținii cei activi în zona meșteșugurilor și artizanatului, despre care lipsesc informații relevante;
- e) personalul autorităților publice. Reformele succesive administrative au condus la reducerea semnificativă a personalului plătit din fonduri publice în mediul rural și în zonele defavorizate economic și social.

- **Ce implicații ar putea avea lipsa de acțiune guvernamentală în domeniu?**

Pe plan intern, opțiunea „fără intervenție” va conduce la creșterea decalajelor dintre comunități și grupuri, din punctul de vedere al accesului la cultură. În context european și internațional, va continua scăderea accentuată a competitivității culturii românești. Acestea sunt două dintre argumentele majore pentru care este necesară reprofesionalizarea personalului prin implementarea de politici publice menite să ducă la creșterea nivelului de acces la cultură. Deși potențialul de creativitate este ridicat, cel puțin privind din perspectiva contribuției subdomeniului IT, societatea românească, în ansamblul său, nu reușește să valorifice acest potențial. Practic, lipsa de acțiune va contribui la creșterea distanței dintre urban și rural în ceea ce privește creativitatea și accesul cultural, calitatea și conținutul infrastructurii. Păstrarea actualei stări de fapt va contribui la privarea unei părți importante a populației de acces la cultură, indiferent de formele de manifestare ale acesteia.

În context european și internațional, România va rămâne un importator net de cultură, în toate segmentele acesteia, fapt care se va reflecta și la nivel economic, prin alocarea de sume pentru achiziția de produse și servicii culturale străine: film, carte, muzică ș.a.m.d. Un corolar important al inacțiunii este continuarea lipsei de atractivitate a destinațiilor turistice naționale în favoarea destinațiilor din străinătate. Nu în ultimul rând, capacitatea autorităților publice locale de a finanța punerea în valoare a moștenirii culturale și de a sprijini creația contemporană este, în general, redusă și cu efecte limitate în ceea ce privește creșterea competitivității ofertei culturale pentru publicul larg (respectiv, nivelul internațional/național față de nivelul local/regional).

SECȚIUNEA A 2 -A

Scopul și obiectivele propunerii de politică publică

- **Scopul propunerii de politică publică**

Creșterea cu 30% până în anul 2030 a numărului beneficiarilor cu acces la servicii și produse culturale diversificate și de calitate

Accesul la cultură înseamnă atât posibilitatea achiziției unui anumit produs/serviciu cultural, cât și posibilitatea de a ajunge, în mod direct și nemijlocit, la acesta. Pentru atingerea țintei propuse

sunt necesare cinci mari tipuri de direcții de intervenție: disponibilitatea produselor/serviciilor culturale pentru orice posibil beneficiar, fără provocarea unei distanțe mari față de locul producerii actului de cultură; asigurarea resurselor și mijloacelor necesare pentru facilitarea creației culturale; existența unei resurse umane în domeniul producției culturale calificate și competente pentru a satisface cele mai diverse nevoi culturale; asigurarea unei diversități de produse/servicii culturale pentru cele mai variate niveluri de venituri ale publicurilor identificate; îmbunătățirea nivelului de informare și educație culturală.

- **Obiectiv general**

Garantarea accesului la cultură pentru toți, în mod nediscriminator și echitabil

Îndeplinirea obligației constituționale privind accesul la cultură se poate realiza astfel încât să ofere tuturor potențialilor beneficiari ai produselor/serviciilor culturale posibilitatea de a avea cultura pe care o doresc, în mod echitabil. Pentru aceasta, vor fi create și puse în aplicare mai multe seturi de măsuri, de natură juridică, fiscală, administrativă și de comunicare.

- **Obiective specifice**

OS 1. Crearea și îmbunătățirea mecanismelor financiare și administrative pentru finanțarea multiplă și diversificată (public-public, public-privat) a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate

Ținând seama de definițiile legale privind comunitățile și grupurile defavorizate, este necesară existența unui cadru de reglementare special, dedicat accesului la cultură. Specificul acestor comunități/grupuri impune existența unor prevederi legale care să permită finanțări publice din bugetele mai multor ordonatori de credite, finanțarea de tip public-privat și finanțarea privat-privat. Față de cadrul normativ existent, sunt necesare reglementări mai clare și mai precise referitoare la tipurile de activități care pot fi finanțate din mai multe surse, criteriile pe care trebuie să le îndeplinească comunitățile/grupurile defavorizate și mecanismele propriu-zise de finanțare, inclusiv în ceea ce privește eventualele facilități acordate finanțatorilor de drept privat. În paralel cu crearea legislației, este necesară o instruire la nivelul autorităților publice centrale și locale, astfel încât personalul acestora să poată aplica mecanismele de finanțare în mod unitar. De asemenea, este necesar să fie creat un sistem de centralizare, la nivel național, a finanțărilor disponibile, a documentației tip, acordarea și primirea de finanțări și a sistemelor de finanțare propriu-zise. Se anticipează ca legislația necesară să fie creată până la finalul anului 2 al intervalului de programare, sistemul centralizat, la nivel național, până la finalul anului 3 al intervalului de programare, iar instruirea personalului până la finalul anului 4.

OS 2. Asigurarea de specialiști ai operatorilor culturali cu competențe în comunicare în toate mediile și gestionarea infrastructurii aferente

Creșterea accesibilității publicului la activitățile culturale este condiționată de o comunicare adecvată: ținută corect, folosind și canalele potrivite. Deoarece numeroase organizații culturale, publice sau private, nu au mijloacele necesare pentru a avea specialiști în comunicare, se vor crea și pune în aplicare măsuri specifice. În primii 2 ani ai intervalului de programare va fi creată o platformă centralizată în care vor fi incluse resurse de învățare și modele de mijloace de comunicare.

În paralel cu crearea infrastructurii, până la finalul anului 3 al intervalului de programare va fi creat cadrul normativ necesar optimizării utilizării resursei umane. Astfel, pentru a acoperi deficitul de personal în zonele cu o populație redusă sau în care autoritățile publice locale nu au resursele și mijloacele necesare pentru a avea proprii salariați, autoritățile publice de la nivel județean, respectiv de la nivel național, vor angaja, pregăti și plăti personalul care să își desfășoare activitatea pentru alte instituții publice decât cele din subordinea directă a autorităților județene sau naționale.

OS 3. Oferirea infrastructurii necesare unui acces adecvat și echitabil la produse și servicii culturale diverse pentru toți

Există două tipuri de infrastructură: la nivelul operatorului cultural și la nivelul beneficiarului. Pentru operatorii culturali, până la finalul anului 3 al intervalului de programare vor fi create mecanismele juridice, financiare și administrative care să asigure spații, echipamente și dotări. Pentru beneficiari, până la finalul anului 5 al intervalului de programare vor fi create mecanismele juridice, financiare, administrative și tehnologice pentru asigurarea existenței rețelelor de comunicații și a spațiilor care să faciliteze comunicarea localizată a produselor și serviciilor culturale.

OS 4. Realizarea unei sinergii efective între cultură și educație, în folosul tuturor comunităților

Acest obiectiv pornește de la premisa, dovedită de altfel și în context european, că cele două sectoare sunt complementare. Procesul educațional va integra progresiv semnificativ noile tehnologii, iar cultura și arta pot contribui la atingerea obiectivelor învățământului modern. Nevoia de a interconecta la modul real cele două sectoare aduce beneficii în creșterea calității vieții în ansamblul ei, dar și în constituirea unui viitor durabil. La acestea se adaugă factorul de incluziune socială și eliminarea disparităților, inclusiv în domeniul utilizării noilor tehnologii. Investițiile comune celor două sectoare în infrastructura digitală vor facilita o dezvoltare coerentă a întregii societăți.

OS 5. Crearea de mecanisme și platforme de selecție și promovare a unei diversități mai mari a creațiilor culturale și creatorilor care să primească sprijin pentru o prezență activă în spațiul cultural național și european

Platformele existente pentru comunicarea creațiilor specifice mediului digital sunt, pe de o parte, diverse și, pe de altă parte, în anumite cazuri, costisitoare pentru creatorii debutanți. Aceste două caracteristici fac ca succesul de public al creațiilor să fie decis, în cele din urmă, de acțiunea unor

algoritmi, iar calitatea culturală intrinsecă să treacă pe plan secund sau să nu fie, în majoritatea cazurilor, relevantă. De aceea, se anticipează ca până la finalul anului 4 al intervalului de programare să existe următoarele:

- cadrul normativ juridic care să permită finanțarea creării și funcționării unor platforme digitale deschise, destinate promovării creațiilor, accesibile în mod gratuit creatorilor și publicului;
- un mecanism concurențial și deschis, dedicat creatorilor, care să permită selecția și, apoi, finanțarea promovării pe piețe culturale internaționale a creațiilor.

- **Obiective operaționale**

OO 1. Crearea unei platforme naționale funcționale pentru promovarea și administrarea programelor de finanțare publice și private dedicate activităților culturale și creatorilor

Platforma națională dedicată programelor de finanțare ale autorităților și instituțiilor publice, aflată în curs de creare la data elaborării prezentei propuneri de politică publică, va fi extinsă până la finalul anului 3 al intervalului de planificare, pentru a putea include și oportunitățile de finanțare acordate de organizațiile de drept privat. Înregistrarea acestor oportunități de finanțare se va realiza în mod voluntar și gratuit.

OO 2. Deschiderea finanțărilor private către operatorii culturali independenți și către creatori

Organizațiile de drept privat care implementează programe de finanțare proprii, în special în cadrul unor politici de responsabilitate socială a corporațiilor, nu reușesc să ofere o vizibilitate și o adresabilitate semnificativă pentru organizațiile private de mici dimensiuni sau pentru creatorii independenți. Până la finalul anului 2 al intervalului de programare vor fi aprobate și puse în aplicare acele acte normative care să crească interesul finanțatorilor de drept privat pentru o abordare diferită a propriilor programe de finanțare, în beneficiul operatorilor culturali mici și al persoanelor fizice. Una dintre posibilele modalități concrete este acordarea unor facilități fiscale pentru finanțatorii care acceptă abordarea propusă. O abordare similară urmează a fi pusă în practică pentru operatorii economici de drept privat care pun la dispoziția organizațiilor culturale sau creatorilor individuali, cu titlu gratuit, infrastructură fizică și echipamente necesare punerii în practică a inițiativelor culturale.

OO 3. Facilitarea finanțărilor din mai multe surse, publice și/sau private, naționale și internaționale

Finanțarea din mai multe surse (*cross-funding*) este importantă atât pentru organizațiile de mici dimensiuni sau fără suficiente surse de venit proprii, cât și pentru inițiativele culturale de mare anvergură. Până la finalul anului 4 al intervalului de programare vor fi adoptate sau modificate prevederile legale care să clarifice și să simplifice modalitățile pentru finanțarea din mai multe surse ale aceleiași inițiative culturale. Se vor avea în vedere, cu precădere, aspecte referitoare la

modalitatea de înregistrare și raportare a finanțărilor multiple din mai multe surse publice, naționale sau ale Uniunii Europene.

OO 4. Crearea de programe de instruire periodică, cu caracter obligatoriu, în domeniile culturale pentru angajații operatorilor culturali de drept public și privat și pentru creatori și lucrătorii culturali, așa cum sunt definiți în legislația relevantă

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare vor fi modificate prevederile legale referitoare la formarea profesională a salariaților, astfel încât obligația legală referitoare la formarea profesională să fie însoțită de sancțiuni. În același interval va fi creat cadrul normativ care să faciliteze accesul creatorilor la programe de formare profesională. În cazul acestora din urmă, se va avea în vedere existența unor mecanisme financiare și non-financiare prin care costurile instruirii să fie acoperite din bugete publice sau din finanțări acordate de organizații de drept privat. În cadrul acestor mecanisme va fi inclus și un sistem de burse și granturi pentru creatori, finanțat din surse de drept public și de drept privat.

OO 5. Crearea unor mecanisme de verificare și validare a competențelor dobândite în urma instruirii, folosind instrumente de măsurare a rezultatelor și impactului activităților asociate competențelor

Verificarea și validarea calității competențelor dobândite în urma formării profesionale se va realiza, până la finalul anului 5 al intervalului de programare, prin crearea și aplicarea unor instrumente indirecte de măsurare a eficienței și eficacității formării profesionale. Aceste instrumente de analiză multifactorială vor viza măsurarea impactului instruirii asupra performanței operatorilor culturali și a creatorilor, într-o manieră similară cu măsurarea eficienței și eficacității investițiilor în infrastructura fizică sau în echipamente și dotări. Astfel, se va realiza corelarea competențelor cu activitățile organizațiilor și creatorilor.

OO 6. Înființarea unui corp de facilitatori independenți, cu activitate la nivel micro-regional, care să asigure și să faciliteze crearea și mobilitatea produselor și serviciilor culturale în mediile defavorizate - rural, mic urban, periferic urban sau comunități cu populație aparținând preponderent unor minorități defavorizate

Pentru acoperirea deficitului de personal din domeniu, care să deservească beneficiari din comunitățile defavorizate cultural, până la finalul anului 6 al intervalului de planificare vor fi create și puse în aplicare, etapizat, mecanismele juridice, financiare și administrative prin care:

- să fie sprijinită formarea inițială (până la nivel ISCED 6 – master) și stabilirea în zone defavorizate a personalului dedicat domeniului cultural. Instrumentele necesare vor viza: finanțarea studiilor de la bugetele publice, cu obligația beneficiarilor de a se stabili și a-și desfășura activitatea în anumite zone defavorizate; obligația autorităților publice locale de a pune locuințe la dispoziția acestora;
- prin implicarea Grupurilor de Acțiune Locală (GAL), va fi identificat necesarul de resursă umană în comunitățile defavorizate. Va fi creat un corp național de facilitatori

independenți, cu statut de salariați ai Ministerului Culturii, stabiliți în localități, care, din punct de vedere geografic, se află în apropierea a mai mult de două zone defavorizate.

OO 7. Dezvoltarea unor programe guvernamentale dedicate sprijinirii financiare și non-financiare a inițiativelor private care oferă produse și servicii culturale în comunitățile lipsite de infrastructură culturală și/sau depopulate

Până la finalul anului 3 al intervalului de programare se anticipează existența cadrului normativ care să permită acordarea de sprijin public pentru inițiative private dedicate comunităților aflate în risc de excluziune culturală. Se vor urmări, cu precădere, mecanisme de sprijin non-financiar și o identificare clară a comunităților aflate în risc de excluziune culturală. De asemenea, se va acorda prioritate inițiativelor de tip *cluster* și unor criterii de evaluare care să pornească de la standarde minime din punct de vedere tehnic și al resurselor umane.

OO 8. Asigurarea și utilizarea cu titlu gratuit a infrastructurii culturale de drept public disponibile de către operatorii culturali de drept privat, pentru activități non-profit, și pentru creatori, pentru o durată de cel puțin 10% din timpul normal de utilizare

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare urmează a fi modificată legislația referitoare la finanțarea utilizării infrastructurii culturale de drept public de către operatorii culturali de drept privat și de către creatori.⁶ Detalierea vor viza acele cheltuieli care, în mod obișnuit, sunt realizate pentru desfășurarea activităților culturale, altele decât cele curente.

OO 9. Finanțarea reabilitării infrastructurii fizice a operatorilor culturali publici și privați pentru respectarea Țintelor Uniunii Europene referitoare la economia verde, inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare vor fi identificate nevoile de reabilitare, modalitățile tehnice de realizare și vor fi create mecanismele de finanțare pentru aceasta. Se va urmări ca îmbunătățirea eficienței energetice să se realizeze folosind abordări individualizate, adaptate condițiilor locale, și se va acorda prioritate soluțiilor tehnice care folosesc tehnologii și materiale regenerabile, inclusiv tradiționale. Până la finalul intervalului de programare se anticipează reabilitarea tuturor elementelor de infrastructură fizică destinate activităților culturale. Implementarea de programe care susțin și asigură reducerea amprentei de carbon a evenimentelor și manifestărilor culturale, atât ale operatorilor culturali de drept public cât și privați. De asemenea, până la finalul perioadei de programare se vor implementa programe pentru alimentarea cu energie din surse regenerabile, utilizarea de materiale prietenoase cu mediul inconjurator, reciclarea și reutilizarea materialelor, producerea cât mai redusă de deseuri rezultate în urma activităților culturale.

⁶ Funcționarea instituțiilor culturale publice este realizată prin bugetul de stat/local. Modificarea legislației aferente presupune, printre altele, dreptul instituțiilor publice de a aloca resurse de infrastructură și de personal în beneficiul operatorilor culturali de drept privat, prin intermediul legislației existente referitoare la parteneriatul public-privat.

OO 10. Implementarea de programe culturale dezvoltate special pentru comunitățile defavorizate - rural, mic urban, periferia urbanului mare, minorități, imigranți, inclusiv pentru românii aflați în afara granițelor

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare, prin intermediul consultării dintre Ministerul Culturii și autoritățile publice locale, vor fi identificate, în mod concret, grupurile țintă, nevoile acestora și resursele materiale și umane necesare pentru crearea de programe culturale dedicate grupurilor defavorizate cultural. Se va urmări, cu prioritate, optimizarea utilizării resurselor existente, inclusiv prin implicarea unor persoane din acele grupuri. Până la finalul intervalului de programare se anticipează existența acelei oferte culturale care satisface în modul cel mai adecvat nevoile culturale ale grupurilor defavorizate.⁷

OO 11. Implicarea activă a comunităților locale, inclusiv prin intermediul voluntarilor, în dezvoltarea și distribuirea de conținuturi creative

Până la finalul intervalului de planificare operatorii culturali de drept public vor utiliza cel puțin 15% din resursa umană necesară comunicării conținuturilor creative prin intermediul voluntariatului. Implicarea va viza, în mod explicit, operațiunile suport (organizatorice și tehnice), voluntarii provenind din rândul elevilor, studenților, seniorilor și ai altor membri ai comunităților locale.

SECȚIUNEA A 3-A

Descrierea opțiunilor de soluționare a problemei/problemelor identificate

- **Opțiunea non-acțiune**

Lipsa intervenției va adânci disparitățile în accesul la cultură existente în prezent. Comunitățile rurale și mic urbane, cu mijloace financiare reduse, vor fi în continuare în imposibilitatea de a oferi fie și un minim de produse și servicii culturale. Această realitate este evidențiată din faptul că aceste comunități sunt dependente de sprijinul financiar guvernamental. Pe cale de consecință, sunt puse în pericol chiar și expresiile culturale tradiționale de relevanță locală. În egală măsură, lipsa intervenției va afecta și starea patrimoniului cultural construit de pe teritoriul acestor comunități, autoritățile locale fiind lipsite de capacitatea financiară sau operațională necesară conservării, restaurării și punerii în valoare a acestuia.

Alături de membrii comunităților locale dezavantajate, lipsa intervenției guvernamentale va afecta negativ și grupurile sociale dezavantajate: persoane cu dizabilități, minorități etnoculturale, migranți. Operatorii culturali nu dețin în totalitate infrastructura necesară pentru a satisface nevoile

⁷ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/12/8917b14349af013a8555f58aeda30f07.pdf>, pag. 22.

persoanelor cu dizabilități. În ceea ce privește minoritățile, nevoile culturale specifice ale acestora vor fi periclitare prin lipsa condițiilor și infrastructurii de bază: spații, echipamente, dotări.

Autoritățile locale și organizațiile sunt puțin pregătite pentru a oferi imigranților o viață culturală corespunzătoare, care să permită integrarea în societatea românească. În cazul românilor emigrați sau, în general, al românilor aflați în afara țării, responsabilitatea satisfacerii nevoilor acestora aparține Statului Român, prin autoritățile și instituțiile publice centrale.

Absența unei intervenții guvernamentale semnificative și bine ținute nu va permite operatorilor culturali și creatorilor autohtoni să facă față importurilor culturale. Lipsa unor măsuri concrete de sprijinire și protejare a producției culturale autohtone va conduce la accentuarea pierderilor de patrimoniu cultural și, implicit, la reducerea atractivității turistice a României, la punerea în pericol a culturii tradiționale și a comunicatorilor acesteia, precum și la scăderea competitivității generale a creatorilor de pe teritoriul României.

- **Opțiunea de intervenție parțială**

Re-echilibrarea ofertei și accesului cultural pe întreg teritoriul țării, precum și garantarea reală a accesului la cultură pentru toți se pot realiza prin intermediul unor măsuri ținute, care să abordeze, în mod integrat, toate domeniile și subdomeniile culturii. O astfel de abordare, care respectă principiile subsidiarității și proporționalității, înseamnă, pe de o parte, măsuri de discriminare pozitivă, în beneficiul comunităților și indivizilor dezavantajați și, pe de altă parte, întărirea capacității SCC-urilor de autoreglementare și de integrare mai bună în fluxurile economice naționale și pe piețele culturale internaționale.

Subsidiaritatea înseamnă punerea în aplicare a acelor măsuri care vin să completeze, în mod durabil, resursele autorităților publice locale, ale operatorilor culturali de drept public și privat. Abordarea propusă urmărește dezvoltarea premiselor pentru crearea și comunicarea de produse și servicii culturale și mai puțin acordarea unor forme de sprijin limitate, punctuale și temporare anumitor categorii de beneficiari ai culturii.

Proporționalitatea înseamnă că intervențiile vor ține, în primul rând, de specificul Sectoarelor Culturale și Creative, astfel încât sprijinul să fie adecvat și necesar. În același timp, intervențiile vor fi ținute asupra acelor comunități și grupuri sociale care se confruntă cu cele mai multe provocări în ceea ce privește un acces real la cultură.

Intervenția guvernamentală presupune, în primul rând, crearea de mecanisme și sisteme juridice, financiare și administrative care să permită operatorilor culturali și creatorilor să își desfășoare activitățile cu cât mai puține constrângeri și cu o povară administrativă cât mai redusă. În al doilea rând, intervenția guvernamentală urmărește acoperirea deficitului de resursă umană pentru

domeniul cultural, atât din punct de vedere cantitativ, cât și din perspectiva competențelor⁸ și abilităților specifice. În al treilea rând, măsurile propuse urmăresc și facilitarea achizițiilor de echipamente și dotări moderne, precum și creșterea gradului de adecvare al spațiilor destinate culturii la nevoile creatorilor și ale publicului.

Măsurile propuse urmăresc ca toate categoriile de public să aibă acces real la toate formele de creație cultural-artistică, în mod echitabil. În cadrul acestui deziderat se regăsește și sprijinirea accesului publicului de toate genurile, din afara teritoriului țării, la produsele și serviciile culturale autohtone.

- **Opțiunea de intervenție totală**

Această opțiune presupune intervenția guvernamentală, centralizată, în toate aspectele vieții culturale: creație, circulație și acces. Autoritatea publică centrală își asumă toate responsabilitățile referitoare la nevoile culturale ale publicului, iar deciziile sunt ale autorității publice centrale. Aceasta este o abordare similară celor din statele totalitare sau iliberale. Comunitățile locale și grupurile sociale au satisfăcute acele nevoi culturale care sunt considerate relevante de către autoritatea publică centrală, care își desfășoară activitatea prin entități locale, cu atribuții și competențe stabilite de aceasta. Punerea în aplicare a unei astfel de opțiuni se face prin standardizare și uniformizare, la toate nivelurile. Tipurile de expresii culturale și modul de manifestare al acestora sunt decise de autoritatea centrală, prin intermediul unor mecanisme birocratice.

SECȚIUNEA A 4-A

Identificarea și evaluarea impactului

4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri

- **Impactul macroeconomic**

Impactul macroeconomic estimat poate fi măsurat prin creșterea contribuției globale a SCC la indicatorii de dezvoltare sustenabilă, prin toate cele patru obiective specifice, asigurând deschiderea accesului la finanțări, pregătirea de specialiști, diversificarea ofertei inclusiv pentru acoperirea mediului rural.

Prin implementarea opțiunii parțiale, care presupune un efort comun al autorităților și instituțiilor publice în convergență cu mediul economic privat, respectiv alături de societatea civilă, se va permite reluarea creșterii economice, aflată pe un trend ascendent și înainte de pandemia COVID-

⁸ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/06/1cf4febedcf59992b59bb451926d9715.pdf>.

19, însemnând un aport la Produsul Intern Brut în anul 2016 de 3,14%⁹. Numărul de angajați în SCC a crescut între anii 2011-2020 de la 162.374 la 265.524 de persoane. Ponderea numărului de angajați din SCC între toți angajații din România a crescut de la 3,7% la 5,3% între anii 2011-2020, dar rămâne cea mai redusă la nivelul Uniunii Europene.

Implementarea opțiunii intervenției parțiale, care include participarea în solidar a statului și a mediului economic privat sau al societății civile la compensarea lipsei ofertei culturale în mediile defavorizate din societatea românească va conduce la cel mai mare impact. Așa cum se arată și în „Analiza situației actuale a ecosistemului cultural“, nu există strategii pentru integrarea tinerilor în instituțiile publice de cultură, pe fondul reducerii constante a numărului de posturi din SCC, care a condus la apariția unui clivaj între profesioniștii fără loc de muncă și angajații din sistemul public.¹⁰

- **Impactul asupra investițiilor publice**

Investițiile realizate în SCC ale României au cunoscut un trend ascendent constant, cu o creștere medie anuală de 8,7%. Astfel, dacă în anul 2011, activele imobilizate în SCC erau cuantificate la 11,2 miliarde de lei, această sumă a crescut la 23,1 miliarde de lei în anul 2020.¹¹ Asumarea integrală de către stat a acestor investiții va duce la relocare de activități economice, respectiv la distorsionarea piețelor.

Există decalaje importante la nivelul celor mai multe județe cu privire la finanțarea domeniului culturii în mediul rural în comparație cu mediul urban în defavoarea mediului rural, iar aceste decalaje sunt mai însemnate în partea de sud a țării. Autoritățile publice locale folosesc cu precădere Legea 350/2005, ce vizează în mod generic orice proiect non-profit de interes pentru comunitate, în detrimentul OG 51/1998, care este un act legislativ dedicat finanțării proiectelor culturale cu o concentrare a finanțării organizațiilor neguvernamentale culturale la nivelul consiliilor județene și municipiilor.¹² Toate aceste vor fi rezolvate prin alegerea opțiunii intervenției parțiale din Politica Publică „Cultură Deschisă”.

- **Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat**

Productivitatea muncii angajaților din SCC a crescut constant între anii 2011-2020, de la 40.791 la 57.825 de euro/număr angajați.¹³ Aceste date financiare sunt obținute ca urmare a aportului semnificativ al sectorului privat (IT, publicitate, arhitectură), de aceea creșterea excesivă a rolului statului în domeniu ar conduce la scăderea productivității firmelor românești. Până la pandemia COVID-19, evoluția procentuală a rentabilității comerciale a crescut de la 4% la 13,6% între anii

⁹ [UNESCO Culture for Development Indicators, Romania's Analytical Brief and Technical Report](#), INCFC, 2019.

¹⁰ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCFC, 2021, pp. 465-466.

¹¹ *Idem*, pp. 508-509.

¹² *Idem*, pp. 648-649.

¹³ *Idem*, pp. 503-504.

2011-2020¹⁴. De aceea, orice intervenție brutală a statului în această piață ar conduce la afectarea rentabilității operatorilor economici.

O intervenție exclusivă a statului în domeniul culturii va conduce inevitabil la distorsionarea majoră a pieței culturale și a SCC, de aceea se recomandă optarea pentru implicarea mediului economic privat și a societății civile.¹⁵ SCC sunt un important angajator de forță de muncă, cu ritmuri de creștere superioare mediei naționale. Aceste sectoare prezintă o dinamică permanentă, reprezentând un mediu propice de dezvoltare a spiritului antreprenorial. Marea parte a societăților comerciale reprezintă întreprinderi mici și mijlocii, capabile să-și creeze noi piețe și să stimuleze accesul cultural și creativ.¹⁶

- **Impactul asupra mediului de afaceri**

Ponderea Valorii Adăugate Brute a Sectoarelor Culturale și Creative la Produsul Intern Brut a crescut constant, de la 2,74% în anul 2015 la 3,27% în anul 2019. În cifre absolute, se consideră că SCC au mai mulți angajați decât turismul, cu un raport de 245.000 la 180.000 persoane, o parte din acești angajați fiind foarte pregătiți pentru adaptare la noile tehnologii, obținute ca urmare a schimbării infrastructurii culturale.¹⁷

Există un context favorabil pentru creșterea cererii de bunuri și servicii culturale, respectiv creșterea accesului, stimulat de existența unor programe de finanțare a mediului privat din SCC, care a condus la creșterea vizibilității SCC în ansamblu. Un factor important îl reprezintă existența unei forțe de muncă tinere și cu grad de educație și formare profesională superioare altor sectoare (de exemplu, celui industrial), astfel că există un real potențial de dezvoltare pe termen lung pe bază de creativitate și mai puțin pe investiții fizice (comparativ cu alte sectoare ale economiei naționale).¹⁸

- **Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii**

Cel mai mic număr de angajați în întreprinderi mici și mijlocii în cadrul SCC este în sectorul Patrimoniu Cultural, cu un număr de doar 339 de angajați în anul 2019. Majoritatea angajaților din SCC în mediul privat sunt în domeniile carte și presă (20,4%), audiovizual și media (17,1%) și publicitate (16,9%).¹⁹ De aceea, se estimează că impactul major al implementării acestei politici publice va avea loc în cazul opțiunii intervenției parțiale, în care atât statul, cât și mediul privat

¹⁴ *Idem*, pag. 505.

¹⁵ Pentru bunurile și serviciile culturale în perioada 2011-2020, balanța comercială este negativă. Deficitul comercial a scăzut cu circa 46% în perioada 2015-2020.

¹⁶ Începând cu anul 2015 și continuând până în 2020, comerțul exterior pentru sectorul de carte a înregistrat excedent comercial.

¹⁷ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCFC, 2021, pag. 479.

¹⁸ *Idem*, pag. 534.

¹⁹ *Idem*, pag. 481.

participă la preluarea acestui efort.²⁰ Modificarea regimului fiscal și apariția unor costuri suplimentare (în special legate de contribuțiile sociale) conduc la descurajarea declarării tuturor veniturilor și, astfel, la apariția unei piețe gri.²¹

- **Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale**

Prin crearea de proceduri și standarde, statul își asumă exclusiv suplimentarea sarcinilor pentru angajații proprii, dar și ridică standardele în piața resurselor umane. Oricare dintre opțiunile intervenției parțiale sau totale s-ar implementa, rolul statului este cel mai important, prin gestionarea fondurilor și implementarea măsurilor care să conducă la îmbunătățirea serviciilor publice oferite de instituțiile și administrația publică centrală și locală. Ponderea cheltuielilor din bugetul de stat alocate Ministerului Culturii au scăzut constant în anii 2017-2020, de la 0,41% la 0,18%²².

Diferențele se situează în general între mediul urban și rural în finanțarea SCC, atât în privința cheltuielilor alocate domeniului culturii pe beneficiar, cât și ca procent din cheltuielile totale, provocând accentuarea decalajelor inter- și intra-regionale. Lipsa de acces la oferta culturală a populației rurale, împreună cu absența unei experiențe semnificative a exporturilor culturale și internaționalizarea conținuturilor, sunt în aceeași măsură rezolvate prin opțiunea a doua, cea a intervenției parțiale.²³

- **Cuantumul beneficiilor economice**

Evoluția procentuală a rentabilității economice între anii 2011-2020 a fost una constant pozitivă, cu o creștere de la 4,0% la 13,6%, cu procente peste medie în domeniul arhitecturii (24,5%), în condițiile cunoscute ale nevoii scăzute de resurse și a valorii adăugate specifice mari. Nu în ultimul rând, pe primul loc în topul rentabilității comerciale se află gestionarea monumentelor și clădirilor istorice, tocmai pentru că România nu investește suficient capital în protejarea acestei infrastructuri.²⁴ Implementarea opțiunii mediene, în care și statul, și mediul privat contribuie la atingerea obiectivelor propuse, va duce cu siguranță la un impact major. Oportunitățile concrete care pot fi valorificate prin implementarea opțiunii de intervenție parțială pot consta în creșterea și

²⁰ Atât în timpul crizei financiare mondiale din 2008-2009, cât și în timpul pandemiei COVID-19, se observă o reducere drastică a accesului cultural, precum și capacitatea întreprinderilor mici și mijlocii de a identifica surse de finanțare pentru supraviețuire organizațională. Criza în piața bancară și prezența altor instrumente financiare dedicate pentru finanțarea SCC a creat o criză de sistem resimțită până în prezent.

²¹ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCF, 2021, pag. 534.

²² *Idem*, pag. 648.

²³ Ca an de referință 2018, media tuturor cheltuielilor alocate culturii, recreerii și religiei din mediul rural a fost de 5,38%. Între anii 2005-2020 au existat cel puțin patru județe în care nu a fost finanțat nici măcar un proiect cultural: Călărași, Giurgiu, Teleorman și Galați.

²⁴ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCF, 2021, pp. 505-506.

diversificarea ofertei culturale în raport cu dezvoltarea noilor tehnologii; creșterea numărului de colecții digitizate; diversificarea canalelor online de distribuție a ofertei culturale.

- **Cuantumul costurilor economice**

Realizarea de investiții în infrastructura culturală și extinderea accesului la actul artistic și cultural pentru cât mai mulți beneficiari va conduce la relaxarea efortului financiar personal, care este oricum scăzut în România. Astfel, procentul alocat de cetățenii români pentru recreere și cultură a scăzut dramatic între anii 2011-2021, de la 3,3% la 1,5% din totalul cheltuielilor anuale.²⁵ Crearea de noi mecanisme culturale prin implementarea de politici publice va diminua nivelul mai scăzut de acces cultural în spațiul public în mediul rural decât în mediul urban prin prisma accesului mai redus și va ameliora nivelul de participare mai scăzut decât media europeană pentru majoritatea tipurilor de acces în spațiul public. Trecerea graduală către mediul digital duce în mod automat la scăderea costului pentru beneficiar.

4.2 Impactul bugetar și financiar

- Pentru fiecare dintre opțiunile identificate se vor estima:
 - **Costurile și veniturile generate de inițiativă asupra bugetului de stat, precum și impactul, plus/minus, rezultat;**
 - **Costurile generate de inițiativă asupra bugetelor locale, precum și impactul, plus/minus, rezultat.**

Oricare dintre opțiunile intervenției parțiale sau totale ar fi utilizată, impactul bugetar și financiar ar fi unul semnificativ, pe măsura deficitelor din societatea românească și a ponderii scăzute de investiție publică în cultură și recreere. Așa cum s-a arătat deja, evoluția investițiilor în active imobilizate în domeniul SCC a fost în creștere constantă, cu o medie anuală de 8,7% între anii 2011-2020, de la 11,2 miliarde de lei la 21,1 miliarde de lei, datorită gradului mare de retardare în raport cu alte domenii ale vieții publice.²⁶

Tendința din ultimii 15 ani a fost una de creștere a frecvenței numărului de sesiuni de finanțare organizate de autoritățile publice locale și, implicit, de creștere a numărului de proiecte culturale finanțate. Din păcate, contextul pandemic al ultimilor 2 ani pare să fi întrerupt această tendință. Pentru a oferi platforma necesară de relansare a politicii culturale, opțiunea intervenției parțiale va genera măsuri și instrumente financiare active atât la nivel central, cât și la nivel local pentru stimularea SCC. Fondurile planificate din surse naționale sunt parte a unui program integrat de implementare a programelor și inițiativelor de finanțare publică și privată, inclusiv la nivelul Uniunii Europene și al altor organisme internaționale, existente și noi, pentru a poziționa artele și

²⁵ *Idem*, pp. 492-493.

²⁶ *Idem*, pp. 508-509.

cultura ca sectoare cheie ale valorificării istorice, sociale și economice a resurselor culturale și creative.²⁷

4.3 Impactul social

- Pentru fiecare dintre opțiuni se vor descrie:

Impactul asupra grupurilor țintă identificate

Clivajul dintre „public” și „privat” este efectul unui cumul de factori care includ: cadrul normativ-juridic, care impune operatorilor de drept public o serie de bariere în dinamizarea ofertei culturale; constrângerile care afectează posibilitățile operatorilor de drept public de a se bucura de o mai mare mobilitate a resursei umane, de accesul la o resursă umană bine pregătită și dinamică; operatorii de drept privat au un acces limitat la infrastructură fizică, în special în ceea ce privește spațiile necesare desfășurării activităților proprii.²⁸ Politica de față poate rezolva și aceste probleme. Pe de altă parte, opțiunile prezentate nu vor avea consecințe negative pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști care desfășoară activități economice. Estimăm că măsurile vizate vor avea un impact pozitiv în acest sens. Opțiunea facilitează crearea de noi locuri de muncă și va avea un efect benefic asupra accesului cetățenilor la resurse și manifestări culturale. Nu se estimează consecințe negative specifice pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști. Vor fi încurajate activitățile economice desfășurate de categoriile vizate.

Impactul asupra grupurilor vulnerabile așa cum sunt definite de art. 6, lit p) din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările ulterioare

Nu va fi afectat accesul egal la bunuri și servicii. Crearea mecanismelor menționate va avea un efect benefic și pentru grupurile și persoanele aparținând grupurilor vulnerabile, prin diversificarea ofertei culturale pentru aceste medii. De asemenea, se estimează un efect pozitiv asupra localităților cu deficit de evenimente culturale relevante, mai ales în mediul mic urban și rural.

²⁷ *Idem*, pag. 648.

²⁸ Cercetările INCFC arată că „organizarea evenimentelor culturale în mediul rural necesită existența a cel puțin unei persoane responsabile de activități culturale, precum și existența unei infrastructuri conforme și a dotărilor necesare. Este nevoie, de asemenea, de susținere bugetară din partea autorităților locale, dar și a altor instituții publice de la nivelul comunei, orașelor din proximitate sau o implicare de la nivel județean.” De asemenea, aceeași sursă menționează: „este nevoie de comunicare și colaborare constantă cu instituțiile culturale finanțate de consiliile județene (instituții de spectacol, așezăminte culturale din mediul urban, cinematografe) în vederea organizării de evenimente culturale în mediul rural sau pentru a facilita participarea publicului și din rural la evenimente organizate în urban. În același timp, este necesară asigurarea diversității activităților culturale și distribuția lor de-a lungul anului, astfel încât bugetul direcționat anual culturii să nu fie alocat în întregime unui singur eveniment. De asemenea, prioritizarea finanțării educației culturale este esențială pentru a încuraja implicarea cetățenilor în activitățile culturale ale comunității, în special tinerii”

Măsurile vor contribui la o mai bună informare a publicului, nu numai din perspectivă culturală.²⁹ Lipsa intervenției va adânci disparitățile în accesul la cultură existente în prezent. Astfel, comunitățile rurale și mic urbane, cu mijloace financiare reduse, vor fi în continuare în imposibilitatea de a oferi fie și un minim de produse și servicii culturale mediile defavorizate. Nu va exista impact mai mare asupra anumitor grupuri sau persoane din cele vizate.

Impactul asupra serviciilor sociale

Impactul nu este direct asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal, precum și asupra finanțării, organizării sau accesului la servicii sociale, de sănătate și de îngrijire.

Măsurile pot contribui pozitiv asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal.

4.4 Impactul asupra mediului înconjurător

- Pentru fiecare dintre opțiuni se vor descrie și estima:

Impactul asupra utilizării resurselor naturale

Utilizarea mai eficientă a resurselor și controlul poluării sunt factori majori de creștere economică, așa cum o arată industria ecologică europeană. Adoptarea mecanismelor sustenabile de eficiență și durabilitate în sectorul cultural este o necesitate imediată, cu o intervenție punctuală și adaptată stării de fapt actuale, caracterizată în cele mai multe situații de ignoranță și anacronism, în special în spațiul rural și zonele calamitate din punct de vedere social. Mecanismele de comunicare în sectorul cultural implică încă, în multe situații, consumuri materiale și de resurse care pot fi reduse prin adaptarea la mijloace de comunicare noi sau deja consacrate. Calificarea personalului sau actualizarea criteriilor de recrutare reprezintă soluții optime de aliniere la cadrul de comunicare și informațional actual, facilitând atât eficientizarea sistemului de comunicare la nivel național și internațional, cât și diminuarea consumurilor materiale. Facilitarea accesului la actul cultural prin dezvoltarea de noi mecanisme adaptate progreselor tehnologice actuale și viitoare, dar și printr-un management adecvat nevoilor identificate la nivelul accesului cultural are, cu siguranță, implicații directe asupra accesului sectorial și general de resurse.

Impactul asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor

²⁹ În acest sens, [Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030](#) arată că „Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă menționează pentru prima dată cultura, în contextul obiectivelor dezvoltării durabile, atât ca o dimensiune transversală - în relație cu educația, securitatea alimentară, mediul, creșterea economică, modelele durabile de consum și de producție, societățile pașnice și favorabile incluziunii, cât și ca o dimensiune directă, în contextul dezvoltării orașelor și comunităților durabile”.

Integritatea ariilor naturale protejate este conferită de buna funcționare dintre toate elementele care compun ecosistemele prezente. Dinamica populațională a speciilor, în mod natural, se menține între anumite limite. Doar în cazul în care apar factori interni sau externi care să modifice structura calitativă și cantitativă a populațiilor, acestea vor suferi o creștere sau o micșorare a efectivelor. În cazul acestui subcapitol, aspectele vizate evidențiază existența unui grad de interes privind elementele de impact asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor, care poate fi majorat prin aplicarea complementară a opțiunilor intervențiilor parțiale și totale. Dacă non-intervenția menține o abordare generală ieșită din sfera de interes și intervenția totală are un efect oarecum neutru, intervenția parțială este cea care generează conștientizare și implicare prin introducerea elementelor de mediu în evaluările premergătoare organizării și desfășurării actelor de cultură. Pentru succesul intervenției, această opțiune induce creșterea gradului de responsabilizare a factorilor implicați, atât la nivelul autorităților, cât și al beneficiarilor operatori culturali.³⁰

Impactul asupra calității mediului

Rezultatele preconizate ale opțiunilor de intervenție studiate denotă beneficii nete în favoarea opțiunii intervenției parțiale. La nivel guvernamental, preocupările privind acest domeniu au generat o evoluție unitară la nivelul sectoarelor de activitate, fapt evidențiat în punctajul aferent opțiunii intervenției totale (vezi Anexă). Pentru sectorul cultural, intervenția parțială induce un impact pozitiv consistent, prin promovarea unor concepte noi de funcționare și dezvoltare, cu rezultate pozitive atât din punct de vedere sustenabil, dar și din punct de vedere al eficienței economice. Diversificarea creației culturale favorizează consumuri materiale adaptate ofertei actuale de materii prime disponibile, inclusiv materiale reciclabile sau refolosibile. Intervenția parțială, alături de intervenția totală generează beneficii certe în domeniul calității mediului.

SECȚIUNEA A 5-A

- Va fi prezentată detaliat opțiunea selectată argumentându-se decizia inițiatorului în acest sens.

Dintre cele trei opțiuni prezentate, urmează a fi pusă în aplicare opțiunea a doua, „intervenție parțială”. Această opțiune permite soluționarea provocărilor structurale care pun în pericol dreptul constituțional al cetățenilor de acces la cultură, lăsând comunităților locale, creatorilor individuali

³⁰ Sectorul cultural și acțiunile sale au impact asupra mediului natural, speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor. Acesta este determinat de nivelul de conștientizare și de dezvoltarea abilităților practice ale indivizilor din zona culturii (operatori, creatori, public) în domeniul protecției naturii. Comportamentul favorabil, neutru sau minim negativ asupra mediului este totalitatea acțiunilor și actelor concrete ale oamenilor legate direct sau indirect de mediul natural, care implică învățarea pe tot parcursul vieții. Principiile directe sunt conștientizarea, cunoștințele, atitudinile, abilitățile și participarea. Aplicarea acestor principii este pozitivă în toate cele trei scenarii, cu un plus de aplicabilitate în opțiunea intervenției parțiale.

și operatorilor culturali de drept public și privat posibilitatea de a găsi cele mai adecvate soluții pentru situațiile specifice, punctuale.

Acțiunile propuse în cadrul acestei opțiuni urmăresc ca publicul, indiferent de tipul acestuia, să aibă un acces facil, adecvat, rapid și convenabil la toate formele de creație culturală. În egală măsură, ținând seama de specificul fiecărui SCC, intervenția guvernamentală va fi una proporțională, astfel încât resursele publice să nu dubleze și să nu reducă potențialul economic și de autosusținere al creatorilor și operatorilor culturali de drept privat.

Ținând seama de aceste considerente, acțiunile propuse privesc o mai bună adecvare a cadrului juridico-normativ la specificul fiecărui SCC și întărirea rolului activ al acestora în viața socială și economică a României, respectiv trecerea de la o paradigmă a beneficiarului net de resurse la cea a unui domeniu al cărui potențial economic este pe deplin valorificat. Acțiunile concrete privesc:

- a) legislația muncii și protecției sociale. Pe de o parte, este urmărită flexibilizarea normelor juridice referitoare la contractele individuale de muncă, astfel încât acestea să fie adecvate domeniului cultural, care are caracteristici decât cele din domeniile industrial, educațional sau al sănătății publice. Pe de altă parte, este urmărită contribuția semnificativă a creatorilor de cultură la bunăstarea generală a societății, astfel încât aceștia să poată avea o viață decentă și atunci când capacitățile creative sau de exprimare culturală au fost reduse sau pierdute;
- b) instruirea profesioniștilor din domeniul culturii și a publicului. În cazul profesioniștilor salariați în sistemul public, se urmărește crearea unor mecanisme care să instituie o obligație reală de instruire a salariaților din domeniul culturii, sancționabilă în cazul neîndeplinirii, respectiv evaluarea calității instruirii prin raportare la rezultatele muncii și creșterea performanței organizațiilor angajatoare. În cazul profesioniștilor creatori independenți, este necesară clarificarea mecanismelor care să faciliteze finanțarea participării acestora la programe de instruire. Pe de altă parte, pentru educarea publicului se intenționează implicarea mai puternică a SCC, care, prin intermediul auto-reglementării, să creeze și să aplice modele de bună practică în comunicarea culturală. Tot pentru educarea publicului se va urmări punerea în aplicare a unor mecanisme care să reducă distanța dintre produsele și serviciile culturale și public;
- c) infrastructura culturală. Se intenționează optimizarea utilizării resurselor existente, în special a celor aflate în proprietate publică, astfel încât resursele existente, dar neutilizate sau insuficient utilizate să poată fi puse la dispoziția creatorilor și operatorilor culturali de drept privat fără scop lucrativ în mod gratuit. O astfel de abordare pornește de la premisa că infrastructura fizică a fost deja plătită din contribuțiile cetățenilor, iar utilizatorii să suporte astfel doar costurile asociate utilizării. Pe de altă parte, este necesară o intervenție semnificativă, de nivel guvernamental, care să conducă la reducerea dezechilibrelor, atât în ceea ce privește infrastructura fizică (spații), cât și în ceea ce privește dotările și echipamentele. Se va pune accentul pe asigurarea mijloacelor necesare reducerii

îndepărtării beneficiarului de produsul/serviciul cultural, în special în ceea ce privește accesul direct, fizic;

- d) comunicarea, diseminarea, distribuirea expresiilor culturale. Deși, în general, comunicarea culturii este strâns legată de libertatea de expresie, accesul la cultură este condiționat de cunoașterea existenței unei anumite oferte culturale. De aceea, vor fi alocate eforturi speciale pentru îmbunătățirea rețelelor de comunicare, astfel încât informația să fie, în mod concret, disponibilă oricărei persoane interesate. În egală măsură, vor fi sprijinite cu prioritate inițiativele care dovedesc capacitatea de a comunica, în mod susținut, coerent, adecvat și pe termen lung, către comunitățile și grupurile dezavantajate.

SECȚIUNEA A 6-A

- Se va întocmi un raport al consultării publice ce va fi anexat propunerii de politică publică și care va conține informații cu privire la:
 - Asociațiile legal constituite consultate;
 - Fundamentarea alegerii acestora;
 - Recomandările propuse de organizațiile neguvernamentale, recomandările acceptate de inițiator, precum și cele neacceptate însoțite de o scurtă justificare a nepreluării lor

SECȚIUNEA A 7-A

OO 1. Crearea unei platforme naționale funcționale pentru promovarea și administrarea programelor de finanțare publice și private dedicate activităților culturale și creatorilor

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Îmbunătățirea cadrului normativ pentru înființarea platformei naționale de promovare și administrare programe	Ministerul Culturii Guvern Parlament Organizații neguvernamentale	2023-2024	Cadru legislativ pentru funcționarea platformei naționale elaborat și adoptat	Numărul de acte legislative elaborate Numărul de acte legislative adoptate Documente interne	Potrivit legii	
Operaționalizarea platformei naționale de promovare și administrare programe	Ministerul Culturii INP	2023-2026	1 platformă națională funcțională	Număr de programe incluse Baze de date Documente interne	Pe durata implementării	1.000.000

OO 2. Deschiderea finanțărilor private către operatorii culturali independenți și către creatori

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
----------------	-------------------	---------------------------------	------------------	-------------------	----------------------------	--------------------

Crearea cadrului normativ pentru consolidarea interesului finanțatorilor privați pentru sectorul cultural	Ministerul Culturii Guvern Parlament Finanțatori de drept privat	2023-2024	2 inițiative legislative dedicate finanțării private elaborate și aprobate	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Elaborarea și punerea în aplicare a unei abordări comune guvernamental-privat pentru comunicarea modalităților de finanțare privat-privat	Ministerul Culturii Finanțatori de drept privat	2024-2027	1 protocol de colaborare elaborat și aprobat Cel puțin 11 grupuri de lucru, corespunzătoare SCC funcționale 1 campanie de comunicare agreată la nivel guvernamental și al finanțatorilor privați realizată	Documente interne Rapoarte de activitate Campania de comunicare	Pe durata implementării	10.000

OO 3. Facilitarea finanțărilor din mai multe surse, publice și/sau private, naționale și internaționale

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET EUR
---------	------------	--------------------------	-----------	------------	---------------------	-----------

Îmbunătățirea cadrului normativ pentru simplificarea accesului la finanțare	Ministerul Culturii Guvern Parlament Finanțatori de drept public și privat Operatori culturali	2023-2024	2 inițiative legislative dedicate finanțărilor elaborate și aprobate	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Implementarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii Finanțatori de drept public și privat	2024-2027	Cel puțin 15 programe de finanțare funcționale Cel puțin 500 de beneficiari ai finanțărilor existenți	Numărul programelor de finanțare Valoarea finanțărilor acordate Numărul beneficiarilor de finanțări Numărul beneficiarilor acțiunilor culturale	Pe durata implementării	150.000.000

OO 4. Crearea de programe de instruire periodică, cu caracter obligatoriu, în domeniile culturale pentru angajații operatorilor culturali de drept public și privat și pentru creatori, așa cum sunt definiți în legislația relevantă

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Modificarea cadrului normativ în domeniul formării profesionale	Ministerul Culturii Ministerul Muncii și	2023-2025	1 inițiativă legislativă elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	

	Solidarității Sociale Autorități publice					
Implementarea programelor de formare profesională, inclusiv în ceea ce privește actualizarea COR	Ministerul Culturii Autoritatea Națională pentru Calificări Operatori de formare profesională	2024-2027	Minimum 5 programe de formare profesională funcționale	Numărul de beneficiari Documente specifice de program	Pe durata implementării	1.500.000

OO 5. Crearea unor mecanisme de verificare și validare a competențelor dobândite în urma instruirilor, folosind instrumente de măsurare a rezultatelor și impactului activităților asociate competențelor

Acțiuni	Instituții	Perioada implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Organizarea unei consultări publice extinse	Ministerul Culturii Organizații profesionale Instituții publice și organizații de drept privat din domeniul cultural	2023-2025	1 consultare publică privind un nou mecanism de verificare și validare a competențelor profesionale realizată	Documente de programare și aprobare Analize și rapoarte interne Documente de comunicare interinstituțională	Potrivit legii	

			Minimum 5 mecanisme și metode de verificare și validare elaborate			
Pilotarea mecanismului de verificare și validare a competențelor profesionale	Ministerul Culturii Organizații profesionale Instituții publice și organizații de drept privat din domeniul cultural	2023-2025	Cel puțin 5 mecanisme și metode de verificare și validare actualizate	Analize și rapoarte interne Documente de comunicare interinstituțională Documente strategice și instrumente de lucru	Pe durata implementării	200.000
Crearea unui pachet de instrumente de analiză de impact asupra competențelor profesionale	Ministerul Culturii	2023-2028	1 document cadru de analiză elaborat	Documente de analiză și evaluare Baze de date Manuale și metodologii aprobate	Pe durata implementării	50.000

OO 6. Înființarea unui corp de facilitatori independenți, cu activitate la nivel micro-regional, care să asigure și să faciliteze crearea și mobilitatea produselor și serviciilor culturale în mediile defavorizate - rural, mic urban, periferic urban sau comunități cu populație aparținând preponderent unor minorități defavorizate

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
---------	------------	--------------------------	-----------	------------	---------------------	-------------

Îmbunătățirea sau crearea indicatorilor socio-demografici și statistici privind mediile și persoanele defavorizate	Ministerul Culturii INCFC INS	2023-2025	Un nou sistem de măsurare a indicatorilor socio-demografici și statistici privind mediile și persoanele defavorizate elaborat și aprobat	Documente de analiză și evaluare Documente de comunicare interinstituțională	Potrivit legii	30.000
Crearea cadrului normativ pentru profesionalizarea facilitatorilor culturali pentru mediile	Ministerul Culturii Ministerul Educație Ministerul Muncii și Solidarității Sociale Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali	2023-2027	1 inițiativă legislativă dedicată mediilor culturale defavorizate elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Operaționalizarea corpului facilitatorilor culturali independenți, inclusiv în ceea ce privește formarea acestora și distribuirea în teritoriu	Ministerul Culturii Ministerul Muncii și Solidarității Sociale INCFC Autorități publice locale	2023-2027	1 mecanism național de funcționare a corpului de facilitatori culturali funcțional Minimum 30 de facilitatori instruiți Minimum 5 acțiuni pilot la nivel național	Documente strategice și de programare Documente de analiză și evaluare Documente de comunicare interinstituțională	Pe durata implementării	3.000.000

	Operatori culturali					
--	---------------------	--	--	--	--	--

OO 7. Dezvoltarea unor programe guvernamentale dedicate sprijinirii financiare și non-financiare a inițiativelor private care oferă produse și servicii culturale în comunitățile lipsite de infrastructură culturală și/sau depopulate

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Crearea cadrului normativ pentru acordarea de sprijin public pentru inițiative private dedicate comunităților aflate în risc de excluziune culturală	Ministerul Culturii Ministerul Educație Ministerul Muncii și Solidarității Sociale Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali	2023-2024	1 inițiativă legislativă dedicată mediilor culturale defavorizate elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	

Implementarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii Ministerul finanțelor Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2025-2027	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate 2 licitații de proiecte derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte Analize ex-ante și interim	Pe durata implementării	20.000.000
--	--	-----------	--	---	-------------------------	------------

OO 8. Asigurarea și utilizarea cu titlu gratuit a infrastructurii culturale de drept public disponibile de către operatorii culturali de drept privat, pentru activități non-profit, și pentru creatori, pentru o durată de cel puțin 10% din timpul normal de utilizare

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Crearea cadrului normativ pentru utilizarea infrastructurii culturale de drept public de către operatorii culturali de drept privat	Ministerul Culturii Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali	2023-2025	1 inițiativă legislativă dedicată finanțării utilizării infrastructurii culturale de drept public de către operatorii culturali de drept privat elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	

Punerea în aplicare a mecanismului privind utilizarea infrastructurii culturale de drept public	Ministerul Culturii Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2025-2027	1 mecanism național de utilizare a infrastructurii funcțional Minimum 100 acțiuni pilot la nivel național implementate	Documente strategice și de programare Documente de analiză și evaluare Evaluare ex-ante și interim	Pe durata implementării	50.000
---	---	-----------	---	--	-------------------------	--------

OO 9. Finanțarea reabilitării infrastructurii fizice a operatorilor culturali publici și privați pentru respectarea țintelor Uniunii Europene referitoare la economia verde, inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Efectuarea unei analize pentru identificarea nevoilor de reabilitare, și a modalităților tehnice de realizare pentru reabilitarea infrastructurii fizice	Ministerul Culturii Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației Autorități publice locale Instituții publice culturale	2023-2024	Minimum 5 baze de date realizate	Itemi colectați Analize și documente interne	Pe durata implementării	3.000.000.

Crearea de documente strategice privind modalitățile de implementare și de finanțare a reabilitării infrastructurii	Ministerul Culturii Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației INP Autorități publice locale Instituții publice culturale	2024	Minimum 3 documente strategice elaborate și aprobate	Analize și documente interne Comunicare inter-instituțională	Pe durata implementării	15.000
Implementarea de strategii și programe pentru acțiuni culturale mai verzi	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Autorități publice locale Operatori culturali Organizatori de evenimente	2023-2030	Echipamente mobile pentru sortare/compactare deșeuri	Număr de tone de deșeuri reciclate Număr de tone de materiale reutilizate	Pe durata implementării	
Implementarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației INP	2025-2027	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate Minimum 2 licitații de proiecte derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte	Pe durata implementării	150.000.000

	Autorități publice locale Operatori culturali			Analize ex-ante și interim		
--	--	--	--	----------------------------	--	--

OO 10. Implementarea de programe culturale dezvoltate special pentru comunitățile defavorizate - rural, mic urban, periferia urbanului mare, minorități, imigranți, inclusiv pentru românii aflați în afara granițelor

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Efectuarea unei analize pentru identificarea nevoilor grupurilor defavorizate cultural	Ministerul Culturii Autorități publice locale Instituții publice culturale INCFC ICR	2023-2024	Baze de date	Itemi colectați Analize și documente interne	Pe durata implementării	10.000
Adoptarea cadrului normativ și administrativ specific	Ministerul Culturii Ministerul de Externe Ministerul Muncii și Solidarității Sociale	2024	1 inițiativă legislativă dedicată mediilor culturale defavorizate elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	

	ICR Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamenta le					
Implementarea programelor culturale	Ministerul Culturii Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamenta le	2025-2028	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate Minimum 2 licitații de proiecte derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte Analize ex-ante și interim	Pe durata implementării	150.000.0 00

OO 11. Implicarea activă a comunităților locale, inclusiv prin intermediul voluntarilor, în dezvoltarea și distribuirea de conținuturi creative

Ațiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (eur)
---------------	-------------------	---------------------------------	------------------	-------------------	----------------------------	--------------------

Adoptarea cadrului normativ referitor la voluntariat privind implicarea acestora în activități culturale în comunitățile locale	Ministerul Culturii Ministerul Muncii și Solidarității Sociale Guvern Parlament Instituții culturale de drept public	2023-2030	1 consultare publică asupra inițiativelor legislative realizată Minimum 5 acte normative completate și aprobate	Documente de programare și aprobare Analize și rapoarte interne Documente de comunicare inter-instituțională	Potrivit legii	
Implementarea unor programe de voluntariat dedicate acțiunilor culturale în comunitățile locale	Ministerul Culturii Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2027-2030	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate Minimum 100 de proiecte pilot derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte Analize ex-ante și interim	Pe durata implementării	500.000

Măsuri postadoptare

- Vor fi incluse informații cu privire la: actele normative subsecvente ce urmează a fi elaborate după adoptarea propunerii de politică publică și termenele estimate pentru aprobarea acestora de către Guvern sau Parlament

1. Modificarea OG 51/1998 și 350/2005 menite să ducă la operaționalizarea finanțării multiple și diversificate, public-public, public-privat, a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate - termen 2023.
2. Înființarea unui program național de formare pentru specialiști necesari la nivelul tuturor operatorilor culturali din țară - termen 2023.
3. Înființarea unui program național de finanțare pentru creare de infrastructură culturală nouă și îmbunătățirea celei existente - termen 2024.
4. Înființarea unei platforme naționale de selecție și promovare a creației culturale relevante - termen 2023.
5. Încurajarea mediului economic privat să ofere finanțare pentru operatori culturali independenți și creatori - termen 2024.
6. Înființarea unui program național de evaluare a competențelor minime necesare și a standardelor necesare pentru activitate în instituțiile publice de cultură - termen 2024.
7. Înființarea unui corp național de facilitatori ai actului cultural în medii cu acces redus la ofertă culturală - termen 2023.
8. Modificarea legilor speciale de funcționare a muzeelor, bibliotecilor, așezămintelor culturale și a instituțiilor de spectacole pentru facilitarea accesului operatorilor culturali independenți la infrastructura subvenționată din fonduri publice (acces minim garantat) - termen 2024.
9. Înființarea unui program național de finanțare pentru programe culturale în comunități defavorizate (discriminare pozitivă) - termen 2024.
10. Modificarea legii voluntariatului pentru a reglementa accesul minim garantat al voluntarilor la activitățile de promovare și realizare de activități culturale în instituțiile publice - termen 2024.
11. Modificarea legii asociațiilor și fundațiilor pentru a permite accesul minim garantat la infrastructura culturală subvenționată din fonduri publice (minim 10% din programele anuale) - termen 2023.

Alte măsuri ce sunt necesare ca urmare a adoptării propunerii de politică publică și termenele aferente realizării lor

Succesul implementării politicii publice este dependent de punerea în aplicare a unor măsuri coerente și convergente, la nivelul întregii țări, care să vizeze următoarele:

1. Comunicarea și explicarea, de către Ministerul Culturii, către publicul larg și către autoritățile publice locale a demersurilor propuse prin intermediul politicii publice. Aceasta se va face atât prin campanii de media, cât și prin evenimente organizate în diferite localități din țară. Termen - permanent;

2. Creare unui agregator de informații statistice, la nivel național, care să cuprindă instrumentele necesare colectării permanente de informații referitoare la operatorii și lucrătorii culturali, la infrastructura culturală și la accesul cultural. În paralel, este necesară realizarea colaborării cu agregatorii naționali de date statistice, astfel încât să poată fi colectate informații într-un mod care să permită o analiză cât mai atentă a datelor relevante pentru domeniul culturii. Termen - permanent;
3. Crearea unui agregator de informații statistice, la nivel național care să cuprindă instrumentele necesare evaluării performanței obținute în urma instruirii personalului din organizațiile culturale și a lucrătorilor culturali. Această măsură include și publicarea acestor instrumente, pentru a fi utilizate de toate organizațiile interesate, precum și colectarea informațiilor. Termen - permanent;
4. Crearea, de către Ministerul Culturii, ICR și MAE, a unor grupuri de lucru comune, cu caracter permanent, care să pună în aplicare acțiunile privind exportul de produse și servicii culturale create în România. Termen - permanent.

Descrierea modalității în care se vor monitoriza și evalua implementarea propunerii de politică publică. Descrierea indicatorilor utilizați în acest sens.

Monitorizarea implementării politicii publice se va realiza de către Ministerul Culturii și INCF. Pentru monitorizare se folosesc instrumente de investigație statistică și analiză calitativă. Este necesară dezvoltarea unor instrumente noi, care să permită analize în profunzime, pe baza unor informații coerente, credibile, accesibile și relevante. Măsurătorile se vor realiza cu o frecvență anuală, folosind mecanisme de raportare cu frecvențe mai mari, de cel puțin o lună.

Evaluarea va urmări evoluția rezultatelor, respectiv modul în care sunt satisfăcute nevoile de acces cultural. În situațiile în care se constată dificultăți în implementare, vor fi propuse măsuri corective, în special în ceea ce privește comunitățile și grupurile dezavantajate.

Indicatorii principali care vor fi utilizați în monitorizarea și evaluarea implementării politicii publice sunt:

- numărul de persoane care au utilizat bunuri și servicii culturale, defalcat pe tipul de bun/serviciu; costul utilizării; elemente de diferențiere socio-demografică; distanța până la bunul/serviciul cultural ș.a.m.d.;
- numărul de beneficiari ai programelor de finanțare și valoare finanțărilor acordate, pe tipuri;
- numărul de persoane care au fost instruite;
- numărul de facilitatori culturali;
- numărul bunurilor/serviciilor culturale exportate și valoarea acestor exporturi, pe categorii;
- numărul voluntarilor implicați de organizațiile culturale;
- numărul organizațiilor și lucrătorilor culturali care au utilizat spațiile puse la dispoziție de instituțiile publice de cultură.

Propunere de politică publică „Cultura deschisă” - Justificare și informații statistice

Justificare

Decalajele dintre urban și rural s-au produs relativ repede, în perioada postcomunistă, ca efect cumulativ al câtorva cauze: creșterea autonomiei locale, reducerea finanțărilor guvernamentale, migrația internă și externă a populației. În decurs de aproape două decenii, locuitorii din localitățile rurale și mic-urbane s-au văzut lipsiți atât de operatori culturali locali, cât și de posibilitatea de a avea acces la actul cultural în propria localitate. Practic, costul participării la cultură a devenit unul prohibitiv pentru cetățenii care locuiesc în comunele și orașele mici.

În contextul cultural european și internațional, creatorii români s-au confruntat cu concurența creatorilor formați în culturi ale economiei de piață, mult mai bine adaptați regulilor cererii și ofertei și concurenței. Producătorii de cultură străină, susținuți sau nu de statele de origine, cunoșteau și au aplicat cu succes un marketing cultural agresiv, utilizând, aproape în timp real, noile tehnologii atât pentru creație, cât și pentru punerea în valoare a acestora.

Grupuri afectate

- a) publicul larg și comunitățile dezavantajate cultural. Societatea românească este fracturată pe falii specifice, în medii disparate precum urbanul în raport cu ruralul, centrul în raport cu periferia, cetățenii cu venituri care le permit accesul la cultură în raport cu cetățenii cu resurse financiare reduse;
- b) copiii și tinerii. Dacă în mediul urban există o ofertă consistentă din punct de vedere cultural, nu același lucru se poate spune și despre copiii și tinerii din mediul rural, România fiind pe primul loc în Europa la rata abandonului școlar la vârste timpurii¹;
- c) personalul operatorilor culturali. Angajații din instituțiile publice sau organizațiile de drept privat active în cultură și artă sunt concentrați îndeosebi în mediul urban, prezența și activitatea acestora în mediul rural sau în mediile defavorizate fiind extrem de reduse. Motivele variază de la lipsa locurilor de muncă, a oportunităților financiare sau profesionale de dezvoltare personală, până la lipsa de pregătire a personalului și a creatorilor;
- d) artiștii și creatorii de conținuturi culturale și artistice. Persoanele active în cultură și artă din mediul independent sunt concentrate, de asemenea, în mediul urban, excepția fiind dată de puținii cei activi în zona meșteșugurilor și artizanatului, despre care lipsesc informații relevante;

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220523-1>.

- e) personalul autorităților publice. Reformele succesive administrative au condus la reducerea semnificativă a personalului plătit din fonduri publice în mediul rural și în zonele defavorizate economic și social.

Prezentarea datelor statistice care susțin definirea problemei

În spațiul public, principalele practici de consum cultural sunt, în general: mersul la cinema, vizitarea muzeelor, vizitarea obiectivelor de patrimoniu, mersul la concerte și la spectacole de divertisment. Spectacolele de operă, filarmonică sau de teatru sunt preferate mai rar. Cele mai mici rate de consum și participare culturală se înregistrează pentru bibliotecile publice și frecventarea galeriilor care expun bunuri culturale din categoria arte vizuale.

Existența patrimoniului imaterial este conștientizată de cea mai mare parte a publicului. Printre cele mai cunoscute elemente de patrimoniu imaterial sunt târgurile, muzica și dansurile populare și sărbătorile tradiționale. Din punctul de vedere al consumului pe internet în raport cu activități artistice și culturale, cel mai des oamenii folosesc internetul pentru consumul de filme, seriale și muzică. Pe următoarele poziții, internetul apare utilizat pentru a citi ziare și reviste online sau pentru a căuta informații cu privire la bilete/oferte turistice (excursii, vacanțe, pachete de turism).

Ponderea cheltuielilor culturale în consumul total este de 2,45% în 2016, din care cheltuielile pentru cărți reprezintă 11%. Există o diferență semnificativă între zonele urbane și cele rurale, cu aproape 61% în favoarea primele. Sectorul se adaptează lent la schimbarea digitală, deși se poate observa că există pe piață cerere de noi modalități de implicare a cititorilor, folosind noi mijloace digitale – cărți în format electronic, platforme de promovare cu instrumente de tip vlogging, provocări online etc. Utilizarea noilor tehnologii va crește contribuția la incluziunea socială/inovare a culturii, oferind resurse nelimitate pentru a răspunde și a facilita adaptarea la provocările de dezvoltare ale comunităților locale și în special la nevoile tinerilor.²

Principalele date statistice și informații care să susțină necesitatea politicii publice pentru încurajarea culturii deschise sunt preluate din „Analiza situației actuale a ecosistemului cultural”, realizată de către Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală în anul 2022 în cadrul proiectului „Viziune strategică și coerentă pentru sectorul cultural”, cod MySMIS129541/ cod SIPOCA 709, finanțat din Fondul Social European, prin „Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020”.

² <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2023/01/9cf5726fa7062a9b0ca4fc8443ff0bf9.pdf>, pp. 20-21.

Cultură scrisă și lectură

În ceea ce privește dinamica producției de cărți și broșuri tipărite, conform Institutului Național de Statistică, se observă o dinamică sinusoidală, cu excepție pentru anul 2020, care indică o scădere substanțială în raport cu ceilalți ani. Anul 2020 este un caz special, având ca principală explicație situația creată de primul an de pandemie. Pentru intervalul 2014-2019, anul 2015 a marcat cel mai înalt nivel, cu o producție de 24.792.000 de exemplare și o creștere de 60% a producției de cărți și broșuri care au intrat în depozitul legal al BNR în comparație cu anul 2014. Pentru anul 2020, o posibilă explicație ar putea fi legată de închiderea școlilor și de ținerea orelor de curs în mediul online, fapt care a determinat scăderea substanțială a numărului de titluri școlare și manuale. Este posibil ca editurile să fi tipărit un număr mult mai mic decât în anii precedenți și să-și fi adaptat produsele pentru a fi disponibile în format electronic, iar acest lucru a influențat inclusiv numărul total de titluri care sunt declarate în statistica oficială.³

Grafic 1. Cărți și broșuri intrate în Depozitul Legal al Bibliotecii Naționale

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
14.994	24.792	23.979	18.706	19.247	19.899	8.684

În ceea ce privește dinamica obiceiului de a citi cărți, din anul 2014 până în 2020, consumul de lectură a scăzut cu 5%. Pentru anul 2018 s-au înregistrat cele mai mari procente de consum, 65% dintre oameni citind măcar o dată în ultimele 12 luni. În general, pentru intervalul analizat, putem afirma că practica de lectură la nivel național a rămas constantă, fără modificări substanțiale. Datele disponibile la nivel european plasează România pe ultima poziție în ceea ce privește media nivelului de lectură. Astfel că, raportat la toate statele analizate, România are cei mai puțini oameni care citesc cel puțin o carte pe an. În state precum Luxemburg, Germania, Finlanda sau Austria, peste 70% din populație citește cel puțin o carte pe an.⁴

Numărul utilizatorilor activi în biblioteci a fost, în anul 2021, de 2.127.000 de persoane, mai mic cu 15,1% (377.000 de persoane) față de anul 2020. În contextul pandemiei COVID-19, cele mai mari scăderi ale numărului de utilizatori activi s-au înregistrat la bibliotecile

³ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCFC, 2022, pp. 678-679.

⁴ *Ibidem*, p. 681.

școlare, cu 22,2% (319.000 de persoane). Pe tipuri de biblioteci, distribuția numărului utilizatorilor activi a fost următoarea: 52,6% dintre utilizatorii activi au frecventat bibliotecile școlare, 36,9% bibliotecile publice (dintre aceștia 12,2% au frecventat bibliotecile județene, 9,6% bibliotecile municipale și orașenești, iar 15,1% bibliotecile comunale), 8,1% dintre utilizatorii activi au frecventat bibliotecile instituțiilor de învățământ universitar, 1,5% bibliotecile specializate și 0,9% bibliotecile naționale și de importanță națională.⁵

Raportat la numărul de locuitori se evidențiază faptul că, în anul 2021, la o bibliotecă publică au revenit, în medie, 9.787 locuitori. Unui locuitor i-au revenit, în medie, 2,2 volume din colecțiile bibliotecilor publice, de serviciile acestor biblioteci beneficiind 785.000 de utilizatori activi (4,1% din populația rezidentă a țării). Pentru fiecare utilizator activ din populația rezidentă care a frecventat bibliotecile publice au fost disponibile, în medie, 54,5 volume (67,7 volume în bibliotecile județene, 48,1 volume în bibliotecile municipale și orașenești și 48,0 volume în bibliotecile comunale). Numărul bibliotecilor comunale a fost de 6,8 ori mai mare față de al bibliotecilor municipale și orașenești, dar numărul utilizatorilor a fost numai de 1,6 ori mai mare la bibliotecile comunale față de cele municipale și orașenești, fapt ce a condus ca numărul de volume disponibile, în medie, pentru un utilizator activ la o bibliotecă municipală și orașenească (48,1 volume) să fie apropiat cu cel disponibil într-o bibliotecă comunală (48,0 volume). Totodată, se remarcă numărul mai mic de volume împrumutate de la bibliotecile comunale, un utilizator împrumutând, în anul 2021, în medie, 7,0 volume, față de 11,2 volume câte a împrumutat un utilizator al unei biblioteci municipale sau orașenești și 17,2 volume un utilizator al unei biblioteci județene.⁶

Femeile merg la bibliotecă în procente asemănătoare cu bărbații, cu diferențe foarte mici de consum. Raportat la vârstă, cel mai des merg la bibliotecă tinerii între 18 și 24 de ani. În general, practica de a merge la bibliotecă scade odată cu înaintarea în vârstă. În ultimii trei ani a fost identificată o ușoară modificare, în sensul că, în rândul persoanelor vârstnice, au crescut puțin procentele celor care merg la bibliotecile publice pentru a împrumuta sau pentru a citi o carte. Nivelul de educație influențează practica mersului la bibliotecă. Persoanele care au un nivel de educație mediu și peste mediu merg mai des la bibliotecă decât persoanele cu un nivel scăzut de educație. Persoanele care merg la bibliotecă au un nivel de venit mediu și peste mediu. Persoanele din mediul rural merg în general mai rar decât persoanele din mediul urban la bibliotecile publice.⁷

⁵ [Activitatea unităților cultural-artistice. Anul 2021](#), Institutul Național de Statistică, 2022, p. 11

⁶ *Ibidem*, p. 13.

⁷ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCFC, 2022, p. 690

Femeile citesc în general mai des decât bărbații. În ceea ce privește mediul de rezidență în raport cu practica de lectură, persoanele din mediul urban citesc mai des decât persoanele din mediul rural. Cei mai mulți oameni care practică lectura se regăsesc în segmentele de vârstă de 25-35 de ani și 35-44 de ani. Persoanele cu un nivel ridicat de educație citesc mai des decât persoanele cu un nivel scăzut de educație. În ceea ce privește venitul, acesta este corelat pozitiv cu lectura în același fel ca nivelul de educație. Oamenii cu venituri mai mari citesc mai des decât oamenii cu venituri mai mici.⁸

Conform datelor din surse oficiale, numărul de cititori a scăzut în fiecare an. Dacă în anul 2014 exista un total de aproape 4.000.000 de cititori activi pentru toate tipurile de biblioteci – municipale, județene, orașenești și naționale, până în anul 2020 bibliotecile au pierdut, în mai puțin de 10 ani, peste 1.300.000 de cititori activi. Cea mai vizibilă scădere a numărului de cititori activi este pentru bibliotecile comunale, care au pierdut aproape 50% dintre cititorii care utilizau activ serviciile acestora.⁹

Implicit, în fenomenul de scădere a numărului de cititori activi, trebuie luată în considerare și dinamica numărului de volume eliberate pentru cititori. Evident, în acest context, numărul de volume a scăzut de la an la an pentru toate tipurile de biblioteci. Cele mai puternice diferențe se pot observa pentru bibliotecile comunale și cele județene. Doar în intervalul 2019-2020, bibliotecile comunale au eliberat cu 1.900.000 mai puține volume, de la 4.000.000 la puțin peste 2.000.000. Ritmul de scădere este foarte accelerat, având în vedere că perioada temporală de raportare este foarte mică.

În ceea ce privește nevoile de resurse pe care le au bibliotecile pentru a-și dezvolta capacitatea de a atrage noi segmente de public sau un public mai numeros, se prezintă câteva categorii, în ordinea frecvenței cu care au fost precizate: resurse financiare – majoritatea bibliotecilor au nevoie de fonduri suplimentare pentru a putea implementa o strategie de dezvoltare cu privire la atragerea unor segmente noi de public; resurse umane – a doua cea mai mare nevoie se leagă de resurse umane, de personal specializat și mai bine pregătit în vederea stabilirii unor inițiative menite să crească publicul; dotări tehnologice și IT – o parte semnificativă dintre respondenți au menționat că au nevoie de echipamente și dotări, scanere, computere, videoproiectoare, pachete de soft specializat pentru realizarea de afișe, pliante și alte materiale promoționale menite să promoveze activitatea bibliotecii; alte nevoi – mobilier nou pentru sălile de lectură, modernizarea logisticii și a condițiilor de acces la colecțiile bibliotecilor sau suport metodologic, în sensul de know-how (cu alte cuvinte, există nevoia ca angajații bibliotecilor să înțeleagă ce inițiative ar trebui luate pentru a-și dezvolta capacitatea de a atrage noi segmente de public sau un public mai numeros).¹⁰

⁸ *Ibidem*, p. 683

⁹ *Ibidem*, p. 686

¹⁰ *Ibidem*, p. 692

Ziare și reviste

În ceea ce privește dinamica consumului de ziare și reviste tipărite, începând cu anul 2015 se poate constata o modificare constantă, în sensul că nonconsumul a crescut în fiecare an. În cazul ziarelor pe format hârtie, rata de nonconsum a crescut cu 31% până în anul 2022, iar în cazul revistelor pe suport hârtie a crescut cu 27%. O explicație este trecerea multor ziare și reviste în format electronic și puse la dispoziție pe internet. Din aceste date nu trebuie a se concluziona că oamenii nu mai citesc ziare și reviste, ci doar că evoluția și dezvoltarea tehnologiei plasează lectura din format tradițional în format electronic.¹¹

În anul 2021 au funcționat 516 unități cu activitate editorială a ziarelor și revistelor. Dintre acestea, 235 edituri au publicat ziare (cotidiene și/sau necotidiene), 245 edituri au publicat reviste și un număr de 36 edituri au publicat atât ziare, cât și reviste. Față de anul 2020, în anul 2021 numărul de edituri care au editat numai ziare a scăzut cu 13 unități, numărul de edituri care au editat numai reviste a crescut cu o unitate, iar numărul de edituri care au editat atât ziare, cât și reviste, a scăzut cu 3 unități. Cele 271 de edituri în care s-au editat ziare în anul 2021 au publicat un număr de 85 titluri de ziare cotidiene tipărite (cu 7 titluri mai puține decât în anul 2020) și 139 titluri de ziare necotidiene tipărite (cu 17 titluri mai puține decât în anul 2020). Totodată, în anul 2021 s-au publicat online un număr de 187 titluri de ziare cotidiene (cu 3 titluri mai multe decât în anul 2020) și 85 titluri de ziare necotidiene (cu 8 titluri mai puține decât în anul 2020). Din totalul titlurilor de ziare cotidiene tipărite, 71 titluri (83,5%) s-au editat în limba română, 13 titluri (15,3%) s-au editat în limba maghiară, iar un titlu a fost editat în altă limbă. Online s-au publicat 177 titluri de ziare cotidiene în limba română (94,7%), 8 titluri (4,3%) de ziare cotidiene în limba maghiară.¹²

În anul 2021, tirajul ziarelor cotidiene a ajuns la 77.479.000 exemplare, în scădere cu 4,9%, iar cel al ziarelor necotidiene a fost de 14.493.000 exemplare, în scădere cu 8,9%. În profil teritorial, pe regiuni de dezvoltare, cele mai multe titluri de ziare cotidiene s-au editat în regiunea Sud-Muntenia (40 titluri online și 9 titluri tipărite), urmată de regiunea București-Ilfov (34 titluri online și 9 titluri tipărite), iar cele mai puține titluri de ziare cotidiene s-au editat în regiunea Sud-Est (10 titluri online și 7 titluri tipărite). În Municipiul București s-au editat cele mai multe titluri de ziare cotidiene (32 titluri online și 9 titluri tipărite de ziare cotidiene), urmat de județul

¹¹ *Ibidem*, p. 682

¹² [Activitatea unităților culturale-artistice. Anul 2021](#), Institutul Național de Statistică, 2022, p. 22

Cluj (14 titluri online și 4 titluri tipărite), la polul opus situându-se județul Ialomița, în care editurile nu au editat niciun titlu de ziar cotidian.¹³

Din punct de vedere al editării ziarelor necotidiene, cele mai multe titluri de ziare necotidiene au fost editate, de asemenea, în regiunea Sud-Muntenia (18 titluri online și 25 titluri tipărite), urmată de regiunea Sud-Vest Oltenia (15 titluri online și 23 titluri tipărite), iar cele mai puține în regiunea Nord-Vest (3 titluri online și 12 titluri tipărite). În județul Timiș s-au editat cele mai multe titluri de ziare necotidiene (8 titluri online și 24 titluri tipărite), urmat de Municipiul București (12 titluri online și 16 titluri tipărite). La polul opus s-au situat județele Arad, Bacău, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Giurgiu, Maramureș, Mureș, Neamț, Satu Mare și Vrancea în care, în anul 2021, nu s-a editat niciun titlu de ziar necotidian.¹⁴

În profil teritorial, pe regiuni de dezvoltare, cele mai multe titluri de publicații periodice (reviste) s-au editat în regiunea București-Ilfov (218 titluri online și 602 titluri tipărite), urmată de regiunea Nord-Vest (106 titluri online și 192 titluri tipărite). În Municipiul București s-au editat cele mai multe titluri de periodice, 214 titluri online și 595 titluri tipărite, urmat de județul Timiș unde s-au editat 3 titluri online și 223 titluri tipărite, iar la polul opus, în anul 2021, s-au situat județele Mehedinți, Olt și Satu Mare, unde s-a editat câte un singur titlu tipărit, și județul Tulcea, unde s-a editat câte un singur titlu online. În anul 2021, personalul angajat al editurilor de ziare și reviste a fost de 3.659 persoane și a fost format din personal de specialitate 70,7% (10,5% ziariști, 3,2% editorialiști, 26,1% redactori și 30,9% alt personal de specialitate) și 29,3% personal administrativ și de întreținere. Din totalul personalului angajat, 86,4% (3.161 persoane) au lucrat cu normă întreagă. Ponderea femeilor în totalul personalului angajat a fost de 53,6% (1.960 persoane), respectiv de 52,6% din personalul de specialitate (1.360 persoane). Personalul de specialitate cu studii superioare (2.034 persoane) a reprezentat 78,6% din totalul personalului de specialitate (2.588 persoane) și 41,8% din totalul personalului administrativ și de întreținere (1.071 persoane).¹⁵

Patrimoniul cultural

Din punct de vedere al comportamentului de consum al patrimoniului și de vizitare a obiectivelor de patrimoniu, la nivel național, procentele de consum au crescut în fiecare an. Dacă în anul 2014, la nivel național, peste 70% dintre respondenți declarau că nu au vizitat în ultimele 12 luni un obiectiv de patrimoniu cultural, în anul 2019 rata de nonconsum a scăzut cu 10 procente, la 60%. Însă, cele

¹³ *Ibidem*, p. 23

¹⁴ *Ibidem*, p. 23

¹⁵ *Ibidem*, p. 25

mai mari rate de consum privind obiectivele de patrimoniu au fost înregistrate pentru perioada 2017-2018, iar o posibilă explicație este legată de numărul mai mare de evenimente marcate de Anul European al Patrimoniului. Chiar și așa suntem sub media europeană de vizitare a obiectivelor de patrimoniu național. Este interesant de punctat, în schimb, că rata de nonconsum a crescut pentru vizitarea muzeelor. Dacă în anul 2014, 56% dintre oameni au menționat că nu au vizitat deloc un muzeu, în anul 2019, 62%³⁷ au menționat că nu au vizitat deloc un muzeu, cu o creștere de 6% procente.¹⁶

Pentru perioada 2020-2021, vizitarea obiectivelor de patrimoniu sau situri arheologice înregistrează o creștere a consumului cu 18 procente în anul 2021, față de anul 2020. Același lucru este valabil și pentru vizitarea galeriilor și a muzeelor. Pentru vizitarea obiectivelor de patrimoniu, procentele de consum pentru anul 2021 au fost mai mari comparativ cu toate celelalte tipuri de evenimente sau posibilități de consum în spațiul public, iar una dintre explicații ar fi legată de faptul că distanțarea socială este mai simplu de păstrat decât în spațiile unde se desfășoară alte activități culturale.¹⁷

Activitățile specifice desfășurate de muzee au cuprins, în anul 2021, 2.069 de proiecte educative care s-au adresat populației de toate vârstele. La activitățile din cadrul proiectelor organizate de unitățile muzeale au participat 533.700 de persoane, dintre acestea 179.100 (33,6%) au fost copii cu vârsta de până la 14 ani. În cadrul activităților organizate prin proiectele educative derulate de grădinile botanice, zoologice, acvarii și rezervații naturale au participat 18.500 de persoane, copiii cu vârsta de până la 14 ani reprezentând 41,6%¹⁸.

Din punctul de vedere al frecvenței cu care au fost vizitate obiectivele de patrimoniu cultural, în anul 2015, România se plasa printre statele cu cei mai puțini vizitatori la obiective de patrimoniu, muzee sau galerii la nivel european. România se plasează sub media de consum de la nivel european. Cei mai mulți vizitatori sunt în statele nordice, unde peste jumătate din populație a vizitat cel puțin un obiectiv de patrimoniu sau un muzeu în anul 2015. Chiar dacă, în ultimii ani, în România a crescut media numărului de vizitatori, în continuare ne aflăm sub media europeană.¹⁹

Având în vedere informațiile prezentate mai sus, este greu de vorbit despre vizitarea obiectivelor de patrimoniu în afara turismului. Conform Institutului Național de Statistică, turismul cultural reprezintă sub 3% din totalul activităților turistice desfășurate la nivel național, iar această pondere este calculată fără pelerinaje sau turismul religios. În anul 2018, la nivel național, conform INS, cea mai importantă destinație turistică a fost litoralul. Pe al doilea loc sunt zonele montane, urmate de zonele balneare. La nivel național, cele

¹⁶ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCFC, 2022, pp. 694-695

¹⁷ *Ibidem*, p. 696

¹⁸ [Activitatea unităților cultural-artistice. Anul 2021](#), Institutul Național de Statistică, 2022, p. 17

¹⁹ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCFC, 2022, p. 698

mai vizitate obiective turistice/culturale sunt așezămintele și monumentele de cult. Siturile arheologice sunt obiectivele cel mai puțin vizitate dintre toate categoriile menționate.²⁰

Profil vizitatori

Tinerii reprezintă un mare potențial de consumatori de patrimoniu cultural, mai ales că, în raport cu datele existente, aceștia obișnuiesc să viziteze obiective de patrimoniu cultural destul de des. În anul 2014, 42% dintre tinerii între 18 și 24 de ani au făcut între 1 și 3 vizite, 21% dintre cei cu vârste între 25 și 34 de ani au realizat în medie între 1 și 3 vizite. Pentru același an, datele indică că peste 90% dintre tinerii între 18 și 34 de ani cunosc cel puțin un element ce face parte din categoria patrimoniului cultural material. În anul 2014, tinerii între 18 și 24 de ani au mers mai des la muzee decât adulții. În anul 2018, peste 70% dintre tinerii cu vârsta între 14 și 18 ani au declarat că au vizitat cel puțin un obiectiv turistic sau sit arheologic. Nivelul de recunoaștere și înțelegere a importanței patrimoniului cultural crește odată cu vârsta. Mai mult de un sfert dintre tinerii de 14 ani au auzit despre obiective de patrimoniu din țara noastră și despre conceptul de patrimoniu cultural.²¹

În ceea ce privește dinamica numărului de vizitatori pentru muzeele și colecțiile publice, conform datelor oficiale, numărul de vizitatori a crescut constant din anul 2014 până în anul 2019, cu aproximativ 7.000.000 de vizitatori. Notă discordantă face anul 2020, care este legat de debutul pandemiei.

Grafic 2. Dinamica numărului de vizitatori în muzee și colecții publice

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
10.823.706	13.051.886	14.196.944	15.940.666	17.610.029	18.197.586	7.939.266

Femeile merg la muzee în procente similare cu bărbații, cu diferențe foarte mici de consum. Tinerii merg la muzee mai des decât persoanele mai în vârstă. Mersul la muzee scade începând cu vârsta de 50 de ani și se diminuează într-o proporție foarte mare în rândul persoanelor de peste 65 de ani. Frecvența de mers la muzee și expoziții este influențată de nivelul de educație al oamenilor. Cu cât nivelul de educație este mai ridicat, cu atât frecvența de mers la muzeu este mai mare. Nivelul veniturilor este un indicator și pentru

²⁰ *Ibidem*, p. 700

²¹ *Ibidem*, pp. 701-702

nivelul de consum. Persoanele care vizitează muzeele sau expozițiile sunt persoane cu un nivel al veniturilor mediu și peste mediu. În ceea ce privește mediul de rezidență, persoanele din mediul urban merg mai des decât cei din mediul rural la muzee sau la expoziții.²²

Pentru a înțelege care sunt principalele resurse de care au nevoie muzeele pentru a atrage un nou segment de public sau un public mai numeros, s-a solicitat descrierea principalelor trei resurse, cele mai relevante pentru atingerea acestui scop. Mai jos sunt descrise principalele resurse în ordinea importanței lor pentru muzee: resurse materiale - pentru majoritatea muzeelor, cea mai importantă resursă este cea financiară, fie pentru achiziții, fie pentru investiții în promovare; resurse umane și resurse umane marketing – în egală măsură cu nevoia financiară, s-a identificat nevoia de resursă umană care este foarte importantă pentru muzee, în special de resurse umane specializate în marketing și promovare; promovare - o mare parte dintre muzee au nevoie de o mai bună capacitate de promovare a activității și a programelor pe care le desfășoară; mai multe spații sau reabilitarea celor existente – s-a identificat existența unui număr mare de muzee care consideră că pentru atragerea de noi categorii de public au nevoie de mai multe spații la dispoziție; parteneriate și logistică – ca și în cazul bibliotecilor, o mare parte dintre muzee au nevoie de dezvoltarea resurselor de logistică și de tehnologie hardware și software de actualitate. În plus, muzeele ar avea nevoie și de o deschidere mai mare spre parteneriate cu alte instituții sau organizații; includerea muzeelor în circuite culturale – pentru o parte dintre muzee una dintre cele mai importante resurse de care ar avea nevoie este includerea acestora în circuite culturale la nivel național sau regional.²³

Meșteșuguri și artizanat

În ceea ce privește participarea la evenimente, festivaluri sau târguri de meșteșuguri în anul 2015, conform datelor disponibile la nivel național, 39% dintre respondenți au menționat că au participat la un festival de meșteșuguri, iar în anul 2018, 28% dintre respondenți au menționat că au fost cel puțin odată la târguri de meșteșuguri sau au vizitat case memoriale. Conform acestor date, tendința generală este de scădere a consumului de produse meșteșugărești, dar, în lipsa unor statistici naționale anuale, coerent structurate pe evenimentele de promovare a meșteșugurilor, este dificil de stabilit cu exactitate care este tendința de consum. În ceea ce privește interesul oamenilor pentru diferite tipuri de meșteșuguri tradiționale pe care aleg să le și practice, în general, gradul de consum nu este foarte ridicat, iar cele mai des practicate sunt cusutul și țesutul. Olăritul este cel mai puțin practicat tip de meșteșug tradițional. Din punct de vedere socio-demografic, cele mai interesate de ateliere de cusut sunt femeile, în general din mediul rural, cu venituri sub medie, cu vârsta de peste 50 de ani. Femeile mai sunt, de asemenea, interesate și de ateliere de încondeiat ouă. Bărbații sunt mai degrabă interesați de atelierele

²² *Ibidem*, p. 703

²³ *Ibidem*, p. 705

de cioplit. Bărbații sunt, în medie, la fel de interesați de târgurile de meșteșuguri sau vizitarea de case memoriale ca și femeile. În anul 2018, 35% dintre bărbați și 32% dintre femei au fost cel puțin o dată la un astfel de târg. În ceea ce privește vârsta, în anul 2018, 42% dintre respondenții interesați de târguri de meșteșuguri au fost persoanele din categoria de vârstă 36-50 de ani. De asemenea, persoanele din mediul urban sunt mai interesate decât persoanele din mediul rural de târgurile de meșteșuguri. Comparativ cu anul 2015, interesul pentru meșteșuguri a scăzut în mediul rural, dar a crescut în rândul oamenilor din mediul urban.²⁴

Arte vizuale

La nivel național, în general, consumul de arte vizuale este redus, dar depinde și de mediul de expunere la care se face raportarea. Astfel, șansele de consum cresc mai degrabă în raport cu consumul în mediul digital. Internetul este mediul care deschide și facilitează expunerea oamenilor în proporție mai mare la artele vizuale. Spre exemplu, în anul 2015, 43% dintre oameni au menționat că dețin o colecție de fotografii în format digital. Însă procentul celor care au vizitat, spre exemplu, o galerie de artă, este scăzut - doar 10% au făcut acest lucru, și în același procent au participat la un eveniment precum Noaptea Albă a Galeriilor. Mai degrabă există o preferință pentru arta expusă în muzee. Raportat la același an, la nivel național doar 11% dintre respondenți au oferit un răspuns atunci când au fost rugați să identifice un artist vizual contemporan din România.²⁵

Consumatorii de bunuri culturale din sfera artelor vizuale sunt, în general, din mediul urban, persoane cu un nivel de educație și de venit peste medie. În ceea ce privește profilul socio-demografic al oamenilor care preferă pictura și sculptura, consumatorii sunt mai mult femei, cu vârsta între 51 și 65 de ani, locuiesc în mediul urban, au un nivel mediu de educație și un nivel mediu și peste mediu de venituri. Persoanele care preferă designul și artele decorative au același profil socio-demografic. Persoanele care preferă fotografia, artele grafice sau arta contemporană ca tipuri de artă vizuală sunt tineri și sunt de gen masculin, din mediul urban. Persoanele mai în vârstă preferă în general pictura, sculptura și artele decorative.²⁶ În 2015, jumătate dintre tinerii între 14 și 18 ani și 42% dintre tinerii între 26 și 30 de ani practicau ca tip de activitate de timp liber fotografiatul. Desenatul și pictatul reprezentau activități individuale și preferințe de timp liber pentru 33% dintre tinerii între 14 și 18 ani. Spre deosebire, însă, de fotografiat, această practică scade brusc odată cu înaintarea în vârstă și doar 9% dintre tinerii între 26 și 30 de ani au mai ales să-și exprime creativitatea în acest mod.²⁷

²⁴ *Ibidem*, p. 709

²⁵ *Ibidem*, p. 711

²⁶ *Ibidem*, p. 711

²⁷ *Ibidem*, p. 712

Arhitectură

În ceea ce privește arhitectura (inclusiv designul interior), nu există în prezent o sursă de date sau de informații consistente care să poată ajuta la descrierea foarte detaliată a preferințelor și consumului sau a practicilor de participare la evenimente sau manifestări din aceste arii. La nivelul anului 2016, 22% dintre respondenții chestionați în cadrul studiului realizat de INCFC preferau designul și artele decorative ca tip de artă vizuală. Din punct de vedere al profilului socio-demografic, cei care preferă designul interior sunt din mediul urban, și mai sunt femei, cu un nivel mediu de educație și căsătorite.²⁸

Artele spectacolului

Dinamica privind consumul de artele spectacolului ne arată că, din 2014 până în 2019, consumul de spectacole de teatru a scăzut cu aproximativ 4%. Diferența nu este foarte mare, însă tendința de scădere trebuie să ridice o serie de probleme, mai ales în contextul în care, în ultimii ani, oferta de producții de spectacole de teatru a încercat să acopere o plajă mai largă de preferințe. Consumul de filarmonică a crescut cu 5% din 2014 până în 2019. Consumul de operă și operetă a rămas relativ constant, fără să depășească un procent de 14%. Mai interesant este cazul consumului de spectacole de divertisment și muzică, care a crescut constant, cu excepția anului 2015. În intervalul 2014–2019, consumul de spectacole de divertisment a câștigat 14% public nou. În ultimii ani s-a dezvoltat piața de spectacole de tip stand-up și a dus, implicit, la apariția unei noi categorii de public consumator. În ceea ce privește preferințele generale de consum, per ansamblu, populația din România este atrasă de consumul de produse de divertisment – de la programele TV pe care le urmăresc, filmele pe care le preferă și până la consumul pe internet, consumul de divertisment, în toate formele sale, se află în topul preferințelor producțiilor culturale. În ceea ce privește consumul din domeniul artele spectacolului la nivel european, România se plasează sub media de consum raportat la toate statele analizate, fiind pe penultimul loc. Bulgaria este singurul stat care are un nivel de consum mai scăzut decât România. Cei mai mulți consumatori sunt în statele nordice precum Norvegia, Elveția, Marea Britanie sau Finlanda.²⁹ Datele cu privire la consumul de artele spectacolului pentru perioada de pandemie indică o creștere a consumului pentru anul 2021 pentru toate categoriile de arte ale spectacolului comparativ cu anul 2020, dar cea mai mare diferență este evidentă pentru consumul de spectacole de muzică în aer liber, unde în anul 2021 consumul a crescut cu aproape 15%, față de anul 2020.³⁰

²⁸ *Ibidem*, p. 713

²⁹ *Ibidem*, p. 715

³⁰ *Ibidem*, p. 717

Conform datelor disponibile din surse oficiale cu privire la numărul de persoane care au participat la reprezentații artistice, putem observa că rata de consum a avut o evoluție mai degrabă sinusoidală. Numărul de spectatori a scăzut ușor în anii 2015 și 2016, urmând însă o ascensiune începând cu anul 2018. Totuși, faptul că rezultatele noastre indică o scădere pentru numărul de spectatori pentru spectacole de teatru, spre exemplu, și o evoluție constantă de consum pentru de spectacole la filarmonici, opere și operete, explicația evoluției constă în creșterea numărului de spectatori pentru spectacolele de divertisment și muzică.³¹

Grafic 3. Dinamica numărului de spectatori și auditori la reprezentații artistice pentru intervalul 2014-2020

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
6.237.216	5.806.605	5.749.193	6.425.153	7.920.508	8.074.487	1.506.244

Instituțiile și companiile de spectacole și concerte au înregistrat, în anul 2021, în medie, 101 spectatori la 1.000 de locuitori, față de 78 de spectatori la 1.000 locuitori în anul 2020. În anul 2021, instituțiile și companiile de spectacole și concerte au susținut 14.492 spectacole, de 1,4 ori mai multe decât numărul spectacolelor înregistrat în anul precedent. Din totalul reprezentațiilor susținute în anul 2021 de instituțiile și companiile de spectacole, 12.676 de reprezentații (87,4%) s-au desfășurat în limba română, 1.536 de reprezentații (10,6%) în limba maghiară, câte 69 de reprezentații în limbile germană și idiș (0,5% fiecare) și 142 de reprezentații în altă limbă (reprezentând 1,0%). Cele mai multe reprezentații s-au desfășurat la teatrele dramatice, 6.865 de reprezentații (47,4%). Din totalul spectacolelor susținute de teatrele dramatice, 5.698 de reprezentații (83,0%) au fost în limba română, 1.042 de reprezentații (15,2%) în limba maghiară, 69 de reprezentații (1,0%) au fost în limba idiș și 56 reprezentații (0,8%) în limba germană. Un număr important de reprezentații în limbile minorităților naționale au fost susținute la teatrele de păpuși și marionete (teatrele de animație), unde 270 reprezentații au fost susținute în limba maghiară și 9 reprezentații în limba germană.³²

În ceea ce privește profilul consumatorului de artele spectacolului, în general, femeile merg mai des decât bărbații la spectacole de teatru sau la spectacole de operă și operetă. Din punct de vedere al vârstei, tinerii din categoria de vârstă 18-24 de ani merg cel mai frecvent la spectacole de teatru, comparativ cu toate celelalte categorii de vârstă. Consumul de teatru scade odată cu înaintarea în vârstă. Mersul

³¹ *Ibidem*, p. 719

³² [Activitatea unităților culturale-artistice. Anul 2021](#), Institutul Național de Statistică, 2022, p. 19

la operă înregistrează cele mai mari procente de consum pentru persoanele din categoria de vârstă 25-39 de ani. Mai puțin merg la operă persoanele tinere sau vârstnicii. În cazul consumului de spectacole de filarmonică, situația este similară cu cea a consumului de operă/operetă. Nivelul de educație influențează consumul de spectacole de teatru, operă și filarmonică. Nivelul de consum crește direct proporțional cu nivelul de educație pentru toate cele trei forme de arte ale spectacolului. De asemenea, nivelul de venit este un factor care influențează participarea la spectacole de teatru, operă sau filarmonică. Persoanele cu un nivel mai ridicat de venituri participă în general mai des la spectacolele de teatru, operă sau filarmonică. Raportat la mediul de rezidență, diferențele privind procentele de consum pentru artele spectacolului sunt notabile. Persoanele din mediul rural nu merg aproape niciodată la spectacole de teatru, operă și filarmonică. Dintre toate formele de consum cultural în spațiul public, cazul artelor spectacolului indică cel mai mare decalaj de consum între mediul urban și mediul rural.³³

Audiovizual, multimedia, internet

Din anul 2014 până în 2020, 41% dintre gospodăriile au fost dotate cu televizor cu ecran plat, iar în 2020 52% dintre gospodăriile aveau un televizor smart, conectat la o rețea de internet. Televiziunea reprezintă încă una dintre cele mai răspândite surse de informare și de consum de produse media. În materie de preferințe de consum, raportat la produsele media cu caracter nonficțiune, cel mai des oamenii privesc la televizor pentru știri și pentru informare, iar pentru produsele cu conținut ficțional – filmele artistice, seriilele și emisiunile de divertisment. În ceea ce privește consumul de producții TV, raportat la categorii de vârstă, acesta crește direct proporțional cu vârsta, astfel că adulții și seniorii consumă produse TV mai mult decât tinerii. Acest lucru este datorat în principal dezvoltării și răspândirii internetului, dar și calității produselor media disponibile. Conform datelor din graficul de mai jos, consumul de producții TV a avut o ușoară tendință de scădere pentru anii 2018 și 2019. Pentru anul 2020, situația nu poate fi analizată prin prisma unor practici de consum obișnuite. Este foarte posibil ca, în afara situației pandemice speciale, care a determinat creșterea consumului în spațiul non-public pentru toate tipurile de activități, tendința de consum să fi înregistrat mici scăderi și pentru anii viitori.³⁴

Grafic 4. Dinamica consumului de produse media TV pentru intervalul 2014-2020

2014	2015	2016	2018	2019	2020
------	------	------	------	------	------

³³ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCF, 2022, p. 720

³⁴ *Ibidem*, p. 726

98%	88%	94%	79%	72%	87%
-----	-----	-----	-----	-----	-----

În ceea ce privește diferențele de consum de programe media în funcție de gen, nu există diferențe notabile în obiceiurile de consum pentru cele două genuri. Atât femeile, cât și bărbații urmăresc în egală măsură programele de la TV sau se uită la filme. În funcție de mediul de rezidență, nu există diferențe notabile în ceea ce privește consumul de programe TV. Atât oamenii din mediul rural, cât și din mediul urban urmăresc în procente asemănătoare programe media de la TV. Mici diferențe de consum există pentru consumul de filme, unde cei din mediul urban urmăresc în medie mai des filme la TV decât locuitorii din mediul rural, care urmăresc cel mai des programele de știri. Raportat la media de vârstă, persoanele tinere urmăresc mai rar programe la TV decât persoanele mai în vârstă. Frecvența cu care sunt urmărite programele TV este influențată de vârstă. Diferențe de consum există pentru filme, unde categoria de vârstă 35-44 de ani consumă în cea mai mare pondere acest tip de bun cultural la TV. Nivelul de educație este un factor care influențează consumul de programe TV. Persoanele cu un nivel scăzut de educație privesc mai des la televizor în raport cu persoanele cu un nivel ridicat de educație. Numărul de ore petrecute la televizor scade odată cu creșterea nivelului de educație. De asemenea, există diferențe între nivelul de venituri și frecvența urmăririi de programe TV. Persoanele cu un nivel scăzut de venituri urmăresc mai des programele de la TV decât persoanele cu un nivel de venit mediu sau peste mediu.³⁵

Filme

Filmul ca produs cultural s-a bucurat întotdeauna de public și de consum. Numărul de locuri în sălile de cinematograful a crescut constant în ultimii ani. Dacă în anul 2019 aveam la dispoziție 61.534 de locuri în săli de cinema, în anul 2020 vorbim de un disponibil de 78.000 de locuri. Numărul de ecrane disponibile a crescut cu aproape 50%, de la 292 în 2014 până la 449 în 2020. Pentru intervalul 2014–2019, numărul de spectatori a crescut de la aproximativ 10.000.000 în 2014 la aproximativ 13.000.000 în 2019. În ceea ce privește numărul de producții cinematografice naționale, din păcate, numărul de filme de lung metraj (ficțiune, documentar, animație) este în ușoară scădere, de la 38 de producții în 2014 la 27 în anul în 2020. Comparativ cu media europeană, România are cei mai puțini consumatori care preferă să meargă la cinema, comparativ cu majoritatea statelor analizate. Cei mai mulți consumatori de film la cinema sunt din

³⁵ *Ibidem*, pp. 729-730

statele nordice.³⁶ Bărbații preferă mai des decât femeile să meargă la cinematograful. Din punct de vedere al vârstei, tinerii sunt cei mai mari consumatori de cinematograful. Această tendință de consum nu s-a modificat pe parcursul perioadei analizate.

Practica de a merge la cinematograful pentru a vedea un film scade odată cu înaintarea în vârstă, astfel că persoanele de peste 65 de ani nu mai merg aproape deloc la cinematograful. Nivelul de educație este un factor care influențează și nivelul de consum de cinematografie. Persoanele cu un nivel scăzut de educație merg mai rar la cinema decât persoanele cu un nivel de educație mediu sau peste mediu. Dintre toate variabilele socio-demografice, în cazul cinematografului, venitul este unul dintre factorii care au cel mai ridicat impact asupra nivelului de consum. Persoanele cu venituri mari merg la cinematograful cel mai des. Mediul de rezidență influențează mersul la cinematograful. Persoanele din mediul urban merg mai des la cinematograful comparativ cu persoanele din mediul rural.³⁷

În anul 2021, producția națională de filme pentru marele ecran a cuprins 55 de filme, cu 14 filme mai multe decât în anul 2020. Producția de filme din anul 2021 a inclus 36 filme artistice (23 filme de lung metraj și 13 filme de scurt metraj), 11 filme documentare și științifice (10 filme de lung metraj și un film de scurt metraj) și 8 filme de animație (două filme de lung metraj și 6 filme de scurt metraj). Din cele 36 de filme artistice, 25 filme artistice au fost producție românească și 11 filme artistice au fost realizate în coproducție. Rețeaua cinematografică existentă la sfârșitul anului 2021 în evidențele Centrului Național al Cinematografiei a cuprins 90 de unități cinematografice cu bandă normală (89 de cinematografe și o caravană). Rețeaua cinematografică a dispus de 442 săli de cinema cu un total de 78.206 locuri. Proiecția cinematografică din anul 2021 a cuprins 356.720 de spectacole (356.454 de spectacole proiectate în cinematografe și 266 spectacole proiectate de caravana cinematografică), vizionate de 4.685.000 de spectatori (4.632.000 de spectatori în sălile de cinematograful și 53.000 de spectatori la spectacolele caravanei cinematografice), în creștere cu 41,9% (1.383.000 de spectatori) față de anul anterior. În contextul relaxării restricțiilor cauzate de criza sanitară, în anul 2021 s-a permis accesul în sălile de cinema al persoanelor deținătoare de certificat verde (cu menținerea distanțării sociale impuse de autorități), numărul spectacolelor proiectate crescând de 1,7 ori față de anul 2020, când au fost proiectate un număr de 210.508 spectacole.

Numărul mediu de spectatori ce a revenit la un spectacol cinematografic a fost de 13 persoane, cu 3 mai puțini ca în anul precedent. În anul 2021 au fost distribuite în cinematografe 396 de filme, față de 267 de filme distribuite în anul 2020. Dintre filmele distribuite în cinematografe, 79 au fost filme naționale (47 de filme integral naționale și 32 de filme realizate în coproducție), iar 317 au fost filme străine.³⁸ În contextul relaxării restricțiilor cauzate de criza sanitară, în anul 2021 s-a permis accesul în sălile de cinema a persoanelor deținătoare de certificat verde (cu menținerea distanțării sociale impuse de autorități), numărul spectacolelor proiectate crescând de 1,7 ori față de anul 2020, când au fost proiectate un număr de 210508 spectacole.

³⁶ *Ibidem*, pp. 730-731

³⁷ *Ibidem*, p. 733

³⁸ [Activitatea unităților culturale-artistice. Anul 2021](#), Institutul Național de Statistică, 2022, p. 26

Numărul mediu de spectatori ce a revenit la un spectacol cinematografic a fost de 13 persoane, cu 3 mai puțini ca în anul precedent. În anul 2021 au fost distribuite în cinematografe 396 de filme, față de 267 filme distribuite în anul 2020. Dintre filmele distribuite în cinematografe, 79 au fost filme naționale (47 filme integral naționale și 32 filme realizate în coproducție), iar 317 au fost filme străine.

Consum de internet

În ceea ce privește internetul și consumul de internet, componenta de acces reprezintă o variabilă esențială. În ultimii 7 ani, tot mai multe gospodării au fost dotate cu rețea la internet și au avut acces la un computer. În medie, peste 50% dintre oameni au acces la internet, iar procentul este în creștere. Dar trebuie să subliniem că acest lucru este valabil pentru mediul urban. Pentru mediul rural, rata de acoperire cu internet este mai mică. Consumul de internet și deprinderile digitale sunt dependente de aceste componente de acces, fără de care nu este posibilă utilizarea internetului. Așa cum reiese din graficul de mai jos privind dinamica consumului de internet, acesta a fost în continuă creștere, cu o creștere de consum mai mare începând cu anul 2019.³⁹

Grafic 5. Dinamica consumului de internet raportat la intervalul 2014-2020

2015	2016	2017	2018	2019	2020
55%	52%	48%	50%	70%	74%

Din punctul de vedere al consumului de activități artistice și culturale pe internet, cel mai des oamenii folosesc internetul pentru consumul de filme, seriale și muzică. Oamenii folosesc internetul și pentru lectură, pentru a citi ziare și reviste online sau pentru a căuta informații cu privire la bilete/oferte turistice (excursii, vacanțe, pachete de turism). În proporții mai mici folosesc internetul pentru a face un tur virtual al unui muzeu din România/străinătate sau pentru a vizita site-uri/portaluri online sau galeria foto/video (trailere) a teatrelor. Internetul este mai puțin folosit pentru întreprinderea unor activități cu caracter cultural, precum vizionarea spectacolelor sau concertelor (înregistrate sau în direct), căutarea informațiilor despre evenimente culturale, pentru achiziționarea unor produse culturale sau asimilate acestora sau pentru vizitarea website-urilor unor muzee, biblioteci sau galerii. Pentru anul 2020 practicile de consum pe

³⁹ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural](#), INCF, 2022, p. 734

internet nu au suferit modificări esențiale. Viteza cu care s-au conectat oamenii în perioada de pandemie a fost extrem de mare și, pentru cei care au avut la îndemână resurse digitale și un nivel de alfabetizare, internetul a făcut posibil accesul la o mulțime de informații și resurse. Este important să amintim, în plus față de aceste activități, și despre consumul de pe platforme de streaming online. În special în perioada de pandemie, în care oamenii au petrecut mai mult timp acasă decât în mod normal, consumul de filme și programe difuzate online a fost oarecum ridicat, astfel că, în anul 2020, 35% dintre respondenți au vizionat filme prin streaming video (Netflix, HBO Go etc.) Ar fi important să fie analizate aceste informații într-un context mai larg, pentru a lua în considerare realitatea celor care nu știu să folosească internetul. Vorbim în acest context despre fenomenul de excluziune socială și merită aduse în discuție, pe viitor, perspectivele în ceea ce privește formarea unor decalaje digitale la nivel social, între cei care sunt și cei care nu sunt alfabetizați digital și cei care nu beneficiază de accesibilitate.⁴⁰ Referitor la utilizarea internetului pentru a citi ziare, reviste sau alte informații online, România este pe ultima poziție comparativ cu toate celelalte state analizate. Cei mai mulți utilizatori care folosesc internetul în scopurile menționate sunt din Islanda, Norvegia, Finlanda sau Danemarca.⁴¹ Jocul pe computer poziționează România mai aproape de media europeană decât alte activități realizate prin internet. Consumul de muzică online este mai scăzut în România decât în toate celelalte state analizate și ne poziționează sub media consumului de la nivel european. La nivel național, consumul de muzică are valori ridicate, dar oamenii preferă să asculte muzică mai degrabă din alte surse decât cele online (de exemplu, TV). Din punctul de vedere al consumului de materiale video sau filme prin internet, România se clasează pe ultima poziție comparativ cu celelalte state analizate. Utilizarea internetului pentru streaming TV sau video este cel mai ridicat în state precum Islanda, Suedia, Finlanda, Danemarca sau Olanda.⁴²

Conform datelor disponibile la nivelul anului 2015, 44% dintre respondenții din toate categoriile de vârstă au descărcat cel puțin o dată muzică de pe internet, iar 36% au descărcat cel puțin o dată filme de pe internet. Referitor la sursele și maniera în care a fost descărcată muzica, 41% dintre respondenți au declarat că au descărcat gratuit de pe internet, 16% au luat gratuit de la prieteni sau de la cunoștințe. Doar 3% au declarat că au descărcat contra cost. Muzica este cel mai des procurat bun de pe internet prin descărcare gratuită. Tinerii folosesc internetul mai des, cei din mediul urban au acces mai mult la o rețea de internet, iar în mediile urbane există și infrastructură mai dezvoltată pentru serviciu de internet. În ceea ce privește principalele surse de achiziție a filmelor, 25% au descărcat gratuit de pe internet, 18% au luat de la prieteni și cunoștințe, iar 7% au achiziționat contra cost. Cărțile în format digital la care au avut acces au fost în cele mai multe cazuri primite de la prieteni sau de alte persoane. Referitor la percepția oamenilor cu privire la impactul și la efectele pozitive sau negative ale pirateriei, 41% dintre oameni consideră că cei care consumă fără a plăti au acces la o diversitate mai mare decât

⁴⁰ *Ibidem*, p. 736

⁴¹ *Ibidem*, p. 738

⁴² *Ibidem*, pp. 739-741

ar avea prin alte surse de consum (radio, TV, cinema etc.) sau dacă le-ar procura din magazine. Oamenii sunt conștienți de faptul că această practică de consum poate să aducă deservicii și pierderi pentru artiști și pentru drepturile lor de autor, dar acest fapt nu este un impediment. De asemenea, știu că filmele sau muzica accesate prin piraterie au cel mai probabil o calitate mai slabă, dar faptul că au acces la o varietate mai mare de muzică și filme vine în compensarea acestui dezavantaj.⁴³

În medie, persoanele mai tinere folosesc internetul mai des și pentru o varietate mai mare de activități decât persoanele în vârstă. Bărbații folosesc în medie internetul mai des decât femeile. Venitul are o influență asupra frecvenței de utilizare a internetului. Persoanele cu un nivel ridicat de venituri folosesc internetul mai des decât persoanele cu un nivel scăzut de venituri. Gradul de consum de internet crește direct proporțional cu nivelul de venit. Referitor la diferențele în funcție de variabile socio-demografice în relație cu consumul de internet, femeile folosesc mai des internetul pentru informare, comunicare, socializare, urmărirea unor cursuri sau tutoriale online, iar bărbații folosesc mai des internetul pentru filme, seriale, pentru a căuta informații despre evenimente și produse culturale sau pentru a citi presa online. Persoanele vârstnice care folosesc internetul o fac cel mai des pentru a căuta informații despre evenimente și produse culturale, pentru a citi presa online, pentru a vizita site-uri ale unor muzee, biblioteci etc., sau pentru rețele de socializare. Referitor la nivelul de educație, persoanele cu un nivel de educație ridicat folosesc în general internetul mai des decât persoanele cu un nivel scăzut de educație.

De asemenea, persoanele cu un nivel de educație ridicat folosesc internetul pentru informare, pentru a citi cărți, pentru a căuta informații despre evenimente și produse culturale, pentru vizitarea site-urilor unor muzee, biblioteci sau alte site-uri specializate pentru a-și îmbunătăți cunoștințele și pentru a cumpăra produse culturale. Persoanele cu un nivel de educație scăzut folosesc cel mai des internetul pentru rețele de socializare și pentru a urmări programe TV difuzate online. Raportat la mediul de rezidență, cei mai mulți oameni care folosesc internetul constant sunt din mediul urban. Totuși, spre deosebire de alte tipuri de consum, consumul de internet are procente ridicate și în mediul rural. Aproximativ jumătate dintre locuitorii din mediul rural folosesc internetul în fiecare zi. În mediul urban, aproape trei sferturi din populație folosește internetul zilnic. Odată cu începerea pandemiei de COVID, procentul celor care folosesc internetul în fiecare zi a crescut pentru toate categoriile mai sus menționate. Nu am identificat modificări notabile în ceea ce privește tipurile de activități pe care oamenii le fac pe internet, aceste rămânând constante în comparație cu anii trecuți.⁴⁴

În ceea ce privește consumul de programe de publicitate în rândul populației, în anul 2019, 23% dintre respondenți au menționat ca au ascultat emisiuni de publicitate la radio, iar 35% dintre respondenți au vizionat emisiuni de publicitate la TV. Odată cu declanșarea pandemiei, consumul de publicitate a crescut, în special pentru publicitatea emisă pe TV, astfel că, în anul 2020, 63% dintre respondenți

⁴³ *Ibidem*, pp. 742-743

⁴⁴ *Ibidem*, p. 743

au menționat că s-au uitat la publicitate, cu toate că numărul de ore de emisie pentru publicitate a scăzut. Pentru că diferența dintre cei doi ani a fost mare și nu poate fi explicată prin modificări ale preferințelor de consum, care presupun perioade îndelungate de timp, o posibilă explicație este legată de faptul că respondenții au înțeles prin programe de publicitate inclusiv programe/campanii de informare și de instruire a populației cu privire la situația noului coronavirus și la metode prin care se pot proteja în fața noii pandemii. În ceea ce privește principalele distincții de consum de programe de publicitate, în funcție de variabile socio-demografice, pentru cele transmise prin radio bărbații consumă mai mult decât femeile, persoanele din mediul rural mai des decât persoanele din mediul urban, iar persoanele cu studii medii și studii postliceale ascultă mai des decât persoanele cu un nivel ridicat de studii. De asemenea, persoanele peste 50 de ani ascultă mai des emisiuni de publicitate la radio, decât o fac persoanele mai tinere. În cazul publicității emise pe TV, spre deosebire de radio, femeile urmăresc mai des programe de publicitate comparativ cu bărbații, persoanele din mediul urban mai des decât persoanele din mediul rural, persoanele peste 50 de ani mai des decât persoanele mai tinere, iar persoanele cu un nivel scăzut de educație și mediu mai des decât persoanele cu un nivel ridicat de educație.⁴⁵

⁴⁵ *Ibidem*, p. 745

MATRICE ANALIZĂ MULTICRITERIALĂ IMPACT POLITICI PUBLICE

Cuprins:

1. Argumentarea alegerii modelului de analiză
2. Tabel centralizator de evaluare a impactului pentru cele trei opțiuni
3. Tabele de fundamentare a impactului, aferent Obiectivelor specifice și operaționale pentru cele trei opțiuni propuse

1. Argumentarea alegerii modelului de analiză

Urmărind modelele de evaluare a impactului folosite în alte politici publice naționale¹, am constatat că anumiți indicatori și tipuri de date nu sunt (sau nu sunt suficient) disponibili, înregistrați, structurați, fiabili (în ceea ce privește metodologia utilizată pentru colectarea datelor sau caracterul complet al datelor disponibile) sau consolidați și îngreunează fundamentarea evaluării impactului diferitelor opțiuni de politică privind indicatorii măsurabili, fiind foarte probabil să încetinească în mod inutil sau excesiv faza de evaluare a impactului și a pregătirii raportului de evaluare a impactului.

Astfel, am optat pentru o abordare a evaluării impactului bazată pe o metodă calitativă, multicriterială vizând potențiala atingere a obiectivelor Politicii Publice „Cultura deschisă”.

Metodologiile cantitative permit stabilirea unei opțiuni alternative bazată pe o analiză statistică și proporțională, dacă aceste date sunt valide și accesibile. Opțiunea pentru o metodă calitativă face posibilă oferirea unei imagini complexe a impactului asupra beneficiarilor produselor și serviciilor culturale.

Utilizarea obiectivelor predefinite ale Politicii Publice „Cultura deschisă” ca repere permite comparații consecvente ale opțiunilor generate, urmărind evaluarea rezultatelor estimate legate de furnizarea serviciului public (cultură) și asupra atingerii obiectivelor fundamentale corespunzătoare, înțelese ca rațiunea sistemului de reglementare și instituțional ale Politicii Publice „Cultura deschisă”.

Evaluarea comparativă este realizată într-un format tabelar, care conține analizele aferente celor trei opțiuni, în mod distinct pentru fiecare Obiectiv Specific definit pentru Politica Publică „Cultura deschisă”. (TABEL 1)

Tabelul include **patru CATEGORII DE IMPACT** (în concordanță cu HOTĂRÂREA nr. 523 din 20 iulie 2016 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 775/2005 - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/180505>), respectiv:

4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri

¹ https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2018/07/Lines-of-action_emergency-medicine-residency-in-Romania.pdf

4.2 Impactul bugetar și financiar

4.3 Impactul social

4.4 Impactul asupra mediului înconjurător, împreună cu CRITERIILE definite prin același document de referință.

Tabelul centralizator (TABEL 1) prezintă în matrice valorile aferente acestor Criterii (4.1-4.4) pentru fiecare Obiectiv Specific (OS1-OS5) și cele trei opțiuni (Opțiunea 1, 2 și 3) utilizând valori pe o scală de la 1 la 5, unde valorile aferente impactului estimat sunt definite astfel: 1 - foarte slabă/foarte mic; 2 - mic/slab; 3 - echitabil; 4 - bun/mare; 5 - excelent/foarte mare. Scala are judecată de valoare de impact pozitiv/negativ, având în vedere Întrebările cheie, care sunt deosebit de relevante și permit estimarea impactului aferent intervențiilor. Tabelul centralizator (TABEL 1) rezultă de fapt din Tabelele de analiza dezvoltate pentru fiecare Obiectiv Specific, în mod distinct (TABELELE 2, 3, 4, 5).

Soliditatea tehnică a diferitelor elemente ale opțiunilor propuse a fost punctată în funcție de factorii prezentați în secțiunea tabelor de mai jos, care corespund obiectivelor și sub obiectivelor enunțate în secțiunea 4 a acestui raport.

Nu au fost testate nici suportabilitatea politică, nici suportabilitatea administrativă: ambele pot face obiectul consultării. De asemenea, pot fi efectuate analize cantitative ori de câte ori capacitatea autorităților de reglementare permite acest lucru.

Metode cantitative pentru evaluarea impactului

A) Analiza cost-eficacitate

Termenul „eficacitate” implică faptul că o măsură este capabilă să atingă rezultatele dorite. Aceasta leagă efectele unei intervenții de cantitatea totală de intrări (costuri totale) necesare pentru producerea acestor efecte, cu scopul de a minimiza costurile. În mod obișnuit, analiza cost-eficiență implică calcularea unui raport cost-eficiență utilizând „metoda costurilor minime”, care menține constantă producția și caută cea mai ieftină modalitate de a o atinge. De asemenea, poate fi utilizată o analiză completă a rentabilității, care include costurile externe în calcul.

B) Analiza cost-beneficiu

Analiza cost-beneficiu (CBA) presupune identificarea și evaluarea monetară a beneficiilor economice și sociale anticipate și a costurilor inițiativelor publice propuse. O măsură este considerată justificată atunci când se pot aștepta beneficii nete pozitive de la intervenție. Principala diferență dintre analiza cost-beneficiu și analiza cost-eficacitate o reprezintă rezultatele care sunt evaluate și traduse în

beneficii monetare nete. Analiza cost-beneficiu, ca instrument fundamental aplicat al economiei bunăstării, se bazează pe preferințele individuale și va asigura că aceste preferințe sunt luate în considerare atunci când se iau decizii. Tehnicile bazate pe preferințele factorilor de decizie, ale grupurilor de interese sau ale experților pot fi utilizate ca instrument de decizie alternativ sau complementar analizei cost-beneficiu.

C) Analiza multicriterială

Acest termen acoperă o gamă largă de tehnici care împărtășesc toate obiectivul comun de a combina o serie de efecte pozitive și negative într-un singur cadru pentru a permite compararea mai ușoară a scenariilor și luarea deciziilor. Tehnica poate fi utilă atunci când decidentul trebuie să evalueze proiecte pentru care există o cantitate mare de informații cu privire la un număr de impacturi diferite și în cazul în care aceste informații sunt în formate diferite. Impacturile sunt prezentate ca un amestec de date calitative, cantitative și monetare și prezintă grade diferite de incertitudine. De fapt, există multe tehnici analitice care ar putea fi recunoscute ca analiză multicriterială (MCA) și, în consecință, multe software diferite care sunt concepute pentru a sprijini analistul atunci când efectuează acești pași cheie obișnuiți:

- identificarea obiectivului și a opțiunilor pentru atingerea obiectivului;
- stabilirea criteriilor care să fie utilizate pentru compararea opțiunilor (trebuie să fie măsurabile – cel puțin în termeni calitativi);
- stabilirea gradului în care fiecare opțiune îndeplinește criteriile;
- atribuirea de ponderi fiecărui criteriu pentru a reflecta importanța lor relativă pentru decizie;
- ierarhizarea opțiunilor prin combinarea ponderilor și scorurilor acestora.

D) Analiza riscului

Analiza riscurilor se referă la evaluarea riscului pentru indivizi și pentru societate a apariției unui eveniment nedorit și a posibilelor consecințe în cazul în care acesta are loc (adică identificarea impactului). Evaluările riscurilor pot fi apoi utilizate pentru a determina ce opțiuni sunt disponibile pentru a reduce sau elimina riscul și/sau consecințele acestuia. Managementul riscului este o activitate distinctă din punct de vedere conceptual de evaluarea riscurilor, care implică o politică de răspuns la riscurile pentru sănătate, siguranță și mediu. Nivelul adecvat de „risc acceptat” este o alegere politică, mai degrabă decât una științifică. Există și alte variante ale acestor metode și pot fi utilizate atunci când este cazul. Exemple pot fi: evaluarea costurilor, evaluarea riscului-risc, evaluarea riscurilor încrucișate etc.

2. Tabel centralizator de evaluare a impactului pentru cele trei opțiuni

Concluzii primare și interpretări:

1. Cele trei opțiuni sunt clar diferențiate, iar punctajele de 1,39 / 3,89 / 3,11 argumentează că Opțiunea 1, de non-intervenție, este cea mai nefericită soluție, concluzie care este în concordanță cu toate analizele (naționale și internaționale) care demonstrează nevoia unor intervenții urgente pentru ca decalajele deja existente să nu mai crească.
2. Ambele opțiuni cu intervenții consistente, respectiv Opțiunea 2, cu intervenție combinată stat și privat, și Opțiunea 3, intervenție centralizată a statului, înregistrează valori semnificativ mai mari decât non-intervenția (peste 3 față de 1,39).
3. Între punctajele pentru Opțiunea 2 și 3 există o diferență de 0,78 puncte, care, având în vedere scala utilizată (1-5), reprezintă un avantaj de 16% (raportat la intervalul de 5 puncte), în favoarea Opțiunii 2.
4. Măsura distanței acestor opțiuni față de o intervenție ideală (care ar avea punctajul de 5) ne arată că nici acestea nu sunt ideale și nu vor produce beneficii maxime cu consum redus de resurse. Observăm că ambele soluții se poziționează la 1,11, respectiv 1,89 de puncte față de valoarea maximă de 5, ceea ce se va evidenția în costurile aferente acestor intervenții.
5. Analizele din spatele acestor concluzii arată că intervențiile vor reprezenta un efort bugetar semnificativ, dar foarte necesar, ceea ce este reflectat în mod explicit prin punctajele aferente opțiunilor. Acest efort este necesar să fie asumat, pentru a putea produce efectele previzionate.
6. Categoriile de impact care favorizează într-o măsură mai mare Opțiunea 2 sunt cele care se referă la Impactul economic, Impactul social și Impactul asupra mediului înconjurător, astfel:
 - Categoria 4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri, cu 4,07 puncte pentru Opțiunea 2 vs. 3,02 puncte pentru Opțiunea 3, cu criteriile subsecvente, din care reținem:
 - 4.1.1 Impactul macroeconomic (3,92 vs. 2,75)
 - 4.1.5 Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii (4,75 vs. 2,95)
 - 4.1.7 Cuantumul beneficiilor economice (4,25 vs. 2,50)
 - Categoria 4.3 Impactul social, cu 3,83 puncte pentru Opțiunea 2 vs. 3,13 puncte pentru Opțiunea 3. cu criteriile subsecvente, din care reținem:
 - 4.3.1 Impactul asupra grupurilor țintă identificate (4,00 vs. 3,08)
 - 4.3.2 Impactul asupra grupurilor vulnerabile (4,00 vs. 3,06)
 - Categoria 4.4 Impactul asupra mediului înconjurător, cu 4,41 puncte pentru Opțiunea 2 vs. 3,28 puncte pentru Opțiunea 3, cu criteriile subsecvente, din care reținem:
 - 4.4.1 Impactul asupra utilizării resurselor naturale (4,56 vs. 3,29).

7. Cea mai mică diferență de impact se estimează pentru Criteriul 4.1.6 Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale (4,13 vs. 4,06), deoarece asupra acestor entități ar putea avea impact puternic inclusiv Opțiunea 3, cu mențiunea unui nivel al costurilor superior.

Analiza multicriterială permite vizualizarea avantajelor și obstacolelor relative pentru fiecare din opțiunile supuse analizei, iar acestea vor fundamenta alegerea finală, astfel:

TABEL 1

Categoriile și criteriile de impact	Punctaje / Opțiuni			Obiectiv Specific 1			Obiectiv Specific 2			Obiective Specifice 3 și 4			Obiectiv Specific 5		
	Opțiune 1	Opțiune 2	Opțiune 3	Opțiune 1	Opțiune 2	Opțiune 3	Opțiune 1	Opțiune 2	Opțiune 3	Opțiune 1	Opțiune 2	Opțiune 3	Opțiune 1	Opțiune 2	Opțiune 3
	1,39	3,89	3,11	1,82	3,3	2,41	1,45	3,28	2,58	1,18	4,55	3,71	1,1	4,43	3,74
4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri	1,19	4,07	3,02	1,63	3,44	2,13	1,13	3,63	2,88	1	4,58	3,39	1	4,63	3,68
4.1.1 Impactul macroeconomic	1	3,92	2,75	1	3	1	1	3	3	1	4,66	4	1	5	3
4.1.2 Impactul asupra investițiilor publice	1	4	2,75	1	4	1	1	3	3	1	5	2	1	4	5
4.1.3 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat	1	4	3,38	1	3	3	1	4	2	1	5	3,5	1	4	5
4.1.4 Impactul asupra mediului de afaceri	1	4,25	3	1	3	3	1	4	3	1	5	3	1	5	3

4.1.5 Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	1	4,75	2,95	1	5	2	1	4	3	1	5	3,6	1	5	3,2
4.1.6 Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale	1,5	4,13	4,06	3	1,5	3	1	5	4	1	5	5	1	5	4,25
4.1.7 Cuantumul beneficiilor economice	1,5	3,75	2,25	3	5	2	1	3	2	1	3	2	1	4	3
4.1.8 Cuantumul costurilor economice	1,5	3,75	3	2	3	2	2	3	3	1	4	4	1	5	3
4.2 Impactul bugetar și financiar	1,75	3,25	3	3	2	1	2	1	1	1	5	5	1	5	5
4.2.1 Costurile și veniturile generate de inițiativă asupra bugetului de stat, precum și impactul, plus/minus, rezultat	1,75	3,25	3	3	2	1	2	1	1	1	5	5	1	5	5
4.2.2 Costurile generate de inițiativă asupra bugetelor locale, precum și impactul, plus/minus, rezultat	1,75	3,25	3	3	2	1	2	1	1	1	5	5	1	5	5
4.3 Impactul social	1	3,83	3,13	1	3,33	3,25	1	4	3,27	1	4	3	1	4	3
4.3.1 Impactul asupra grupurilor țintă identificate	1	4	3,08	1	4	3	1	4	3,3	1	4	3	1	4	3

4.3.2 Impactul asupra grupurilor vulnerabile așa cum sunt definite de art. 6, lit p) din Legea asistenței sociale nr 292/2011, cu modificările ulterioare	1	4	3,06	1	4	3,5	1	4	3	1	4	3	1	4	3
4.3.3 Impactul asupra serviciilor sociale	1	3,5	3,25	1	2	3,5	1	4	3,5	1	4	3	1	4	3
4.4 Impactul asupra mediului înconjurător	1,61	4,41	3,28	1,67	4,42	3,25	1,67	4,5	3,17	1,72	4,61	3,44	1,39	4,11	3,28
4.4.1 Impactul asupra utilizării resurselor naturale	1,38	4,56	3,19	1,5	4,25	2,75	1,5	4,5	3	1	5	3,5	1,5	4,5	3,5
4.4.2 Impactul asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor	2,04	4,08	3,21	2,5	4	3,5	2	4,5	3	2,66	4,33	3,33	1	3,5	3
4.4.3 Impactul asupra calității mediului	1,42	4,58	3,46	1	5	3,5	1,5	4,5	3,5	1,5	4,5	3,5	1,66	4,33	3,33

3. Tabele de fundamentare a impactului - aferent Obiectivelor Specifice și Operaționale²

Obiectivele Specifice aferente Politicii Publice „Cultura Deschisă“, pentru care s-a realizat analiza comparativa de impact a opțiunilor, sunt:

² Au fost dezvoltate separat pentru fiecare din cele cinci Obiective Specifice.

OS 1: Crearea și îmbunătățirea mecanismelor financiare și administrative pentru finanțarea multiplă și diversificată (public-public, public-privat) a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate;

OS 2: Asigurarea de specialiști ai operatorilor culturali cu competențe în comunicare în toate mediile și gestionarea infrastructurii aferente;

OS 3: Oferirea infrastructurii necesare unui acces adecvat și echitabil la produse și servicii culturale diverse pentru toți;

OS 4: Realizarea unei sinergii efective între cultură și educație, în folosul tuturor comunităților;

OS 5: Crearea unor mecanisme și platforme de selecție și promovare a unei diversități mai mari a expresiilor culturale și creatorilor care să primească sprijin pentru o prezență activă în spațiul cultural național și european.

3.1. Tabel fundamentare impact aferent OS 1 cu cele trei Obiective Operaționale (OO 1, OO 2 și OO 3) (TABEL 2)

OS1: Crearea și îmbunătățirea mecanismelor financiare și administrative pentru finanțarea multiplă și diversificată (public-public, public-privat) a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate.

OO 1. Crearea unei platforme naționale funcționale pentru promovarea și administrarea programelor de finanțare publice și private dedicate activităților culturale și creatorilor

OO 2. Deschiderea finanțărilor private către operatorii culturali independenți și către creatori

OO 3. Facilitarea finanțărilor din mai multe surse, publice și/sau private, naționale și internaționale

Tabelul de fundamentare de mai jos (TABEL 2) se referă la OS 1 cu cele trei Obiective Operaționale OO 1, OO 2 și OO 3, și pentru fiecare Categorie de impact (4.1-4.4) și Criteriu de impact (4.1.1- 4.4.3), așa cum sunt prezentate în tabelul centralizator (TABEL 1).

Pentru fiecare din aceste elemente sunt definite **ÎNTREBĂRI**, pe de o parte corelate cu elementele standard ale unei politici publice (conform cu *HOTĂRÂREA nr. 523 din 20 iulie 2016 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 775/2005*), pe de altă parte specifice intervențiilor care urmează să fie puse în practică prin politica publică propusă. Astfel, aceste întrebări permit alocarea de punctaje relative, privind impactul estimat, comparativ pentru cele trei opțiuni definite.

Din aceste valori estimate alocate vor rezulta apoi valorile indicelui la nivel de CRITERIU, care sunt preluate în tabelul centralizator (TABEL 1) în vederea analizei comparative și formularea concluziilor.

În mod similar se procedează și pentru celelalte Obiective Specifice OS 2 - OS 5, în continuare, prin Tabelele 3, 4, 5.

Categoriile și criteriile de impact (conform Tabel 1)	Întrebări aferente Criteriilor definite	Punctaj Opțiunea 1	Punctaj Opțiunea 2	Punctaj Opțiunea 3
CATEGORIA 4.1	4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri	1,63	3,44	2,13
Criteriul 4.1.1	4.1.1 Impact macroeconomic	1	3	1
	Impact macroeconomic semnificativ va produce Opțiunea 2, care prin excelență este puternic corelată cu Indicatorul 17 de dezvoltare durabilă (prin încurajarea necesară a parteneriatelor vizând domeniul public, public-privat și al societății civile. Analiza funcțională documentează un trend de creștere a cifrei de afaceri aferente SCC, care este de așteptat să se păstreze și în cazul Opțiunii 1. Rata de creștere va fi semnificativ mai mare în cazul Opțiunii 2, care încurajează expansiunea SCC. Opțiunea 2 va asigura un acces mai larg al beneficiarilor la resurse, dar va crea posibilitatea de a multiplica resursele globale accesibile, prin deschiderea finanțărilor către operatori privați. În prezent, este documentată, de exemplu, o distribuție a accesului ONG-urilor puternic dezechilibrată și insuficientă pentru o ofertă accesibilă (II.2.1 din Analiza funcțională, care arată că 32% din totalul de ONG-uri au desfășurat un singur proiect, apoi 35% au implementat 2-4 proiecte, deci o pondere de 67% cu număr de proiecte reprezentând un risc major, de ofertă slabă. Apoi avem 21% cu câte 5-10 proiecte, zonă care poate fi încurajată, și cantitativ și mai puțini, respectiv 8% și 4%, ponderea celor care au reușit să atingă valori de peste 10 proiecte). Acest dezechilibru poate fi corectat prin Opțiunea 2. Opțiunea 3 ar favoriza SCC Patrimoniul cultural, având în vedere faptul că în acest sector majoritatea activității se înregistrează în sectorul public (Analiza funcțională, pag. 486).			
	Are opțiunea consecințe generale pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă?	1	3	1
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.1	Opțiunea are efecte semnificative asupra anumitor sectoare economice?	1	3	1

	Există o regiuni/județe sau un sector (economic) care va fi afectat în mod disproporționat?	1	3	1
Criteriul 4.1.2	4.1.2 Impactul asupra investițiilor publice	1	4	1
	<p>Opțiunea 1 va păstra starea actuală a investițiilor publice, care a generat starea de subfinanțare cronică.</p> <p>Opțiunea 3, de intervenție centralizată guvernamentală, este complet demotivantă pentru investiții ale sectorului privat și cu efecte de distorsionare a pieței.</p> <p>Opțiunea 2 este cea care, prin măsurile propuse, va deschide posibilitatea de implicare a sectorului privat și va avea efect asupra investițiilor. Necesitatea acestora este clar documentată, de exemplu, prin dezechilibrul care exista între ONG-uri culturale în mediul urban (3.211) și rural (doar 720), dar și în cadrul orașelor este o disparitate, cu 64 de ONG-uri funcționând în UAT-uri municipii, față de doar 7% în orașe (Analiza funcțională, pag. 381).</p> <p>Este relevant să ne raportăm la ONG-uri culturale, având în vedere finanțările nerambursabile acordate de către UAT-uri pentru domeniul cultură, conform Legii 350/2005, care vizează ca beneficiari ONG-urile. Numărul acestora poate fi bine corelat cu volumul finanțărilor accesibile la nivel local.</p>			
	Are vreun efect asupra fluxurilor investiționale (inclusiv relocarea activităților economice)?	1	4	1
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.2	Cum contribuie opțiunea la îmbunătățirea condițiilor pentru investiții și la buna funcționare a piețelor?	1	4	1
Criteriul 4.1.3	4.1.3 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat	1	3	3
	Întrebarea se referă la impactul așteptat asupra poziției competitive a firmelor românești care activează în SCC. Organizațiile culturale și creatorii individuali pentru care se propune prin OO 2 acces la infrastructură și echipamente beneficiază automat de creșterea productivității și a îmbunătățirii poziției competitive.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.3	Ce impact are opțiunea asupra poziției competitive a firmelor românești? Are vreun impact asupra productivității?	1	3	3

	Opțiunea va duce la creșterea posibilității de alegere a consumatorilor, va facilita comportamentul concurențial, va diminua șansa de apariție a monopolurilor, va duce la un raport mai corect de preț calitate, și permite segmentarea pieței?	1	3	3
Criteriul 4.1.4	4.1.4 Impactul asupra mediului de afaceri	1	3	3
	Distribuția cifrei de afaceri aferente subsectoarelor SCC arată o clară dominare de către 6201 – Activități de realizare a software-ului la comandă, cu o cifră de afaceri de două ori mai mare decât pentru următorul subsector din lista, respectiv 7311 - activități ale agențiilor de publicitate. (Analiză funcțională, pag. 487). Intervențiile propuse prin prezenta PP pot avea o influență asupra disparităților, prin direcționarea facilităților aferente Opțiunilor 2 și 3 către subsectoare cu nevoia de creștere mai puternică. Opțiunea 3 nu poate avea impact superior față de Opțiunea 2, deoarece sprijinul guvernamental nu va putea genera impact asupra mediului privat, fără riscul de distorsionare a pieței.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.4	Opțiunea facilitează sau limitează restructurarea, adaptarea la schimbări și utilizarea inovațiilor tehnologice la locul de muncă?	1	3	3
Criteriul 4.1.5	4.1.5 Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	1	5	2
	Acest Obiectiv Specific își propune un impact dedicat sectorului IMM, prin facilitățile create, de acces la finanțări din mai multe surse, și prin acces facil la informații și gestionare. Opțiunea 3 nu poate îndeplini cerințele obiectivelor, de deschidere către finanțări ale operatorilor de drept privat. Impact semnificativ poate fi produs doar prin Opțiunea 2.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.5	Cum afectează opțiunea costul sau disponibilitatea resurselor esențiale (forță de muncă)?	1	5	2
	Afectează accesul la finanțare?	1	5	2
	Afectează ciclul de investiții?	1	5	2
	Duce la deschiderea sau închiderea anumitor companii?	1	5	2

	Există produse sau companii care sunt tratate diferit de altele într-o situație comparabilă?	1	5	2
Criteriul 4.1.6	4.1.6 Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale	3	1,5	3
	Opțiunea 1 afectează în foarte mică măsură calitatea serviciilor publice, atât la nivel central cât și local, și nu ar introduce sarcini suplimentare. Opțiunea 2 ar presupune crearea unor autorități, dar cel puțin restructurarea celor existente, pentru crearea platformelor precum și gestionarea mecanismelor ce vor fi dezvoltate, duce la creșterea responsabilizării acestora (pentru o gestionare corectă și transparentă).			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.6	Opțiunea afectează calitatea serviciilor publice furnizate de instituțiile APC (centrale) și APL (locale)?	3	2	3
	Introduce sarcini administrative suplimentare pentru instituțiile publice?	3	2	3
	Este necesară crearea unor autorități noi sau restructurarea celor existente?	3	1	3
	Implementarea măsurilor subsecvente obiectivelor propuse afectează instituțiile și autoritățile publice, de exemplu prin sporirea responsabilităților acestora?	3	1	3
Criteriul 4.1.7	4.1.7 Cuantumul beneficiilor economice	3	5	2
	Creșterea productivității și utilizarea eficientă a resurselor este încurajată prin Opțiunea 2, la nivelul beneficiarilor vizați prin finanțările facilitate de sisteme și mecanismele create. În lipsa acestora, situația existentă va duce chiar la creșterea decalajelor identificate. În ceea ce privește perspectiva calității serviciilor, acestea sunt direct legate de accesul suplimentar de resurse și va genera efectul de creștere a încrederii consumatorilor.			

	Promovează creșterea productivității sau utilizarea eficientă a resurselor?	3	5	2
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.7	Are impact asupra calității și/sau disponibilității bunurilor/serviciilor sau asupra încrederii consumatorilor?	3	5	2
Criteriul 4.1.8	4.1.8 Cuantumul costurilor economice	2	3	2
	Opțiunea afectează prețurile plătite de consumatori?	2	3	2
CATEGORIA 4.2	4.2 Impactul bugetar și financiar	3	2	1
	<p>Analiza funcțională (pag. 588) menționează că România a avut un trend crescător al valorii cheltuielilor centrale, care face ca România să se plaseze, alături de Ungaria (622 milioane de euro), într-un grup de țări aflat la jumătatea ierarhiei în funcție de valorile absolute. Este necesară nuanțarea acestor observații, care sugerează un relativ progres, și relativă performanță. Însă Ungaria are un volum similar, totuși puțin mare mare al investițiilor, în condițiile unei populații la jumătatea celei din România. Acest rezultat înseamnă de fapt că o dublare a volumului cheltuielilor centrale ar aduce România în situație comparabilă cu cea a Ungariei, din perspectiva Culturii deschise - accesului similar la servicii culturale.</p> <p>Opțiunea 3 ar însemna o povară deosebit de mare pentru bugetul de stat, Opțiunea 2 va însemna o solicitare semnificativă și foarte necesară, din cauza decalajelor.</p> <p>Având în vedere Indicatorul de dezvoltare sustenabilă 4, este de estimat un impact consistent în mod similar și asupra bugetelor locale.</p> <p>Analiza funcțională (pag. 589) arată o tendință de modestă creștere a bugetelor locale, cu valori similare pentru comune, orașe și municipii, cu valori puternici diferite pentru capitală. De aici, rezultă că pentru țintele de Cultură deschisă se poate preziona o presiune substanțial mai mare pe bugetele locale, în raport cu cel din capitală, dacă vizăm diminuarea acestor diferențe.</p> <p>Incapacitatea de creștere a bugetelor locale în mediul rural va putea fi compensată cel mai bine prin Opțiunea 2, cu o distribuție complementară a domeniului public și cel privat.</p>			
Criteriul 4.2.1	4.2.1 Costurile și veniturile generate de inițiativă asupra bugetului de stat, precum și impactul, plus/minus, rezultat	3	2	1

ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.1	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ național, atât imediat, cât și pe termen lung?	3	2	1
Criteriul 4.2.2	4.2.2. Costurile generate de inițiativă asupra bugetelor locale, precum și impactul, plus/minus, rezultat	3	2	1
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.2	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ județean /local), atât imediat, cât și pe termen lung?	3	2	1
CATEGORIA 4.3	4.3 Impactul social	1	3,33	3,25
Criteriul 4.3.1	4.3.1 Impactul asupra grupurilor țintă identificate	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.1	Opțiunea facilitează crearea de noi locuri de muncă?	1	4	3
	Există efecte asupra participării cetățenilor la manifestări culturale sau asupra accesului lor la resurse culturale?	1	4	3
	Are consecințe negative specifice pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști (persoane fizice autorizate) să desfășoare activități economice?	1	4	3
Criteriul 4.3.2	4.3.2 Impactul asupra grupurilor vulnerabile așa cum sunt definite de art. 6, lit p) din Legea asistenței sociale nr 292/2011, cu modificările ulterioare	1	4	3,25
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.2	Afectează accesul egal la bunuri și servicii?	1	4	3

	Are impact mai mare asupra anumitor grupuri sau persoane (de exemplu, persoanele cele mai vulnerabile sau cu risc scăzut de sărăcie, copii, femei, bătrâni, persoane cu dizabilități, șomeri, minorități etnice sau religioase, azilanți)?	1	4	3
	Are impact mai mare asupra companiilor sau altor organizații (de exemplu, biserici) sau localități mai mult decât asupra altora?	1	4	3
	Contribuie la informarea publicului în legătură cu o anumită problemă?	1	4	4
Criteriul 4.3.3	4.3.3 Impactul asupra serviciilor sociale	1	2	3,5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.3	Opțiunea are efecte asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal?	1	4	4
	Opțiunea are impact asupra finanțării, organizării sau accesului la servicii sociale, de sănătate și de îngrijire?	1	4	3
CATEGORIA 4.4	4.4 Impactul asupra mediului înconjurător	1,67	4,42	3,25
Criteriul 4.4.1	4.4.1 Impactul asupra utilizării resurselor naturale	1.5	4.25	2.75
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.1	Promovează bunurile și serviciile ecologice prin actualizări ale regulilor referitoare la investițiile de capital, împrumuturi, asigurări etc.?	1	4	2
	Opțiunea determină o producție culturală și un consum mai sustenabil?	2	4	3

	Opțiunea promovează noi modele de dezvoltare în domeniul cultural prin prioritizare de bunuri și servicii care necesită un aport de resurse mai mic?	1	5	3
	Facilitează substituirea resurselor principale cu unele alternative sau regenerabile care oferă o eficiență mai mare și/sau care au un impact mai mic asupra mediului?	2	4	3
Criteriul 4.4.2	4.4.2 Impactul asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor	2,5	4	3,5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.2	Opțiunea afectează protecția animalelor?	3	4	4
	Afectează specii protejate sau amenințate sau habitatele acestora sau regiuni sensibile din punct de vedere ecologic?	2	4	3
Criteriul 4.4.3	4.4.3. Impactul asupra calității mediului	1	5	3,5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.3	Opțiunea favorizează reducerea emisiilor specifice de mediu prin valorificarea procedurilor specializate (evaluarea LCA - Life Cycle Assessment, eficiența energetică, eficiența materială, ecodesign)?	1	5	3
	Opțiunea generează soluții ecosistemice care reduc presiunea asupra mediului?	1	5	4

REZUMAT - CONCLUZII

Datele comparative Eurostat³ arată că valoarea cheltuielilor administrației centrale efectuate la nivel local, în cazul României este la valoarea minimă relativă (în raport cu alte state) de 0,4 pondere din PIB. Pagina 584 din Analiza funcțională arată că există trei state care, pe lângă faptul că au valori mai mari, înregistrează și un trend de creștere, acestea având drept efect rămânerea în urmă a noastră, în raport cu aceste state.

Pagina 583 a Analizei prezintă o poziție a țărilor UE, în funcție de cheltuielile publice pentru „servicii culturale” exprimate în valori absolute. Diferențele sunt foarte mari, însă modalitatea care ar permite o comparație relevantă ar fi valoarea acestui indicator raportat la numărul de locuitori din țara respectivă. Interpretarea de tipul „România în 2019 se află în rândul unui grup de doar patru țări membre UE foste comuniste care alocă mai mult de 1 mld. euro pentru servicii culturale” trebuie tratat cu atenție, deoarece țările cu alocare mai apropiate de cele din România (dar de 3-4 ori mai mari) sunt Cehia și Ungaria, cu o populație mult mai mică decât a României.

Aceste date confirmă o subfinanțare relativ critică, ce subliniază nevoia intervențiilor subsecvente Opțiunii 2, care să diversifice și să completeze finanțările prin atragerea sectorului privat.

Analiza funcțională (pag. 588) menționează că România a avut un trend crescător al valorii cheltuielilor centrale, care face ca țara să se plaseze „alături de Ungaria (622 mil. euro), într-un grup de state aflat la jumătatea ierarhiei în funcție de valorile absolute”. Este necesară nuanțarea acestor observații, care sugerează un relativ progres și relativă performanță. Însă Ungaria are un volum similar, totuși puțin mare mare al investițiilor, în condițiile unei populații la jumătatea celei din România. Acest rezultat înseamnă, de fapt, că o dublare a volumului cheltuielilor centrale ar aduce România în situație comparabilă cu cea a Ungariei, din perspectiva Culturii deschise, adică a accesului similar la servicii culturale.

Numărul de proiecte culturale finanțate de autoritățile publice locale din fonduri publice nerambursabile arată o discrepanță șocantă, cu trei județe cu nicio finanțare, încă două județe cu câte 7 și 10 finanțări, iar la polul opus găsim cinci județe cu peste 2.000/3.000/4.000 de proiecte culturale finanțate. Pe lângă cazurile speciale (Timiș cu 4.276, Cluj cu 3.374 de proiecte), regăsim județe, fără a avea un monopol cultural-universitar, ca Mureș (3.669), Harghita (3.381), Covasna (2.719 proiecte)⁴.

Această disparitate este un argument pentru nevoia principală aferentă OS 1 - Crearea și îmbunătățirea mecanismelor financiare și administrative pentru finanțare multiplă și diversificată (public-public, public-privat) a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate.

³ [Analiza situației actuale a ecosistemului cultural, INCFC, 2021](#), pag. 586

⁴ *Idem*, pag. 601

Resurse financiare atrase prin sponsorizări și donații sunt principalele mecanisme funcționale, la care se adaugă și politicile de CSR.⁵ Implicarea sectorului privat este documentată printr-un trend puternic oscilant al redirecționărilor de impozit către organizații neguvernamentale culturale, iar cealaltă componentă vizează „produsele culturale de notorietate internațională, de ex. industria filmului, festivalurile de teatru și de muzică clasică”.⁶ Gestionarea transparentă a acestor finanțări prin măsurile subsecvente acestui obiectiv va avea impact prin diversificarea direcțiilor de acțiune, și prin amploarea intervenției culturale, vizate prin Opțiunea 2. Se constată că autoritățile publice locale folosesc cu precădere Legea 350/2005 în detrimentul OG 51/1998, pentru finanțarea proiectelor culturale din fonduri publice nerambursabile, aspect care va fi luat în considerare în definirea măsurilor aferente obiectivelor pentru Cultura deschisă.

3.2. Tabel fundamentare impact aferent OS 2 cu cele trei obiective operaționale (TABEL 3)

OS 2. Asigurarea de specialiști ai operatorilor culturali cu competențe în comunicare în toate mediile și gestionarea infrastructurii aferente

OO 4. Crearea de programe de instruire periodică, cu caracter obligatoriu, în domeniile culturale pentru angajații operatorilor culturali de drept public și privat și pentru creatori și lucrătorii culturali, așa cum sunt definiți în legislația relevantă.

OO 5. Crearea unor mecanisme de verificare și validare a competențelor dobândite în urma instruirilor, folosind instrumente de măsurare a rezultatelor și impactului activităților asociate competențelor.

OO 6. Înființarea unui corp de facilitatori independenți, cu activitate la nivel micro-regional, care să asigure și să faciliteze crearea și mobilitatea produselor și serviciilor culturale în mediile defavorizate - rural, mic urban, periferic urban sau comunități cu populație aparținând preponderent unor minorități defavorizate.

Tabelul de fundamentare de mai jos (TABEL 3) se referă la OS 2 cu cele trei obiective operaționale OO 4, OO 5 și OO 6, și pentru fiecare Categorie de impact (4.1-4.4) și Criteriu de impact (4.1.1.-4.4.3) așa cum sunt prezentate în tabelul centralizator (TABEL 1)

TABEL 3 - Categoriile - criteriile și întrebări pentru impactul estimat aferent OS 2

⁵ *Idem*, pag. 605

⁶ *Idem*, pag. 608

Categorii și criterii de impact (conform Tabel 1)	Întrebări aferente Criteriilor definite	Punctaj Opțiunea 1	Punctaj Opțiunea 2	Punctaj Opțiunea 3
CATEGORIA 4.1.	4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri	1,13	3,63	2,88
Criteriul 4.1.1	4.1.1 Impact macroeconomic	1	3	3
	<p>Impactul asupra creșterii economice este unul indirect și poate fi slab corelat cu rezultatele imediate ale creșterii calității pregătirii specialiștilor. Prin abilitatea personalului pentru utilizarea corectă și eficientă a infrastructurii din dotare (care va fi de actualitate) se poate estima o creștere economică, mai ales în sectoarele puternic dependente de tehnologie și de capacitatea personalului pentru utilizarea deprinderilor, în ritm cu progresul tehnologic.</p> <p>În primă etapă este de așteptat diminuarea decalajelor față de alte state cu context comparabil cu al nostru, apoi țintele vor putea viza cele mai performante economii.</p> <p>Impact macroeconomic cu efecte de diminuare a disparităților regionale sau sectoriale este posibil doar cu un design al intervențiilor în mai multe trepte și diferențiat conform nevoilor concrete.</p> <p>Pentru argumentarea nevoilor validate eferente OO 4, care fundamentează și un impact probabil, facem trimitere la Analiza funcțională (pag. 249), în care o pondere de 61 de respondenți consideră necesară organizarea întâlnirilor metodologice, cu caracter obligatoriu, pentru alinierea competențelor.</p> <p>Având în vedere distribuția angajaților foarte diferită (din punct de vedere numeric) aferent celor 11 domenii ale SCC, cu 5 domenii având până la 50.000 de angajați, 4 sectoare în jurul intervalului 100/000-150.000 și sectorul TIC cu aproape 300.000 de angajați, impactul cantitativ va fi influențat în mod diferit pentru aceste sectoare.</p>			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.1	Are opțiunea consecințe generale pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă?	1	3	3
	Opțiunea are efecte semnificative asupra anumitor sectoare economice?	1	3	3
	Există o regiuni/județe sau un sector (economic) care va fi afectat în mod disproporționat?	1	3	3
Criteriul 4.1.2	4.1.2 Impactul asupra investițiilor publice	1	3	3

	<p>Investițiile în pregătirea specialiștilor pentru utilizarea corectă a infrastructurii au efect pozitiv asupra investițiilor, dar nu imediat. Efectele sunt vizibile doar după ce acest plus de competențe va crea servicii și produse de o mai bună calitate, care va încuraja indirect relocarea unor activități economice. Există însă și riscul ca investițiile în creșterea competenței personalului să genereze o migrație a specialiștilor calificați dinspre sectorul public către cel privat sau către antreprenariat, ceea ce va lăsa sectorul public fără nivelul de competențe așteptat. (Fenomenul este similar cu cel din educație, de unde pleacă către zone de economie privată tocmai acele cadre didactice care au dobândit o a doua calificare sau o serie de competențe transocupaționale sau doar au deschiderea către învățare și reconversie. Aceste achiziții de pe urma programelor de formare le conferă un plus de competitivitate pe piața muncii.)</p>			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.2	<p>Are vreun efect asupra fluxurilor investiționale (inclusiv relocarea activităților economice)?</p>	1	3	3
	<p>Cum contribuie opțiunea la îmbunătățirea condițiilor pentru investiții și la buna funcționare a piețelor?</p>	1	3	3
Criteriul 4.1.3	<p>4.1.3 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat</p>	1	4	2
	<p>Analiza funcțională (pag. 113) precizează că procesul de descentralizare nu a reușit să demonstreze efectele așteptate, în primul rând din cauza lipsei de competențe dezvoltate la nivelul autorităților locale și județene. Aceste capacități organizaționale și competențe trebuie dezvoltate pentru a reduce decalajul existent al firmelor și entităților românești în raport cu competitorii. Opțiunea 2 va duce în cea mai mare măsură la acest impact și, în mod indirect și succesiv, va încuraja comportamentul concurențial, respectiv creșterea diversității ofertei pentru consumatori. Opțiunea 3 a fost la dispoziția autorităților și Analiza funcțională arată impactul redus, către inexistent al intervențiilor.</p>			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.3	<p>Ce impact are opțiunea asupra poziției competitive a firmelor românești? Are vreun impact asupra productivității?</p>	1	4	2
	<p>Opțiunea va duce la creșterea posibilității de alegere a consumatorilor, va facilita comportamentul concurențial, va diminua șansa de apariție a monopolurilor, va duce la un raport mai corect de preț-calitate și permite segmentarea pieței.</p>	1	4	2

Criteriul 4.1.4	4.1.4 Impactul asupra mediului de afaceri	1	4	3
	Impactul primar se va realiza asupra instituțiilor care vor beneficia de noile competențe ale resursei umane, care va genera procese de restructurare și adaptare organizațională la schimbări, inclusiv utilizarea inovațiilor tehnologice.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.4	Opțiunea facilitează sau limitează restructurarea, adaptarea la schimbări și utilizarea inovațiilor tehnologice la locul de muncă?	1	4	3
Criteriul 4.1.5	4.1.5 Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	1	4	3
	Analiza funcțională (pag. 304) precizează că „Sectoarele Culturale și Creative se caracterizează prin spirit antreprenorial, demonstrat de creșterea numărului de firme în acest domeniu. Marea majoritate a acestor companii sunt întreprinderi mici și mijlocii, capabile să dezvolte noi produse și servicii și, astfel, să creeze noi piețe. De asemenea, aceste sectoare sunt capabile să atragă forță de muncă calificată și să creeze noi locuri de muncă, contribuind astfel la creșterea ocupării forței de muncă la nivel național”, ceea ce stă la baza unui impact estimat semnificativ pentru IMM-uri.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.5	Cum afectează opțiunea costul sau disponibilitatea resurselor esențiale (forță de muncă)?	1	4	3
	Afectează accesul la finanțare?	1	4	3
	Afectează ciclul de investiții?	1	4	3
	Duce la deschiderea sau închiderea anumitor companii?	1	4	3
	Există produse sau companii care sunt tratate diferit de altele într-o situație comparabilă?	1	4	3
Criteriul 4.1.6	4.1.6 Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale	1	5	4

	Analiza funcțională (pag. 437) arată că, în anii 2019-2020, ponderea numărului mediu de posturi vacante din numărul total de posturi aprobate a crescut și are o valoare de 9,2%. Această nevoie cantitativă se dublează și cu nevoia de competente corecte. Intervențiile propuse vor avea impact asupra instituțiilor și autorităților publice, prin abilitarea acestora pentru asumarea de noi responsabilități și, în consecință, creșterea calității serviciilor furnizate.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.6	Opțiunea afectează calitatea serviciilor publice furnizate de instituțiile APC (centrale) și APL (locale)?	1	5	4
	Introduce sarcini administrative suplimentare pentru instituțiile publice?	1	5	4
	Este necesară crearea unor autorități noi sau restructurarea celor existente?	1	5	4
	Implementarea măsurilor subsecvente obiectivelor propuse afectează instituțiile și autoritățile publice, de exemplu prin sporirea responsabilităților acestora?	1	5	4
Criteriul 4.1.7	4.1.7 Cuantumul beneficiilor economice	1	3	2
	Beneficiile economice vor putea fi evidențiate doar după ce noile competențe se vor pune în practică și vor genera schimbări organizaționale. Pentru aceste rezultate este necesară inclusiv cuprinderea în procese a celor mai expuși la riscul de a avea abilități depășite și de a nu face față provocărilor actuale.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.7	Promovează creșterea productivității sau utilizarea eficientă a resurselor?	1	3	2
	Are impact asupra calității și/sau disponibilității bunurilor/serviciilor sau asupra încrederii consumatorilor?	1	3	2
Criteriul 4.1.8	4.1.8 Cuantumul costurilor economice	2	3	3

	<p>În prima fază, prețurile plătite de consumatori nu vor fi afectate. Ulterior, odată cu apariția noilor calități ale serviciilor și produselor, prețurile pot crește, însă fenomenul de competiție la nivelul ofertanților poate contracara o creștere nesustenabilă a prețurilor.</p> <p>De altfel, este de reținut faptul că, la nivel european, se constată că principalul motiv de neparticipare la spectacole (Analiza funcțională, pag. 721) este lipsa de interes, iar motivele financiare au contribuție mult mai mică. Trendul este similar și în România.</p>			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.8	Opțiunea afectează prețurile plătite de consumatori?	2	3	3
CATEGORIA 4.2	4.2 Impactul bugetar și financiar	2	1	1
	<p>Consecințele bugetare vor afecta bugetul de stat, dar și al autorităților locale, în mai mare măsură imediat și apoi cu o măsură în trend descrescător pe termen lung, după atingerea unui nivel adecvat al competențelor, până la recuperarea decalajelor majore.</p> <p>Veniturile generate vor fi indirecte și se pot evidenția prin mecanisme specifice prin care beneficiile se vor cuantifica inclusiv în venituri.</p> <p>Opțiunea 1, deși nu are impact bugetar direct, prin lipsa intervențiilor, totuși va avea impact negativ prin menținerea decalajelor la un nivel nepermis, cu efecte de încetinire a dezvoltării în toate sectoarele economiei.</p>			
Criteriul 4.2.1	4.2.1 Costurile și veniturile generate de inițiativă asupra bugetului de stat, precum și impactul, plus/minus, rezultat	2	1	1
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.1	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ național? Atât imediat cât și pe termen lung?	2	1	1
Criteriul 4.2.2	4.2.2 Costurile generate de inițiativă asupra bugetelor locale, precum și impactul, plus/minus, rezultat	2	1	1
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.2	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ județean / local), atât imediat, cât și pe termen lung?	2	1	1
CATEGORIA 4.3	4.3 Impactul social	1	4	3,27

Criteriul 4.3.1	4.3.1 Impactul asupra grupurilor țintă identificate	1	4	3,3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.1	Opțiunea facilitează crearea de noi locuri de muncă?	1	4	3
	Există efecte asupra participării cetățenilor la manifestări culturale sau asupra accesului lor la resurse culturale?	1	4	3
	Are consecințe negative specifice pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști (persoane fizice autorizate) să desfășoare activități economice?	1	4	4
Criteriul 4.3.2	4.3.2 Impactul asupra grupurilor vulnerabile așa cum sunt definite de art. 6, lit p) din Legea asistenței sociale nr 292/2011, cu modificările ulterioare	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.2	Afectează accesul egal la bunuri și servicii?	1	4	3
	Are impact mai mare asupra anumitor grupuri sau persoane (de exemplu, persoanele cele mai vulnerabile sau cu risc scăzut de sărăcie, copii, femei, bătrâni, persoane cu dizabilități, șomeri, minorități etnice sau religioase, azilanți)?	1	4	3
	Are impact mai mare asupra companiilor sau altor organizații (de exemplu, biserici) sau localități mai mult decât asupra altora?	1	4	3
	Contribuie la informarea publicului în legătură cu o anumită problemă?	1	4	3
Criteriul 4.3.3	4.3.3 Impactul asupra serviciilor sociale	1	4	3,5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.3	Opțiunea are efecte asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal?	1	4	4
	Opțiunea are impact asupra finanțării, organizării sau accesului la servicii sociale, de sănătate și de îngrijire?	1	4	3

CATEGORIA 4.4	4.4 Impactul asupra mediului înconjurător	1,67	4,5	3,17
Criteriul 4.4.1	4.4.1. Impactul asupra utilizării resurselor naturale	1,5	4,5	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.1	Opțiunea generează evaluarea corespunzătoare a utilizării resurselor naturale în luarea deciziilor de consum?	1	5	3
	Facilitează reducerea consumului de resurse prin noi tehnologii sau servicii care implică un aport de resurse gestionabil pe principii sustenabile?	2	4	3
Criteriul 4.4.2	4.4.2 Impactul asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor	2	4,5	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.2	Opțiunea crește gradul de decizie optimă privind garantarea conservării habitatelor în ariile protejate, evitarea deteriorării acestora și orice perturbare semnificativă a speciilor?	1	5	3
	Opțiunea asigură, în cadrul actului cultural, gestionarea corespunzătoare a caracteristicilor peisajului care sunt esențiale pentru migrarea, răspândirea și schimbul genetic al speciilor?	3	4	3
Criteriul 4.4.3	4.4.3 Impactul asupra calității mediului	1,5	4,5	3,5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.3	Opțiunea afectează intensitatea energetică a activităților culturale?	1	4	3
	Opțiunea favorizează îmbunătățirea proceselor de consum cultural pentru a reduce utilizarea resurselor și minimizarea deșeurilor și emisiilor?	2	5	4

Analiza funcțională (pag. 439) alocă o secțiune distinctă aspectelor de dezvoltare de competențe și, pe baza unui studiu dedicat structurii competențelor în domeniul patrimoniului cultural realizat în 2019, documentează o nevoie confirmată pentru mai multe tipuri de abilități (bine corelate cu competențele previzionate pentru secolul XXI), inclusiv competențe digitale.

În ceea ce privește tipurile de programe de instruire, se documentează nevoia cursurilor de specializare și perfecționare, cu ponderi de peste 60%. Este de remarcat faptul că se identifică și nevoia de cursuri de calificare și inițiere, sau reconversie, care de fapt documentează lipsa de competențe necesare cerințelor la locul de muncă, la nivelul competențelor specifice de bază - aceste persoane nu dețin competențele necesare pentru a fi performante, dar nici nu dețin o calificare relevantă pentru poziția pe care o ocupă. Prin formarea acestor categorii se va atinge un impact semnificativ, prin implementarea măsurilor aferente obiectivelor.

În ceea ce privește resursele umane în mediul rural, Analiza funcțională (pag. 446) concluzionează că „funcționarea instituției căminului cultural au rămas la dispoziția arbitrară a ordonatorului de credite al administrației publice locale”, ceea ce a condus la „pierderea treptată a personalului calificat și cu experiență în domeniul culturii, facilitând înlocuirea acestor angajați cu persoane fără pregătirea și experiența necesare sau chiar desființarea postului de specialitate culturală și a instituției căminului cultural” - situație care face necesară intervenția privind crearea unui corp de facilitatori independenți, cu un impact previzionat semnificativ.

La pagina 464 a Analizei funcționale se precizează că sistemul actual „nu face față diversității de profesii și specializări pe care le-ar avea de acoperit pentru domeniul public. Procedurile greoaie în care universitățile pot adopta programe noi de specializare sau transversalitatea pe care ar trebui să o abordeze pentru pregătirea noilor profesii emergente sunt piedici uriașe în armonizarea pieței muncii cu sistemul de pregătire” - de unde rezultă nevoia unei noi paradigme de actualizare a competențelor profesionale, alta decât cea prin analiză de profil de competențe, elaborare de Standarde ocupaționale, apoi Standarde de pregătire profesională, formarea profesorilor, dezvoltarea și livrarea programelor - procesul standard care necesita un interval de timp mult mai lung decât intervalul în care cerințele pieței se schimbă. Astfel, noua paradigmă va trebui să asigure un răspuns „în timp real” la nevoile de competențe și abilități ale pieței.

3.3. Tabel fundamentare impact aferent OS 3 și OS 4 cu cele trei obiective operaționale (TABEL 4)

OS 3: Oferirea infrastructurii necesare unui acces adecvat și echitabil la produse și servicii culturale diverse pentru toți

OS 4: Realizarea unei sinergii efective între cultură și educație, în folosul tuturor comunităților

OO 7. Dezvoltarea unor programe guvernamentale dedicate sprijinirii financiare și non-financiare a inițiativelor private care oferă produse și servicii culturale în comunitățile lipsite de infrastructură culturală și/sau depopulate

OO 8. Asigurarea și utilizarea cu titlul gratuit a infrastructurii culturale de drept public disponibile de către operatorii culturali de drept privat, pentru activități non-profit, și pentru creatori, pentru o durată de cel puțin 10% din timpul normal de utilizare
 OO 9. Finanțarea reabilitării infrastructurii fizice a operatorilor culturali publici și privați pentru respectarea țăintelor Uniunii Europene referitoare la economia verde, inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie

TABEL 4 - Categoriile - criteriile și întrebările pentru impactul estimat aferent OS 3 și O S4

Categoriile și criteriile de impact (conform Tabel 1)	Întrebări aferente Categoriilor definite	Punctaj Opțiunea 1	Punctaj Opțiunea 2	Punctaj Opțiunea 3
CATEGORIA 4.1	4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri	1	4,58	3,39
Criteriul 4.1.1	4.1.1 Impact macroeconomic	1	4,66	4
	Prin implementarea opțiunii parțiale, care presupune un efort comun al autorităților și instituțiilor publice în convergență cu mediul economic privat, respectiv alături de societatea civilă, se va permite reluarea creșterii economice, aflată pe un trend ascendent și înainte de pandemia COVID 19, însemnând aport la produs intern brut în anul 2016 de 3,14%. Numărul de angajați în SCC a crescut între anii 2011-2020 de la 162.374 la 265.524 persoane. Ponderea numărului de angajați din SCC între toți angajații din România a crescut de la 3,7% la 5,3% între anii 2011-2020.			
	Are opțiunea consecințe generale pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă?	1	4	5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.1	Opțiunea are efecte semnificative asupra anumitor sectoare economice?	1	5	4

	Există o regiuni/județe sau un sector (economic) care va fi afectat în mod disproporționat?	1	5	3
Criteriul 4.1.2	4.1.2 Impactul asupra investițiilor publice	1	5	2
	Investițiile realizate în Sectoarele Culturale și Creative ale României au cunoscut un trend ascendent constant, cu o creștere medie anuală de 8,7%. Astfel, dacă în anul 2011, activele imobilizate în SCC erau cuantificate la 11,2 miliarde de lei, această sumă a crescut la 23,1 miliarde de lei în anul 2020. Asumarea integrală de către stat a acestor investiții va duce la relocare de activități economice, respectiv la distorsionarea piețelor.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.2	Are vreun efect asupra fluxurilor investiționale (inclusiv relocarea activităților economice)?	1	5	2
	Cum contribuie opțiunea la îmbunătățirea condițiilor pentru investiții și la buna funcționare a piețelor?	1	5	2
Criteriul 4.1.3	4.1.3 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat	1	5	3,5
	Productivitatea muncii angajaților din SCC a crescut constant între anii 2011-2020, de la 40.791 la 57.825 de euro/număr angajați. Aceste date financiare sunt obținute ca urmare a aportului semnificativ al sectorului privat (IT, publicitate, arhitectură), de aceea creșterea excesivă a rolului statului în domeniu ar conduce la scăderea productivității firmelor românești. Până la pandemia COVID-19, evoluția procentuală a rentabilității comerciale a crescut de la 4% la 13,6% între anii 2011-2020. De aceea, orice intervenție brutală a statului în această piață ar conduce la afectarea rentabilității operatorilor economici.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.3	Ce impact are opțiunea asupra poziției competitive a firmelor românești? Are vreun impact asupra productivității?	1	5	3
	Opțiunea va duce la creșterea posibilității de alegere a consumatorilor, va facilita comportamentul concurențial, va diminua șansa de apariție a monopolurilor, va duce la	1	5	4

	un raport mai corect de preț calitate, și permite segmentarea pieței				
Criteriul 4.1.4	4.1.4 Impactul asupra mediului de afaceri	1	5	3	
	Ponderele valorii adăugate brute a Sectoarelor Culturale și Creative la produsul intern brut a crescut constant, de la 2,74% în anul 2015 la 3,27% în anul 2019. În cifre absolute, se consideră că SCC au mai mulți angajați decât turismul, cu un raport de 245.000 la 180.000 persoane, o parte din acești angajați fiind foarte pregătiți pentru adaptare la noile tehnologii, obținute ca urmare a schimbării infrastructurii culturale.				
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.4	ÎNTREBĂRI aferente Criteriului	Opțiunea facilitează sau limitează restructurarea, adaptarea la schimbări și utilizarea inovațiilor tehnologice la locul de muncă?	1	5	3
Criteriul 4.1.5	4.1.5 Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	1	5	3,6	
	Cel mai mic număr de angajați în întreprinderi mici și mijlocii în cadrul SCC este în sectorul Patrimoniu Cultural, cu un număr de doar 339 angajați în anul 2019. Majoritatea angajaților din SCC în mediul privat sunt în domeniile carte și presă (20,4%), audiovizual și media (17,1%) și publicitate (16,9%). De aceea, estimăm că impactul major al implementării acestei politici publice va avea loc în cazul opțiunii intervenției parțiale, în care atât statul, cât și mediul privat participă la preluarea acestui efort.				
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.5	Cum afectează opțiunea costul sau disponibilitatea resurselor esențiale (forță de muncă)?		1	5	4
	Afectează accesul la finanțare?		1	5	3
	Afectează ciclul de investiții?		1	5	4

	Duce la deschiderea sau închiderea anumitor companii?	1	5	3
	Există produse sau companii care sunt tratate diferit de altele într-o situație comparabilă?	1	5	4
Criteriul 4.1.6	4.1.6 Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale	1	5	5
	Oricare dintre opțiunile intervenției parțiale sau totale s-ar implementa, rolul statului este cel mai important, prin gestionarea fondurilor și implementarea măsurilor care să conducă la îmbunătățirea serviciilor publice oferite de instituțiile și administrația publică centrală și locală. Ponderea cheltuielilor din bugetul de stat alocate Ministerului Culturii a scăzut constant în anii 2017-2020, de la 0,41% la 0,18%. În anul 2018, media tuturor cheltuielilor alocate culturii, recreerii și religiei din mediul rural a fost de 5,38%, fără să cunoaștem raportul între cele 3 domenii menționate. Așa cum putem afla din tabelul numărului de proiecte culturale finanțate din fonduri publice nerambursabile oferite de către autoritățile publice locale la nivel de județ și regiuni de dezvoltare, între anii 2005-2020 au existat cel puțin 4 județe în care nu a fost finanțat nici măcar un singur proiect: Călărași, Giurgiu, Teleorman și Galați.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.6	Opțiunea afectează calitatea serviciilor publice furnizate de instituțiile APC (centrale) și APL (locale)?	1	5	5
	Introduce sarcini administrative suplimentare pentru instituțiile publice?	1	5	5
	Este necesară crearea unor autorități noi sau restructurarea celor existente?	1	5	5
	Implementarea măsurilor subsecvente obiectivelor propuse afectează instituțiile și autoritățile publice, de exemplu prin sporirea responsabilităților acestora?	1	5	5
Criteriul 4.1.7	4.1.7 Cuantumul beneficiilor economice	1	3	2

	Beneficiile economice vor putea fi evidențiate doar după ce noile competențe se vor pune în practică și vor genera schimbări organizaționale. Pentru aceste rezultate este necesară inclusiv cuprinderea în procese a celor mai expuși la riscul de a avea abilități depășite și de a nu face față provocărilor actuale.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.7	Promovează creșterea productivității sau utilizarea eficientă a resurselor?	1	3	2
	Are impact asupra calității și/sau disponibilității bunurilor/serviciilor sau asupra încrederii consumatorilor?	1	3	2
Criteriul 4.1.8	4.1.8 Cuantumul costurilor economice	1	4	4
	Realizarea de investiții în infrastructură culturală și extinderea accesului la actul artistic și cultural pentru cât mai mulți beneficiari va conduce ușurarea efortului financiar personal, care este oricum scăzut în România. Astfel, procentul alocat de cetățenii români pentru recreere și cultură a scăzut dramatic între anii 2011-2021, de la 3,3% la 1,5% din totalul cheltuielilor anuale.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.8	Opțiunea afectează prețurile plătite de consumatori?	1	4	4
CATEGORIA 4.2	4.2 Impactul bugetar și financiar	1	5	5
	Oricare dintre opțiunile mediană sau totală ar fi urmată, impactul bugetar și financiar ar fi unul semnificativ, pe măsura lipsurilor din societatea românească și a ponderii scăzute de investiție publică în cultură și recreere. Așa cum s-a mai arătat, evoluția investițiilor în active imobilizate în domeniul SCC a fost în creștere constantă, cu o medie anuală de 8,7% între anii 2011-2020, de la 11,2 miliarde de lei la 21,1 miliarde de lei, datorată gradului mare de retardare în raport cu alte domenii ale vieții publice.			
Criteriul 4.2.1	4.2.1 Costurile și veniturile generate de inițiativă asupra bugetului de stat, precum și impactul, plus/minus, rezultat	1	5	5

ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.1	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ național? atât imediat cât și pe termen lung?	1	5	5
Criteriul 4.2.2	4.2.2 Costurile generate de inițiativă asupra bugetelor locale, precum și impactul, plus/minus, rezultat	1	5	5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.2	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ județean / local), atât imediat cât și pe termen lung?	1	5	5
CATEGORIA 4.3	4.3 Impactul social	1	4	3
Criteriul 4.3.1	4.3.1 Impactul asupra grupurilor țintă identificate	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.1	Opțiunea facilitează crearea de noi locuri de muncă?	1	4	3
	Există efecte asupra participării cetățenilor la manifestări culturale sau asupra accesului lor la resurse culturale?	1	4	3
	Are consecințe negative specifice pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști (persoane fizice autorizate) să desfășoare activități economice?	1	4	3

Criteriul 4.3.2	4.3.2 Impactul asupra grupurilor vulnerabile așa cum sunt definite de art. 6, lit p) din Legea asistenței sociale nr 292/2011, cu modificările ulterioare	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.2	Afectează accesul egal la bunuri și servicii?	1	4	3
	Are impact mai mare asupra anumitor grupuri sau persoane (de exemplu, persoanele cele mai vulnerabile sau cu risc scăzut de sărăcie, copii, femei, bătrâni, persoane cu dizabilități, șomeri, minorități etnice sau religioase, azilanți)?	1	4	3
	Are impact mai mare asupra companiilor sau altor organizații (de exemplu, biserici) sau localități mai mult decât asupra altora?	1	4	3
	Contribuie la informarea publicului în legătură cu o anumită problemă?	1	4	3
Criteriul 4.3.3	4.3.3 Impactul asupra serviciilor sociale	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.3	Opțiunea are efecte asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal?	1	4	3
	Opțiunea are impact asupra finanțării, organizării sau accesului la servicii sociale, de sănătate și de îngrijire?	1	4	3
CATEGORIA 4.4	4.4 Impactul asupra mediului înconjurător	1,72	4,61	3,44

Criteriul 4.4.1	4.4.1 Impactul asupra utilizării resurselor naturale	1	5	3,5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.1	Are opțiunea efect asupra economisirii de consumuri materiale și energetice?	1	5	4
	Va duce la scăderea cererii pentru transport sau va influența repartizarea modală a transportului?	1	5	3
Criteriul 4.4.2	4.4.2 Impactul asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor	2,66	4,33	3,33
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.2	Există un impact asupra sănătății animalelor?	2	3	3
	Împarte peisajul în zone mai mici sau afectează în alt mod rutele de migrațiune, coridoarele ecologice sau zonele de conservare?	3	5	4
	Afectează valoarea turistică a peisajelor protejate?	2	5	3
Criteriul 4.4.3	4.4.3 Impactul asupra calității mediului	1.5	4.5	3.5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.3	Opțiunea afectează probabilitatea prevenirii incendiilor, exploziilor, accidentelor sau emisiilor accidentale?	2	5	4

	Opțiunea afectează producția de deșeuri (solide, urbane, agricole, industriale, miniere, radioactive sau toxice) sau modul de tratare, depozitare sau reciclare a deșeurilor?	1	4	3
--	--	----------	----------	----------

3.4. Tabel fundamentare impact aferent OS 5 cu cele două obiective operaționale (TABEL 5)

OS 5: Crearea unor mecanisme și platforme de selecție și promovare a unei diversități mai mari a expresiilor culturale și creatorilor care să primească sprijin pentru o prezență activă în spațiul cultural național și european

OO 10. Implementarea de programe culturale dezvoltate special pentru comunitățile defavorizate - rural, mic urban, periferia urbanului mare, minorități, imigranți, inclusiv pentru românii aflați în afara granițelor

OO 11. Implicarea activă a comunităților locale, inclusiv prin intermediul voluntarilor, în dezvoltarea și distribuirea de conținuturi creative

TABEL 5 - Categoriile - criteriile și întrebările pentru impactul estimat aferent OS 5

Categoriile și criteriile de impact (conform Tabel 1)	Întrebări aferente Categoriilor definite	Punctaj Opțiunea 1	Punctaj Opțiunea 2	Punctaj Opțiunea 3
CATEGORIA 4.1	4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri	1	4,63	3,68
Criteriul 4.1.1	4.1.1 Impact macroeconomic	1	5	3
	Implementarea opțiunii mediene, care include participare în solidar a statului și mediului economic privat sau al societății civile la compensarea de lipsă de ofertă culturală în mediile defavorizate din societatea românească, va conduce la cel mai mare impact. Așa cum se arată și în Analiza funcțională, știm că nu există strategii pentru integrarea tinerilor în instituțiile publice de cultură, pe fondul reducerii constante a numărului de posturi din SCC, care a condus la apariția unui clivaj între profesioniștii fără loc de muncă și angajații din sistemul public.			

ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.1	Are opțiunea consecințe generale pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă?	1	5	3
	Opțiunea are efecte semnificative asupra anumitor sectoare economice?	1	5	3
	Există o regiuni/județe sau un sector (economic) care va fi afectat în mod disproporționat?	1	5	3
Criteriul 4.1.2	4.1.2.Impactul asupra investițiilor publice	1	4	5
	Există decalaje importante la nivelul celor mai multe județe cu privire la finanțarea domeniului culturii în mediul rural în comparație cu mediul urban în defavoarea mediului rural, iar aceste decalaje sunt mai însemnate în partea de sud a țării. Autoritățile publice locale folosesc cu precădere Legea 350/2005, ce vizează în mod generic orice proiect non-profit de interes pentru comunitate, în detrimentul OG 51/1998, care este un act legislativ dedicat finanțării proiectelor culturale. În plus, se constată concentrarea finanțării organizațiilor neguvernamentale culturale la nivelul consiliilor județene și municipiilor. Toate acestea vor fi impactate prin alegerea opțiunii mediane din Politică Publică „Cultură Deschisă”.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.2	Are vreun efect asupra fluxurilor investiționale (inclusiv relocarea activităților economice)?	1	4	5
	Cum contribuie opțiunea la îmbunătățirea condițiilor pentru investiții și la buna funcționare a piețelor?	1	4	5

Criteriul 4.1.3	4.1.3 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat	1	4	5
	<p>O intervenție exclusivă a statului în domeniul culturii va conduce inevitabil la distorsionarea majoră a pieței culturale și a SCC, de aceea se recomandă optarea pentru implicarea mediului economic privat și a societății civile. Balanța comercială este negativă pentru bunurile și serviciile culturale în perioada 2011-2020. Deficitul comercial s-a adâncit cu circa 46% în perioada 2015-2020. Există importuri de peste 1 miliard de euro pentru aparatele folosite în industria audio-video și foto, ceea ce arată, corelat cu un volum relativ redus de exporturi, un potențial redus de producție și distribuție al acestor bunuri. SCC sunt un important angajator de forță de muncă, cu ritmuri de creștere superioare mediei naționale. Aceste sectoare prezintă o dinamică permanentă, reprezentând un mediu propice de dezvoltare a spiritului antreprenorial. Marea parte a societăților comerciale reprezintă întreprinderi mici și mijlocii, capabile să-și creeze noi piețe și să stimuleze consumul cultural și creativ. Comerțul exterior pentru sectorul de carte a înregistrat excedent comercial, începând cu anul 2015 și continuând până în 2020, respectiv exporturile au depășit importurile (singurul sector pentru care se înregistrează acest rezultat). Se constată un necesar relativ mic de investiții corporale, deoarece mare parte a SCC furnizează servicii (comparativ cu sectoarele industriale sau de construcții, unde volumul de investiții este mult mai mare).</p>			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.3	Ce impact are opțiunea asupra poziției competitive a firmelor românești? Are vreun impact asupra productivității?	1	4	5
	Opțiunea va duce la creșterea posibilității de alegere a consumatorilor, va facilita comportamentul concurențial, va diminua șansa de apariție a monopolurilor, va duce la un raport mai corect de preț calitate, și permite segmentarea pieței	1	4	5
Criteriul 4.1.4	4.1.4 Impactul asupra mediului de afaceri	1	5	3

	Există un context favorabil pentru creșterea cererii de bunuri și servicii culturale, respectiv creșterea consumului, stimulat de existența unor programe de finanțare a mediului privat din SCC, care a condus la creșterea vizibilității SCC în ansamblu. Un factor important îl reprezintă existența unei forțe de muncă tinere și cu grad de educație și formare profesională superioare altor sectoare (de exemplu, sectorul industrial), astfel că există un real potențial de dezvoltare pe termen lung pe bază de creativitate și mai puțin pe investiții fizice (comparativ cu alte sectoare ale economiei naționale).			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.4	Opțiunea facilitează sau limitează restructurarea, adaptarea la schimbări și utilizarea inovațiilor tehnologice la locul de muncă?	1	5	3
Criteriul 4.1.5	4.1.5 Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	1	5	3,2
	Există o sensibilitate prea mare la producerea de crize (financiare, sanitare etc.), volumul activității reducându-se foarte mult. Acest lucru s-a remarcat atât în timpul crizei financiare mondiale din 2008-2009, cât și în timpul COVID-19. Reducerea bugetului alocat de către gospodăria consumului cultural în timpul unor crize severe afectează viabilitatea IMM-urilor din SCC. Neluarea de măsuri rapide în contextul producerii crizelor a condus la dispariția foarte multor IMM-uri. Aceasta situație a fost agravată de lipsa de credite bancare sau alte instrumente financiare dedicate pentru finanțarea SCC. Modificarea regimului fiscal și apariția astfel a unor costuri suplimentare (în special legate de contribuțiile sociale) conduc la descurajarea declarării tuturor veniturilor și astfel apariția unei piețe gri.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.5	Cum afectează opțiunea costul sau disponibilitatea resurselor esențiale (forță de muncă)?	1	5	3
	Afectează accesul la finanțare?	1	5	4
	Afectează ciclul de investiții?	1	5	2
	Duce la deschiderea sau închiderea anumitor companii?	1	5	3

	Există produse sau companii care sunt tratate diferit de altele într-o situație comparabilă?	1	5	4
Criteriul 4.1.6	4.1.6 Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale	1	5	4,25
	Tendința generală în ultimele două decenii a fost de creștere a valorii cheltuielilor făcute de autoritățile publice centrale și locale în domeniul culturii, precum și de creștere a frecvenței numărului de sesiuni de finanțare organizate de autoritățile publice locale și, implicit, de creștere a numărului de proiecte finanțate. La nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare există rezultate de mare impact din perspectiva numărului de proiecte culturale finanțate și a sumelor alocate. Diferențele în general mari între mediul urban și rural în finanțarea SCC, atât în privința cheltuielilor alocate domeniului culturii pe locuitor, cât și ca procent din cheltuielile totale, se reflectă în accentuarea decalajelor inter- și intra-regionale și în lipsa de acces la oferta culturală a populației rurale. Se constată absența unei experiențe importante de adoptare continuă a instrumentelor de finanțare existente (de exemplu, crowdfunding) și de creare a condițiilor cadru pentru adoptarea de noi forme, de creare a stimulentei pentru creșterea finanțării private pentru cultură, ceea ce este deosebit de important în cazul unor experimente culturale sau promovarea tinerelor talente în toate ramurile de artă. În plus, observăm și absența unei experiențe importante cu privire la promovarea exporturilor și internaționalizarea în domeniul conținuturilor culturale prin sisteme de finanțare de stat și prin măsuri pentru a îmbunătăți disponibilitatea finanțării private.			
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.6	Opțiunea afectează calitatea serviciilor publice furnizate de instituțiile APC (centrale) și APL (locale)?	1	5	4
	Introduce sarcini administrative suplimentare pentru instituțiile publice?	1	5	4
	Este necesară crearea unor autorități noi sau restructurarea celor existente?	1	5	5

	Implementarea măsurilor subsecvente obiectivelor propuse afectează instituțiile și autoritățile publice, de exemplu prin sporirea responsabilităților acestora?	1	5	4
Criteriul 4.1.7	4.1.7 Cuantumul beneficiilor economice	1	4	3
	Oportunitățile concrete care pot fi valorificate prin implementarea opțiunii de intervenție parțială pot consta în creșterea și diversificarea ofertei culturale în raport cu dezvoltarea noilor tehnologii (de exemplu, dezvoltarea programului European); creșterea numărului de colecții digitizate - biblioteci și muzee; diversificarea canalelor online de distribuție a ofertei culturale către consumatori; un nivel de atenție mai mare acordat consumului cultural și practicilor culturale în cadrul politicilor culturale la nivel european; dezvoltarea ofertei culturale a bibliotecilor publice, în sensul dezvoltării programelor și a proiectelor culturale, în plus față de activitatea de bază; dezvoltarea ofertei culturale în activitatea muzeelor, în sensul dezvoltării programelor și a proiectelor culturale, în plus față de activitatea de bază; multiplicarea de parteneriate între muzee, biblioteci și inspectoratele școlare/instituții de învățământ și a parteneriatelor între instituțiile de spectacol și ONG-uri (public-privat).			
	Promovează creșterea productivității sau utilizarea eficientă a resurselor?	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.7	Are impact asupra calității și/sau disponibilității bunurilor/serviciilor sau asupra încrederii consumatorilor?	1	4	3
Criteriul 4.1.8	4.1.8 Cuantumul costurilor economice	1	5	3
	Crearea de noi mecanisme culturale prin implementarea de politici publice va diminua nivelul mai scăzut de consum cultural în spațiul public în mediul rural decât în mediul urban prin prisma accesului mai redus, nivelul de participare mai scăzut decât media europeană pentru majoritatea tipurilor de consum în spațiul public sau consumul foarte scăzut de creații din domeniul artelor vizuale.			

ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.1.8	Opțiunea afectează prețurile plătite de consumatori?	1	5	3
CATEGORIA 4.2	4.2 Impactul bugetar și financiar	1	5	5
	Tendința din ultimii 15 ani a fost una de creștere a frecvenței numărului de sesiuni de finanțare organizate de autoritățile publice locale și, implicit, de creștere a numărului de proiecte culturale finanțate. Din păcate, contextul pandemic al ultimilor trei ani pare să fi întrerupt acest trend. Pentru a oferi platforma necesară de relansare a politicii culturale, opțiunea de politică publică mediană va genera măsuri și instrumente financiare active atât la nivel central, cât și la nivel local pentru stimularea sectoarelor creative și culturale. Fondurile planificate din surse naționale sunt parte a unui program integrat de implementare a programelor și inițiativelor de finanțare publică și privată, inclusiv la nivelul Uniunii Europene și al altor organisme internaționale, existente și noi, pentru a poziționa artele și cultura ca sectoare cheie ale valorificării istorice, sociale și economice a resurselor culturale și creative.			
Criteriul 4.2.1	4.2.1 Costurile și veniturile generate de inițiativă asupra bugetului de stat, precum și impactul, plus/minus, rezultat	1	5	5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.1	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ național, atât imediat, cât și pe termen lung?	1	5	5
Criteriul 4.2.2	4.2.2 Costurile generate de inițiativă asupra bugetelor locale, precum și impactul, plus/minus, rezultat	1	5	5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.2.2	Are opțiunea consecințe bugetare pentru autoritățile publice de la nivelul administrativ județean /local), atât imediat, cât și pe termen lung?	1	5	5
CATEGORIA 4.3	4.3 Impactul social	1	4	3

Criteriul 4.3.1	4.3.1 Impactul asupra grupurilor țintă identificate	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.1	Opțiunea facilitează crearea de noi locuri de muncă?	1	4	3
	Există efecte asupra participării cetățenilor la manifestări culturale sau asupra accesului lor la resurse culturale?	1	4	3
	Are consecințe negative specifice pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști (persoane fizice autorizate) să desfășoare activități economice?	1	4	3
Criteriul 4.3.2	4.3.2 Impactul asupra grupurilor vulnerabile așa cum sunt definite de art. 6, lit p) din Legea asistenței sociale nr 292/2011, cu modificările ulterioare	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.2	Afectează accesul egal la bunuri și servicii?	1	4	3
	Are impact mai mare asupra anumitor grupuri sau persoane (de exemplu, persoanele cele mai vulnerabile sau cu risc scăzut de sărăcie, copii, femei, bătrâni, persoane cu dizabilități, șomeri, minorități etnice sau religioase, azilanți)?	1	4	3
	Are impact mai mare asupra companiilor sau altor organizații (de exemplu, biserici) sau localități mai mult decât asupra altora?	1	4	3

	Contribuie la informarea publicului în legătură cu o anumită problemă?	1	4	3
Criteriul 4.3.3	4.3.3 Impactul asupra serviciilor sociale	1	4	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.3.3	Opțiunea are efecte asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal?	1	4	3
	Opțiunea are impact asupra finanțării, organizării sau accesului la servicii sociale, de sănătate și de îngrijire?	1	4	3
CATEGORIA 4.4	4.4 Impactul asupra mediului înconjurător	1,39	4,11	3,28
Criteriul 4.4.1	4.4.1 Impactul asupra utilizării resurselor naturale	1,5	4,5	3,5
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.1	Opțiunea influențează prețurile relative ale materiilor prime, serviciilor, produselor din domeniul cultural în favoarea celor ecologice?	1	4	3
	Debalanseaza pozitiv mixul actual de combustibili (între fosil, gaz, nuclear și regenerabile) utilizat în producția de energie?	2	5	4
Criteriul 4.4.2	4.4.2 Impactul asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor	1	3,5	3
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.2	Opțiunea contribuie la creșterea rezilienței ecosistemelor?	1	4	3

	Opțiunea majorează gradul de acces la programe de conservare și control al habitatelor și al speciilor?	1	3	3
Criteriul 4.4.3	4.4.3 Impactul asupra calității mediului	1,66	4,33	3,33
ÎNTREBĂRI aferente Criteriului 4.4.3	Opțiunea contribuie la gestionarea deșeurilor, reutilizare și reciclare?	2	4	4
	Opțiunea suplimentează condițiile utilizării unor materii prime și materiale, resurse energetice, servicii cu caracteristici favorabile conservării mediului: non toxice sau toxicitate redusă, biodegradabilitate, reutilizabilitate, materiale și resurse regenerabile, etc?	1	5	3
	Opțiunea contribuie la diminuarea poluării (chimice, fonice, a aerului etc.) în procesul de creație și de difuzare a produsului cultural?	2	4	3